

บทที่ ๔

การจัดการเกี่ยวกับการปรับอัตราเงินตราของภาครัฐบาลและภาคเอกชน

ในบทที่ ๔ นี้จะแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน

ส่วนที่ ๑ จะกล่าวถึงการจัดการเกี่ยวกับการปรับอัตราเงินตราทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน

ส่วนที่ ๒ จะกล่าวถึงการป้องกันความเสี่ยงของการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ส่วนที่ ๑ การจัดการเกี่ยวกับการปรับอัตราเงินตราแบ่งได้เป็น ๒ ภาคคือ

๔.๑ การจัดการเกี่ยวกับการปรับอัตราเงินตราของภาครัฐบาล

๔.๒ การจัดการเกี่ยวกับการปรับอัตราเงินตราของภาคเอกชน

๔.๑ การจัดการเกี่ยวกับการปรับอัตราเงินตราของภาครัฐบาลแบ่งตามหน้าที่ได้เป็น

๔.๑.๑ การจัดการเกี่ยวกับการปรับอัตราเงินตราโดยทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา (Exchange Equalization Fund) จะทำหน้าที่หลักคือ การรักษาเสถียรภาพเงินตราให้มีค่าเหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจและระบบการเงินของประเทศไทย

๔.๑.๒ การจัดการเกี่ยวกับการปรับอัตราเงินตราโดยธนาคารแห่งประเทศไทย แบ่งเป็น

ก. ควบคุมการปรับอัตราเงินตราของระบบการธนาคารพาณิชย์ ซึ่งได้รับอนุญาตให้ทำหน้าที่แทนธนาคารแห่งประเทศไทยในการนำเข้าและส่งออก ซึ่งเงินตราต่างประเทศกับลูกค้า โดยการอนุญาต ล.ป. เพื่อการนี้ และควบคุมให้มีการรายงานสินทรัพย์ หนี้สินการซื้อขายเงินตราต่างประเทศทุกรายการ

ข. อำนวยความสะดวกการนำเข้าและส่งออกซึ่งเงินตราต่างประเทศจากการค้าระหว่างตลาดต่างประเทศ และหรือการนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาลงทุนส่งออก ซึ่งผลกำไรและการลงทุนต่าง ๆ

๔.๒ การจัดการเกี่ยวกับการปริวรรตเงินตราของภาคเอกชน แบ่งเป็น ๒ พวกได้แก่

๔.๒.๑ การจัดการเกี่ยวกับการปริวรรตเงินตราของธนาคารพาณิชย์ (Financial Institutions) เป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ให้บริการกับประชาชนโดยทั่วไป ตามหนังสือบริคณสนธิที่จดทะเบียนไว้ และทำหน้าที่แทนธนาคารแห่งประเทศไทยในการซื้อขายเงินตราต่างประเทศและอนุญาตตามขอบเขตที่ได้รับจากธนาคารแห่งประเทศไทย

๔.๒.๒ การจัดการเกี่ยวกับการปริวรรตเงินตราของบริษัททั่ว ๆ ไปที่มีได้เกี่ยวข้องกับธนาคารพาณิชย์ (Non-Financial Institution)

๔.๑ การจัดการเกี่ยวกับการปริวรรตเงินตราของภาครัฐบาล แบ่งเป็น

๔.๑.๑ การจัดการเกี่ยวกับการปริวรรตเงินตราโดยทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา

ทุนรักษาระดับฯ ตั้งขึ้นตามพระราชกำหนดจัดสรรทุนเงินสำรองเงินตราเกินจำนวนธนบัตร ออกใช้ พ.ศ. ๒๔๔๘ กระทำหน้าที่ในการรักษาเสถียรภาพของเงินบาท และป้องกันการเคลื่อนไหวผิดปกติของอัตราแลกเปลี่ยนในท้องตลาด โดยการรับซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. เทียบเงินบาทในอัตราตายตัว ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงอัตราการรับซื้อและขายให้เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศขณะนั้น ๆ ดังรายละเอียดที่กล่าวมาแล้วในบทที่ ๒ จนกระทั่งในวันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๑ (๑๙๑๘) ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราได้เริ่มใช้วิธีการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนแบบใหม่ เพื่อให้ระบบมีความยืดหยุ่นมากขึ้น และได้ยังคงใช้ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันโดยให้ทุนรักษาระดับฯ ร่วมกับธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคารกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเป็นประจำทุกวัน ซึ่งเรียกว่า ระบบการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน (Daily Exchange Rate Fixing หรือเรียกย่อ ๆ ว่า Fixing) ซึ่งมีรายละเอียดในทางปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ก. การจัดการให้มีการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน
- ข. การกำหนดเงินตราสกุลต่าง ๆ
- ค. กฎเกณฑ์ในการปฏิบัติในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน
- ง. วิธีการปฏิบัติในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน

ก. การจัดให้มีการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน

เพื่อที่จะให้การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันในแต่ละวันเป็นไปอย่างเหมาะสม
ทุนรักษาระดับฯ จัดให้มีการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันสำหรับการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ
กันระหว่างธนาคารพาณิชย์โดยการโอนทางโทรเลข ณ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานสุรวงศ์
เริ่มการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนในเวลา ๘.๑๕ น. และทุนรักษาระดับฯ ใช้อัตราที่ตกลงกัน เรียกว่า
อัตราฟิกซ์ หรืออัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน (Fixing Rate) เป็นอัตราซื้อขายกับธนาคารพาณิชย์

ข. การกำหนดเงินตราสกุลต่าง ๆ

การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันจะกระทำสำหรับเงินสกุลสำคัญ ๆ ที่มีบทบาท
ในการค้าขายระหว่างประเทศเท่านั้น ซึ่งได้แก่ เงินดอลลาร์ สรอ. เยน มาร์คเยอรมัน ปอนด์
สเตอร์ลิง ดอลลาร์มาเลเซีย (ริงกิต) ดอลลาร์สิงคโปร์ และดอลลาร์ฮ่องกง ซึ่งการกำหนดอัตรา
แลกเปลี่ยนเงินสกุลต่าง ๆ เทียบกับเงินบาท แบ่งเป็น ๒ พวกดังนี้ (ดูตารางที่ ๔.๑ ประกอบ)

๑. เงินสกุลดอลลาร์ สรอ. ทุนรักษาระดับฯ จะร่วมกับธนาคารพาณิชย์ในการ
กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. ซึ่งอัตราแลกเปลี่ยนดังกล่าว
ที่จะเปลี่ยนแปลงขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทานในตลาด ฟิกซ์ขึ้นในแต่ละวัน อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงิน
บาทเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. ที่กำหนดขึ้นนี้เรียกว่าอัตราฟิกซ์ (Fixing Rate) และจะใช้
อัตรานี้เป็นอัตราที่ซื้อขายระหว่างทุนรักษาระดับฯ กับธนาคารพาณิชย์ จากตัวอย่าง อัตราฟิกซ์
(Fixing Rate) ของวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๒๑ เป็น ๒๐.๔๒๔ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ.
นอกจากนั้นทุนรักษาระดับฯ ยังกำหนดอัตราซื้อขายเงินที่ระหว่างธนาคารพาณิชย์กับลูกค้า โดย
กำหนดจากอัตราฟิกซ์ ให้มีผลแตกต่างในการซื้อขาย (Spread) เพื่อเป็นกำไรของธนาคารพาณิชย์
กล่าวคือ ให้บวกเพิ่มอีก ๐.๐๔ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ. จากอัตราฟิกซ์ เป็นอัตราขายเงินที่
ระหว่างธนาคารพาณิชย์กับลูกค้า (Selling Rate) และหักออก ๐.๐๔ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ.
จากอัตราฟิกซ์ เป็นอัตราซื้อเงินที่ทางโทรเลข ระหว่างธนาคารพาณิชย์กับลูกค้า (Buying Rates
by T/T) ซึ่งถ้ามีลูกค้ามาทำการซื้อขายเงินตราสกุลเดียวกันกับธนาคารพาณิชย์แล้ว ธนาคารพาณิชย์
จะได้กำไรจากผลแตกต่างจากการซื้อขายเงินตรา (Spread) ๐.๐๘ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ.
สำหรับอัตราซื้อเงินที่ทางตัวเงิน (Buying Rate by sight bill) ทุนรักษาระดับฯ กำหนดให้
หักออก ๐.๐๘ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ. จากอัตราฟิกซ์ หรือมีผลแตกต่าง (Spread) จาก

อัตราซื้อทันทีทางโทรเลข ๐.๐๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ. การที่ให้อัตราซื้อทันทีทางตัวเงิน มีผลแตกต่าง (Spread) มากกว่าอัตราซื้อทันทีทางโทรเลขเพราะ การซื้อตัวเงิน เช่น เล็ตเตอร์ออฟเครดิต, ครีฟท์, เช็คเดินทาง ต้องเสียเวลาในการเรียกเก็บตามระยะเวลาที่ระบุไว้ในตัวและแตกต่างกันตามระยะทาง ธนาคารจะยอมให้ลูกค้า (ผู้ขาย) ได้รับเงินบาทไปก่อน และถ้าเรียกเก็บเงินตามตัวเงินภายใน ๑๔ วัน (Grace period) ธนาคารจะไม่คิดดอกเบี้ยกับลูกค้า แต่ถ้าตัวใดที่เสียเวลาเรียกเก็บนานกว่า ๑๔ วัน ธนาคารจะคิดดอกเบี้ยกับลูกค้าตามแต่ที่ตกลงกันได้ตามสกุลเงินตรา โดยปกติแล้วธนาคารพาณิชย์จะใช้เวลาเรียกเก็บประมาณ ๑๐ วันหรืออย่างเร็วที่สุด ๕ วัน ดังนั้นทุนรักษาระดับฯ จะให้ผลแตกต่าง (Spread) ระหว่างอัตราซื้อทันทีทางโทรเลขและตัวเงินเป็นค่าใช้จ่ายของธนาคารพาณิชย์ในเรียกเก็บ ซึ่งได้แก่ดอกเบี้ยนั่นเอง เช่น

$$\text{อัตราซื้อทางโทรเลข - อัตราทางตัวเงิน} = ๒๐.๓๘๕ - ๒๐.๓๓๕$$

$$\text{ดอกเบี้ยขณะนั้น} = ๐.๕\% \text{ ต่อปี}$$

$$\begin{aligned} \text{ต้องใช้เวลาในการเรียกเก็บอย่างมากที่สุด} &= \frac{๐.๐๕ \times ๓๖๕ \times ๑๐๐}{๐.๕ \times ๒๐.๓๓๕} \\ &= ๔.๙๘ \text{ วัน} \end{aligned}$$

ขณะที่ธนาคารพาณิชย์ได้รับค่าใช้จ่ายในการเรียกเก็บ ๐.๐๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ.

ธนาคารพาณิชย์ต้องใช้เวลาในการเรียกเก็บเงินอย่างมากที่สุดประมาณ ๖ วัน

ดังนั้นอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. ระหว่างธนาคารพาณิชย์กับลูกค้าเป็นดังนี้

อัตราซื้อทางตัวเงิน (Buying Rate by Sight bill)

$$๒๐.๔๒๕ - ๐.๐๕ = ๒๐.๓๗๕ \text{ บาท}$$

ทางโทรเลข (Buying Rate by T/T)

$$๒๐.๔๒๕ - ๐.๐๔ = ๒๐.๓๘๕ \text{ บาท}$$

อัตราขาย (Selling Rate)

$$๒๐.๔๒๕ + ๐.๐๔ = ๒๐.๔๖๕ \text{ บาท}$$

ต่อมาในวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๒๑ รัฐบาลประกาศขึ้นอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ทำให้การซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. โดยเฉพาะทางตั๋วเงินไม่คุ้ม เพราะต้องเสียดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น ถ้าการเก็บเงินจากตั๋วเงินยิ่งซ้ำ ทุนรักษาระดับฯ จึงหักผลแตกต่าง (Spread) อัตราซื้อทางตั๋วเงินเพิ่มขึ้นเป็น ๐.๑๐ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ. จากอัตราฟิซิ่ง หรือมีผลแตกต่าง (Spread) จากอัตราซื้อทางโทรเลข ๐.๐๖ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ. ซึ่งคุ้มกว่าเดิมมาก

ถ้าไม่มีการเปลี่ยนแปลงผลแตกต่าง (Spread) :-

$$\begin{aligned} \text{อัตราซื้อทางโทรเลข - อัตราทางตั๋วเงิน} &= ๒๐.๓๘๕ - ๒๐.๓๓๕ \\ &= ๐.๐๕ \text{ บาท} \end{aligned}$$

$$\text{ดอกเบี้ยเพิ่มเป็น} = ๑๘ \% \text{ ต่อปี}$$

$$\begin{aligned} \text{ต้องใช้เวลาริยกเก็บอย่างมากที่สุด} &= \frac{๐.๐๕ \times ๓๖๕ \times ๑๐๐}{๑๘ \times ๒๐.๓๓๕} \\ &= ๔.๘ \text{ วัน} \end{aligned}$$

ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วภายในระยะเวลาเช่นนี้กระทำไดยากมาก จึงทำให้มีการเปลี่ยนแปลงผลแตกต่าง คือ ขยายผลแตกต่าง (Spread) เป็น = ๐.๐๖ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ.

$$\begin{aligned} \text{ใช้เวลาเรียกเก็บ} &= \frac{๐.๐๖ \times ๓๖๕ \times ๑๐๐}{๑๘ \times ๒๐.๓๒๕} \\ &= ๕.๘๘ \text{ วัน} \end{aligned}$$

ทำให้ธนาคารพาณิชย์มีเวลาในการเรียกเก็บเพิ่มขึ้น

นอกจากนั้นยังบวกผลแตกต่างของอัตราขายจากอัตราฟิซิ่งเป็น ๐.๐๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ. การเพิ่มกำไรให้กับธนาคารพาณิชย์ และได้เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๑ เป็นต้นมา

๒. เงินสกุลอื่น ๆ จะกำหนดขึ้นหลังจากที่มีการตกลงอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. แล้ว เพื่อใช้เป็นอัตราซื้อขายระหว่างธนาคารพาณิชย์กับลูกค้าเท่านั้น สำหรับการซื้อขายกับทุนรักษาระดับฯ จะไม่มีการซื้อขายเงินสกุลอื่น ๆ เลยนอกจากเงินสกุลดอลลาร์ สรอ. การกำหนดเงินสกุลอื่น ๆ จะอาศัยข่าวสารจากสำนักงานรอยเตอร์

และเอพี โดยนำอัตราไขว้ (Cross rate) ระหว่างเงินตราสกุลนั้นกับเงินดอลลาร์ สรอ. มาคำนวณหาอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินสกุลนั้น ๆ ดังนี้คือ

๒.๑ เงินปอนด์สเตอร์ลิงที่ใช้อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินดอลลาร์ สรอ. เทียบกับเงินปอนด์สเตอร์ลิงที่เป็นอัตราปิด (Closing Rate)¹ ตลาดนิวยอร์กและตลาดลอนดอน โดยใช้อัตราต่ำสุดของทั้งสองตลาด และอัตราสูงสุดของทั้งสองตลาด เช่น อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินดอลลาร์ สรอ. เทียบกับเงินปอนด์สเตอร์ลิง เป็นดังนี้

ในตลาดนิวยอร์ก อัตราปิด (closing rate) เป็น ๒.๑๔๔๕ / ๒.๒๐๑๐

ในตลาดลอนดอน อัตราปิด (closing rate) เป็น ๒.๑๔๗๓ / ๘๓

ดังนั้นอัตราแลกเปลี่ยนที่นำมาใช้คำนวณอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินปอนด์สเตอร์ลิงของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินดอลลาร์ สรอ. เทียบกับเงินปอนด์สเตอร์ลิงจึงเป็น ๒.๑๔๗๓ / ๒.๒๐๑๐

การคำนวณอัตราซื้อขายที่ใช้ระหว่างธนาคารพาณิชย์กับลูกค้าระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินปอนด์สเตอร์ลิง ดังนี้

อัตราซื้อจากลูกค้าเพื่อธนาคารพาณิชย์จะขายต่อ :

อัตราซื้อเงินปอนด์สเตอร์ลิง ๑ ปอนด์สเตอร์ลิง = ๒.๑๔๗๓ ดอลลาร์ สรอ.

อัตราซื้อเงินบาทเทียบเงินดอลลาร์ สรอ. ทางตัวเงิน ๑ ดอลลาร์ สรอ.

= ๒๐.๓๓๕ บาท

ดังนั้น ๑ ปอนด์สเตอร์ลิง

= ๒๐.๓๓๕ X ๒.๑๔๗๓

อัตราซื้อเงินบาทเทียบเงินปอนด์สเตอร์ลิงทางตัวเงิน ๑ ปอนด์สเตอร์ลิง

= ๔๔.๖๘ บาท

โดยวิธีคำนวณเดียวกันจะได้อัตราซื้อเงินปอนด์สเตอร์ลิงทางโทรเลข

= ๔๔.๗๔ บาท

อัตราขายจากลูกค้าเพื่อธนาคารพาณิชย์จะซื้อเข้ามา :-

อัตราขายเงินปอนด์สเตอร์ลิง ๑ ปอนด์สเตอร์ลิง = ๒.๒๐๑๐ ดอลลาร์ สรอ.

อัตราขายเงินบาทเทียบเงินดอลลาร์ สรอ. ๑ ดอลลาร์ สรอ. = ๒๐.๔๖๕ บาท

^๑อัตราปิด (Closing Rate) คือ อัตราซื้อและอัตราขายของเงินตราสกุลต่าง ๆ ที่ทำการเสนอซื้อหรือเสนอขายเป็นอัตรารั้งสุดท้ายตามตลาดต่าง ๆ ก่อนที่ตลาดนั้น ๆ จะปิดทำการในแต่ละวัน

$$\text{ดังนั้น } ๑ \text{ ปอนด์สเตอร์ลิงค์} = ๒๐.๔๖๕ \times ๒.๕๐๑๐$$

$$\text{อัตราขายเงินบาทเทียบกับเงินปอนด์สเตอร์ลิงค์} = ๔๕.๐๔๕ \text{ บาท}$$

๒.๒ เงินมาร์คเยอรมัน ใช้อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินมาร์คเยอรมันเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. ที่เป็นอัตราปิดตลาดนิวยอร์ก แต่ให้ผลแตกต่างของอัตราแลกเปลี่ยน (Spread) ที่นำมาใช้คำนวณกว้างขึ้นเป็น ๕๐ "Points" เช่น อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินมาร์คเยอรมันเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. ในวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๒๒ เป็น

$$\text{ในตลาดนิวยอร์กอัตราปิดเป็น} \quad ๑.๗๓๔๕ / ๑.๗๓๕๕$$

$$\text{ดังนั้นอัตราที่จะนำมาใช้ก็คือ} \quad ๑.๗๓๒๕ / ๑.๗๓๗๕$$

การคำนวณอัตราซื้อขายที่ใช้ระหว่างธนาคารพาณิชย์กับลูกค้าระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินมาร์คเยอรมัน ดังนี้

อัตราซื้อจากลูกค้าเมื่อธนาคารพาณิชย์จะขายต่อ :

$$\text{อัตราซื้อเงินมาร์คเยอรมัน } ๑ \text{ ดอลลาร์ สรอ.} = ๑.๗๓๗๕ \text{ มาร์คเยอรมัน}$$

$$\text{อัตราซื้อเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. ตามตัวเงิน } ๑ \text{ ดอลลาร์ สรอ.} = ๒๐.๓๓๕ \text{ บาท}$$

$$\begin{aligned} ๑ \text{ มาร์คเยอรมัน} &= \frac{๒๐.๓๓๕}{๑.๗๓๗๕} \\ &= ๑๑.๗๐๒๕ \text{ บาท} \end{aligned}$$

$$\text{อัตราซื้อเงินบาทเทียบกับเงินมาร์คเยอรมันทางตัวเงิน } ๑ \text{ มาร์คเยอรมัน} = ๑๑.๗๐๒๕ \text{ บาท}$$

$$\text{โดยวิธีคำนวณเช่นเดียวกัน อัตราซื้อเงินบาทเทียบกับเงินมาร์คเยอรมันทางโทรเลข } ๑ \text{ มาร์คเยอรมัน} = ๑๑.๗๓๑๒๕ \text{ บาท}$$

อัตราขายจากลูกค้าเมื่อธนาคารพาณิชย์จะซื้อเข้ามา :-

$$\text{อัตราขายเงินมาร์คเยอรมัน } ๑ \text{ ดอลลาร์ สรอ.} = ๑.๗๓๒๕ \text{ มาร์คเยอรมัน}$$

$$\text{อัตราขายเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. } ๑ \text{ ดอลลาร์ สรอ.} = ๒๐.๔๖๕ \text{ บาท}$$

$$๑ \text{ มาร์คเยอรมัน} = \frac{๒๐.๔๖๕}{๑.๗๓๒๕}$$

$$\text{อัตราขายเงินบาทเทียบกับเงินมาร์คเยอรมัน } ๑ \text{ มาร์คเยอรมัน} = ๑๑.๘๑๒๕ \text{ บาท}$$

๒.๓ เงินเยน กำหนดอัตราเป็นหนึ่งในของบาทต่อ ๑๐๐ เยน ใช้อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเยนกับดอลลาร์ สรอ. เป็นอัตราเปิด (Open Rate)^๑ ตลาดโตเกียว แต่ถ้าหากเป็นวันหยุดของตลาดที่โตเกียวแล้วหรือไม่สามารถจะหาอัตราดังกล่าวได้ ก็ให้ใช้อัตราปิดตลาดนิวยอร์ก มาเป็นตัวคิดคำนวณ และอัตราแลกเปลี่ยนที่จะใช้ให้ลดค่านำ ๕๐ "Points" เช่น อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินเยนเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๒๒ เป็น

อัตราเปิดตลาดนิวยอร์กของเงินเยน = ๒๓๖.๒๐/๖๐ (๒๓๖.๒๐/๒๓๖.๖๐)

อัตราเปิดของตลาดโตเกียวของเงินเยน = ๒๓๘.๓๐/๘๐ (๒๓๘.๓๐/๒๓๘.๘๐)

ดังนั้นอัตราที่นำมาใช้คำนวณอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินเยน เป็น = ๒๓๗.๘๐/๒๓๘.๘๐

สมมติว่าวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๒๑ เป็นวันหยุดโตเกียว จะต้องใช้อัตราปิดตลาดนิวยอร์ก คือ ๒๓๖.๒๐/๖๐ (๒๓๖.๒๐/๒๓๖.๖๐) ดังนั้นอัตราที่นำมาใช้คำนวณอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินเยน เป็น ๒๓๕.๗๐/๒๓๖.๖๐

การคำนวณอัตราซื้อขายระหว่างธนาคารพาณิชย์กับลูกค้าระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินเยน ดังนี้

อัตราซื้อทางตัวเงิน อัตราซื้อทางโทรเลข อัตราขาย

อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับ

เงินดอลลาร์ สรอ. ๒๐.๓๓๕ ๒๐.๓๘๕ ๒๐.๔๖๕

อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินเยนเทียบกับ

เงินดอลลาร์ สรอ. ๒๓๘.๘๐ ๒๓๘.๘๐ ๒๓๗.๘๐

อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับ

เงินเยน ๘.๕๑๕ ๘.๕๓๖๒๕ ๘.๖๐๕๒๕

^๑อัตราเปิด (Open Rate) คือ อัตราซื้อและอัตราขายของเงินตราสกุลต่าง ๆ ที่เสนอซื้อและเสนอขายเป็นอัตราครั้งแรก ณ ตลาดต่าง ๆ เมื่อตลาดในแต่ละแห่งเปิดทำการในแต่ละวัน

๒.๔ เงินดอลลาร์มาเลเซีย (ริงกิต) ให้ใช้อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างดอลลาร์มาเลเซีย (ริงกิต) กับดอลลาร์ สรอ. ที่เป็นอัตราปิดตลาดมาเลเซียในวันทำการที่ผ่านมา แต่ใช้ผลแตกต่างระหว่างอัตราซื้อขาย (Spread) กว้างขึ้นเป็น ๒๐๐ "points" กล่าวคือ หลังจากที่ได้อัตราปิดตลาดมาเลเซียนำมาหารสองเป็นอัตรากลาง (Middle rate) และบวกเพิ่ม ๑๐๐"points"

สำหรับอัตราขายและหัก ๑๐๐ "points" สำหรับอัตราซื้อ เช่น

อัตราปิดตลาดมาเลเซียในวันที่ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ = ๒๐.๑๘๐๕/๑๕

อัตรากลาง

$$= \frac{๒๐.๑๘๐๕ + ๒๐.๑๘๑๕}{๒}$$

$$= ๒๐.๑๘๑๐ \text{ ดอลลาร์มาเลเซีย}$$

อัตราแลกเปลี่ยนที่นำมาใช้คำนวณอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์มาเลเซียของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินดอลลาร์มาเลเซียเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. หลังจากขยายผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (spread) เป็น ๒๐.๑๗๑๐/๒๐.๑๘๑๐

การคำนวณอัตราซื้อขายระหว่างธนาคารพาณิชย์กับลูกค้าระหว่างเงินบาทกับเงินดอลลาร์มาเลเซียดังนี้

	อัตราซื้อทางตัวเงิน	อัตราซื้อทางโทรเลข	อัตราขาย
อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับ			
เงินดอลลาร์ สรอ.	๒๐.๓๓๕	๒๐.๓๘๕	๒๐.๔๖๕
อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินมาเลเซียกับ			
เงินดอลลาร์ สรอ.	๒๐.๑๘๑๐	๒๐.๑๘๑๐	๒๐.๑๗๑๐
อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับ			
เงินดอลลาร์มาเลเซีย	๙.๒๘	๙.๓๐๓๗๕	๙.๔๒๗๕

๒.๕ เงินดอลลาร์สิงคโปร์ ให้ใช้อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินดอลลาร์สิงคโปร์เทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. ที่เป็นอัตราปิดตลาดสิงคโปร์ แต่ใช้ผลแตกต่างระหว่างอัตราซื้อขาย (Spread) กว้างขึ้นเป็น ๒๐๐ "points" กล่าวคือ หลังจากที่ได้อัตราปิดตลาดสิงคโปร์นำมาหารสองเป็นอัตรากลาง (Middle rate) และบวกเพิ่ม ๑๐๐ "points" สำหรับอัตราขายและหัก ๑๐๐ "points" สำหรับอัตราซื้อ เช่น

อัตราปิดตลาดสิงคโปร์ในวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๒๒ เป็น ๒.๑๑๗๐/๘๐

$$\begin{aligned} \text{อัตรากลาง} &= \frac{๒.๑๑๗๐ + ๒.๑๑๘๐}{๒} \\ &= ๒.๑๑๗๕ \text{ ดอลลาร์สิงคโปร์} \end{aligned}$$

อัตราแลกเปลี่ยนที่นำมาใช้คำนวณอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์สิงคโปร์ของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินดอลลาร์สิงคโปร์เทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. หลังจากที่ใช้ผลแตกต่างระหว่างอัตราซื้อขาย (Spread) กว้าง ๒๐๐ "points" เป็น ๒.๑๑๗๕/๒.๑๑๗๕

การคำนวณอัตราซื้อขายระหว่างธนาคารพาณิชย์กับลูกค้าระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์สิงคโปร์ดังนี้

	อัตราซื้อทางตัวเงิน	อัตราซื้อทางโทรเลข	อัตราขาย
อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับ			
เงินดอลลาร์ สรอ.	๒๐.๓๓๕	๒๐.๓๘๕	๒๐.๔๖๕
อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินดอลลาร์สิงคโปร์			
เทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ.	๒.๑๑๗๕	๒.๑๑๗๕	๒.๑๑๗๕
อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับ			
เงินดอลลาร์สิงคโปร์	๘.๒๙๕	๘.๓๑๘๕	๘.๔๔๒๕

๒.๖ เงินดอลลาร์ฮ่องกง ให้ใช้อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างดอลลาร์ฮ่องกงเทียบกับดอลลาร์ สรอ. ที่เป็นอัตราปิดตลาดฮ่องกงในวันทำการที่ผ่านมา แต่ใช้ผลแตกต่างระหว่างอัตราซื้อขาย (Spread) กว้างขึ้นเป็น ๔๐๐ "points" กล่าวคือ หลังจากที่ได้อัตราปิดตลาดฮ่องกง นำมาหารสองเป็นอัตรากลาง (Middle rate) และบวกเพิ่ม ๒๐๐ "points" สำหรับอัตราขายและหัก ๒๐๐ "points" สำหรับอัตราซื้อ เช่น

$$\begin{aligned} \text{อัตราปิดตลาดฮ่องกงในวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๒๒ เป็น} & \quad ๔.๙๔๕๐/๘๐ \\ \text{อัตรากลาง} & \quad = \frac{๔.๙๔๕๐ + ๔.๙๔๔๐}{๒} \\ & \quad = ๔.๙๔๖๕ \text{ ดอลลาร์ฮ่องกง} \end{aligned}$$

อัตราแลกเปลี่ยนที่นำมาใช้คำนวณอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์ฮ่องกงของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินดอลลาร์ฮ่องกงเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. หลังจากที่ใช้ผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (Spread) กว้าง ๔๐๐ "points" เป็น ๔.๙๒๖๕/๔.๙๖๖๕

การคำนวณอัตราซื้อขายระหว่างธนาคารพาณิชย์กับลูกค้าระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์ฮ่องกง ดังนี้คือ

	อัตราซื้อทางตัวเงิน	อัตราซื้อทางโทรเลข	อัตราขาย
อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับ			
เงินดอลลาร์ สรอ.	๒๐.๓๓๕	๒๐.๓๘๕	๒๐.๔๖๕
อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินดอลลาร์ฮ่องกง			
เทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ.	๔.๙๖๖๕	๔.๙๖๖๕	๔.๙๒๖๕
อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับ			
เงินดอลลาร์ฮ่องกง	๔.๐๘๓๗	๔.๑๐๓๗๘	๔.๑๕๕

อัตราการซื้อขายระหว่างธนาคารพาณิชย์กับลูกค้าที่ทุนรักษาระดับ๑ กำหนดสำหรับเงินตราสกุลต่าง ๆ รวมทั้งเงินดอลลาร์ สรอ. เป็นอัตราซื้อต่ำสุด และอัตราขายสูงสุดที่ธนาคารพาณิชย์ จะทำการซื้อขายกับลูกค้า ธนาคารพาณิชย์สามารถจะซื้อในอัตราที่สูงหรือขายในอัตราที่ต่ำกว่าที่

กำหนดได้ ขึ้นอยู่กับประเภทของลูกค้าของธนาคาร แต่ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนในตลาดเงินตราต่างประเทศเปลี่ยนแปลงมาก ธนาคารพาณิชย์อาจจะหยุดซื้อขายได้ ขึ้นอยู่กับดุลพินิจแต่ละธนาคาร และภาวะการแข่งขันระหว่างธนาคารพาณิชย์ด้วยกันเอง

๒๑๐๓ ๒

ตารางที่ ๔.๑ อัตราแลกเปลี่ยนประจำวันนี้ ๒๐.๔๒๕ บาท / ๑ ดอลลาร์ สรอ.

สกุลเงิน	อัตราซื้อต่ำสุด		อัตราขายสูงสุด
	ตัวเงิน	ทางโทรเลข	
ดอลลาร์ สรอ.	๒๐.๓๓๕	๒๐.๓๘๕	๒๐.๔๖๕
ปอนด์สเตอร์ลิง ๒.๑๙๗๓/๒.๒๐๑๐	๔๔.๖๘	๔๔.๗๙	๔๔.๐๔๕
มาร์คเยอรมัน ๑.๗๓๒๕/๑.๗๓๗๕	๑๑.๗๐๒๕	๑๑.๗๓๑๒๕	๑๑.๘๑๒๕
เยน (ต่อ ๑๐๐ เยน) ๒๓๗.๘๐/๒๓๘.๘๐	๘.๔๑๕	๘.๔๓๖๒๕	๘.๖๐๖๒๕
ริงกิต ๒.๑๗๑๐/๒.๑๘๑๐	๙.๒๘	๙.๓๐๓๗๕	๙.๔๒๗๕
ดอลลาร์สิงคโปร์ ๒.๑๖๗๕/๒.๑๘๗๕	๙.๒๙๕	๘.๓๑๘๗๕	๙.๔๔๒๕
ดอลลาร์ฮ่องกง ๔.๘๒๖๕/๔.๘๖๖๕	๔.๐๙๓๗	๔.๑๐๓๗๘	๔.๑๕๕

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๒

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การใช้ตลาดและการกำหนดผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (Spread) ของเงินสกุลต่าง ๆ

เงินปอนด์สเตอร์ลิงใช้อัตราที่มากำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันถึง ๒ ตลาด คือ ตลาดนิวยอร์ก และตลาดลอนดอน ทั้งนี้เพื่อป้องกันความเสี่ยงเนื่องจากการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยนในตลาดต่างประเทศในแต่ละวัน การใช้อัตราของตลาดลอนดอนสำหรับเงินปอนด์สเตอร์ลิงแต่เพียงตลาดเดียวอาจจะไม่สามารถคุ้มกันความเสี่ยงได้ ระหว่างที่ตลาดลอนดอนปิดไปแล้ว ก่อนที่ตลาดนิวยอร์กเปิด อาจจะมีเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้อัตราแลกเปลี่ยนของเงินปอนด์สเตอร์ลิงเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นเพื่อคุ้มกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับธนาคารพาณิชย์ ทุนรักษาระดับฯ จึงกำหนดให้ใช้อัตราซื้อต่ำสุด และอัตราขายสูงสุดของทั้งสองตลาดมากำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน

เงินมาร์คเยอรมันใช้อัตราที่กำหนดจากตลาดนิวยอร์กเป็นหลักเพราะถือว่าเป็นตลาดที่เปิดล่าสุด ซึ่งจะต้องนำมาเทียบค่ากับเงินบาทเป็นอัตราแลกเปลี่ยนที่ใช้ทั้งวัน จากตัวอย่างผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (Spread) ของอัตราเปิดตลาดนิวยอร์กเพียง ๓๐ "points" ซึ่งอาจจะไม่เพียงพอที่คุ้มความเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับธนาคารพาณิชย์เนื่องจากการขึ้นลงของเงินมาร์คเยอรมัน ดังนั้น ทุนรักษาระดับฯ จึงขยายผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (Spread) ออกไปอีก ๕๐ point.

เงินเยนใช้อัตราเปิดที่ตลาดโตเกียว เพราะตลาดโตเกียวเป็นตลาดล่าสุดและเปิดก่อนที่จะมีการเริ่มกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันขึ้น การที่ใช้อัตราที่ธนาคารพาณิชย์ขายในตลาดต่างประเทศเป็นหลักแล้วจึงหักจากอัตราที่ธนาคารพาณิชย์ขายในตลาดต่างประเทศเป็นอัตราซื้อ เพราะในตลาดกรุงเทพฯ มีความต้องการซื้อเงินเยนเพื่อใช้ในการสั่งสินค้าเข้ามามากกว่าเพื่อป้องกันความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ในการค้าเงินเยน ทุนรักษาระดับฯ จึงขยายผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (Spread) จากอัตราขายของเงินเยนเป็นอัตราซื้อระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินเยน ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (Spread) ที่ทุนรักษาระดับฯ ใช้มักจะพอเพียงที่คุ้มกับความเสี่ยงในแต่ละวันและวันต่อ ๆ ไป

เงินดอลลาร์สิงคโปร์ เงินดอลลาร์มาเลเซีย ดอลลาร์ฮ่องกง ใช้อัตราเปิดของตลาดสิงคโปร์ ตลาดมาเลเซีย ตลาดฮ่องกงตามลำดับ ทั้งนี้เพื่อความสะดวกและเคยยึดถือปฏิบัติกันมา ถ้าใช้อัตราเปิดของตลาดใหม่ ข่าวสารที่ได้อาจล่าช้า และไม่สะดวกในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนในแต่ละวัน แต่การที่ตลาดเหล่านี้ปิดไปนานแล้ว ทุนรักษาระดับฯ จึงกำหนดผลแตกต่างของอัตรา

ซื้อขาย (Spread) ของเงินตราสกุลเหล่านี้ค่อนข้างกว้าง เพื่อคุ้มกับความเสี่ยงในการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยน

การกำหนดผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (Spread) ระหว่างอัตราที่ใช้คำนวณอัตราซื้อขายเงินบาทเทียบกับเงินตราสกุลต่าง ๆ ทุนรักษาระดับฯ กำหนดให้กว้างมากขึ้น ทั้งนี้เพราะอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันในประเทศไทยเป็นอัตราที่ใช้ได้ตลอดทั้งวันไม่เปลี่ยนแปลงเหมือนกับตลาดเงินตราต่างประเทศ และการที่ทุนรักษาระดับฯ กำหนดผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (Spread) ที่ใช้คำนวณอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันจะกว้างมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับ การเคลื่อนไหวและแนวโน้มของเงินสกุลนั้น ๆ ในแต่ละวัน ซึ่งจะต้องคำนึงว่าคุ้มกับความเสี่ยงได้มากน้อยเพียงใดสำหรับการซื้อขายของธนาคารพาณิชย์ไม่ให้ขาดทุนในวันต่อ ๆ ไป นอกจากนั้นยังขึ้นอยู่กับความตกลงระหว่างธนาคารพาณิชย์กับทุนรักษาระดับฯ ด้วย โดยปกติแล้วมักจะไม่เกิน ๑% และเพื่อให้มั่นใจว่าผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (Spread) ที่ใช้ สามารถที่คุ้มกับความขาดทุนได้ ทุนรักษาระดับฯ ได้จัดให้มีการทบทวนเกี่ยวกับผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (Spread) ที่ไตรมาสละหนึ่งหน

การปิดเศษอัตราแลกเปลี่ยน

การปิดเศษอัตราแลกเปลี่ยนที่คำนวณได้ คือ ปิดลงสำหรับอัตราซื้อหรือปิดขึ้นสำหรับอัตราขายจนถึง ๑ ใน ๔ ของ ๑ สตางค์ที่ถดถอยไป หรือ ๑ ใน ๔ ของ ๑ สตางค์ที่ถดถอยขึ้นไปแล้วสำหรับ ๑ หน่วยเงินปอนด์สเตอร์ลิง และจนถึง ๑ ใน ๔ ของ ๑ สตางค์ ที่ถดถอยขึ้นไปสำหรับ ๑๐๐ หน่วยเงินเยน และ ๑ หน่วยเงินสกุลอื่น ๆ ที่เหลือ

ค. กฎข้อบังคับในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน

๑. การเข้าร่วมในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันจะเริ่ม ๘.๑๕ น. ผู้ที่มาช้ากว่ากำหนดเวลาจะหมดสิทธิในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันในวันนั้น ประธานอาจจะผ่อนผันในบางครั้ง แต่โดยปกติมักจะไม่กระทำ และธนาคารพาณิชย์ที่ประสงค์จะเข้าร่วมในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันต้องยื่นหนังสือแสดงความจำนงและจะต้องยอมรับภาวะผูกพันตามระเบียบต่าง ๆ ธนาคารพาณิชย์สามารถ ส่งผู้แทนเข้าร่วมในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันได้ครั้งละ ๑ คน ผู้แทนนั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจเต็มที่ ถ้าธนาคารพาณิชย์อาจจะส่งผู้ที่จะเข้าร่วมสังเกตการณ์ได้อีกธนาคารละ ๑ คน แต่ต้องแจ้งให้ทุนรักษาระดับฯ ทราบล่วงหน้า

ในระหว่างที่มีการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนผู้แทนของธนาคารจะไม่สามารถจะปรึกษากับผู้สังเกตการณ์
 ของตนได้ และห้ามมิให้ผู้แทนของธนาคารติดต่อกับบุคคลภายนอกจนกว่าการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน
 จะสิ้นสุดลง

ส่วนเจ้าหน้าที่ของทุนรักษาระดับฯ จะทำหน้าที่เป็นประธานในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน
 ประจำวัน โดยมีเจ้าหน้าที่อีก ๒ คนเป็นผู้ช่วย และธนาคารแห่งประเทศไทยอาจส่งผู้สังเกตการณ์
 เข้าร่วมในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันด้วยก็ได้

๒. การส่งมอบดอลลาร์ สรอ. และบาท การส่งมอบดอลลาร์ สรอ. ที่ตกลงซื้อขาย
 กันในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน และการส่งมอบบาทอันเป็นราคาของดอลลาร์ สรอ. นั้น
 ให้กระทำในวันที่ตกลงซื้อขายกัน (Value Today) นอกจากวันที่ตกลงซื้อขายเป็นวันหยุดธนาคารใน
 สหรัฐอเมริกา ให้ทำการส่งมอบในวันทำการธนาคารถัดไป (Value Tomorrow) ในกรณีที่มีการ
 ส่งมอบไม่ตรงตามกำหนด ธนาคารที่เสียประโยชน์จะต้องคิดดอกเบี้ยในอัตราที่เท่ากับดอกเบี้ยมาตรฐาน
 ของธนาคารแห่งประเทศไทยในวันที่ตกลงซื้อขายกัน

๓. การซื้อขายนอกเวลากำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน

๓.๑ การซื้อขายระหว่างธนาคารพาณิชย์ และทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยน
 เงินตรานอกเวลากำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน สามารถจะกระทำได้เมื่อธนาคารพาณิชย์นั้นไม่
 ประสงค์จะ เข้าร่วมในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันในวันใดแต่ต้องการจะซื้อหรือขายดอลลาร์
 สรอ. กับทุนรักษาระดับฯ ในอัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนดในวันนั้นในจำนวนขั้นต่ำ (๓๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์
 สรอ.) หรือสูงกว่าขั้นต่ำหรือต่ำกว่าขั้นต่ำ (ต้องไม่มีเศษของแสน) ธนาคารพาณิชย์จะต้องแจ้งให้
 ทุนรักษาระดับฯ ทราบก่อน ๑๖.๐๐ น. ของวันก่อนและจะต้องยืนยันการซื้อขายดังกล่าวภายในเวลา
 ๑๖.๐๐ น. ของวันนั้น หรือธนาคารพาณิชย์ใดไม่ได้ทำการซื้อขายดอลลาร์ สรอ. ในระหว่างการ
 กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนวันใด ไม่ว่าจะเข้าร่วมหรือไม่ได้เข้าร่วมในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน
 ประจำวันในวันนั้น ถ้าธนาคารพาณิชย์ต้องการซื้อขายดอลลาร์ สรอ. ในจำนวนที่ต่ำกว่าจำนวน
 ขั้นต่ำอาจจะซื้อขายกับทุนรักษาระดับและธนาคารพาณิชย์จะต้องแจ้งความต้องการของตนภายใน
 ครึ่งชั่วโมงหลังจากที่การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันในวันนั้นสิ้นสุดลง และต้องทำการยืนยัน
 การซื้อหรือขายภายในเวลา ๑๖.๐๐ น. ของวันนั้น แต่จำนวนซื้อขายที่ต่ำกว่าจำนวนขั้นต่ำ

(๓๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ.) ต้องเป็นจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ. หรือ ๒๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ. เท่านั้น

ส่วนธนาคารพาณิชย์ใดที่ทำการตกลงซื้อขายกับทุนรักษาระดับฯ นอกการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันแล้วจะไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนในวันนั้น

๓.๒ การซื้อขายระหว่างธนาคารพาณิชย์ด้วยกัน นอกเวลากำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันให้กระทำโดยเสรี ซึ่งอาจจะไม่จำเป็นต้องเป็นอัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนดให้ซื้อขายระหว่างธนาคารพาณิชย์กับทุนรักษาระดับฯ เช่น ในวันที่ ๑๔ ธันวาคม อัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนด ๒๐.๘๒๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ ธนาคารที่ซื้อขายกันเอง อาจซื้อขายสูงกว่าอัตราที่กำหนด ขึ้นกับอุปสงค์และอุปทานของเงินดอลลาร์ สรอ. ขณะนั้น โดยปกติอัตราที่ซื้อขายระหว่างธนาคารอยู่ในระหว่างอัตราซื้อขายกับลูกค้า หรือธนาคารพาณิชย์ที่ไม่ประสงค์จะเข้าร่วมในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันในวันใด อาจซื้อหรือขายดอลลาร์ สรอ. ตามอัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนดในวันนั้น กับธนาคารพาณิชย์อื่นได้ โดยตกลงกับธนาคารพาณิชย์อื่นนั้นล่วงหน้า เป็นเวลาพอสมควรก่อนการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน

๔. จำนวนขั้นต่ำที่ทำการซื้อขายในระหว่างการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันเท่ากับ ๓๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ. การเสนอขายดอลลาร์ สรอ. ในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันกระทำเป็นหน่วยของบาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ. และไม่ต่ำกว่าเปลี่ยนแปลงในอัตรา ๑/๔ ของ ๑ สตางค์ และจำนวนที่เสนอซื้อหรือเสนอขายในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันจะต้องไม่น้อยกว่าจำนวนขั้นต่ำ ถ้าในกรณีที่เสนอสูงกว่าจำนวนขั้นต่ำจะต้องไม่มีเศษของแสน

๖. วิธีการปฏิบัติในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน

เมื่อเริ่มการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันจะขอให้ผู้แทนธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ ที่เข้าร่วมและมีความประสงค์ที่จะขายแจ้งอัตราขายของตนก่อน กรณีที่มีผู้ที่ประสงค์จะขายต้องการเสนอขายมากกว่า ๑ ราย ผู้ประสงค์จะกำหนดราคาในลำดับถัดไป จะต้องเสนออัตราที่ต่ำกว่าผู้เสนอรายก่อน ๆ เพื่อไม่ให้มีการได้เปรียบหรือเสียเปรียบในการกำหนดราคาขาย ประธานจะเลือกผู้เสนอขายให้กำหนดอัตราสลับกันไปในแต่ละวัน

ในกรณีที่ผู้เสนอขายหลายราย ประธานจะเลือกราคาขายต่ำสุดเป็นเกณฑ์ พร้อมทั้งจะถามจำนวนผู้ต้องการซื้อ เมื่อได้ปริมาณซื้อทั้งสิ้นก็จะหันมาถามผู้เสนอขายว่ามีผู้ต้องการเสนอเป็นจำนวนทั้งสิ้นเท่าใด ถ้าปริมาณสมมูลกันพอดีก็จะถืออัตราที่เสนอขายต่ำสุดเป็นอัตราฟิกซ์ (Fixing) หรืออัตราแลกเปลี่ยนประจำวันสำหรับวันทำกำรนั้น

ในกรณีที่ปริมาณเสนอซื้อและขายไม่สมมูลย์ ประธานจะให้เริ่มรอบใหม่ แต่ถึงแม้ว่าบางครั้งถ้าปริมาณเสนอซื้อขายไม่สมมูลย์ แต่ราคาที่เสนอขายต่ำสุดนั้นเป็นอัตราที่ทุนรักษาระดับฯ เห็นชอบและพิจารณาว่าเหมาะสมกับสภาวะการณ์การเงิน ณ วันนั้น ก็จะใช้อัตราดังกล่าวเป็นอัตรากำหนดประจำวัน ถึงแม้ว่าปริมาณซื้อขายจะต่างกันอยู่ ทุนรักษาระดับฯ ก็จะเป็นผู้ทำการซื้อหรือขายในส่วนต่างกันทำให้ปริมาณซื้อขายสมมูลย์ ณ อัตราดังกล่าว เช่น ตัวอย่างการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันในวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๒๒ (ดูตารางที่ ๔.๒)

ในกรณีที่ปริมาณเสนอซื้อขายไม่สมมูลย์ และราคาที่เสนอขายทุนรักษาระดับฯ ไม่เห็นชอบทุนรักษาระดับฯ ให้เริ่มรอบใหม่ ซึ่งแบ่งเป็น ๒ กรณี (ดูตารางที่ ๔.๓)

๑. ปริมาณเสนอซื้อมากกว่าปริมาณเสนอขาย ทุนรักษาระดับฯ ก็จะทำให้ผู้เสนอขายเริ่มขายอัตราใหม่ เช่นที่กล่าวข้างต้น แต่อัตราที่เสนอขายควรจะขายสูงกว่าเสนอในรอบก่อน และจะปฏิบัติเช่นที่ทำในรอบก่อน จนกระทั่งทุนรักษาระดับฯ เห็นชอบ ในกรณีที่ผู้เสนอขายเสนอราคาขายต่ำสุด สูงเกินกว่าทุนรักษาระดับฯ จะเห็นชอบ ทุนรักษาระดับฯ ก็จะทำการกำหนดอัตราเองในรอบดังกล่าว

๒. ปริมาณเสนอซื้อน้อยกว่าปริมาณเสนอขาย ทุนรักษาระดับฯ ก็จะทำให้ผู้เสนอขายเริ่มขายอัตราใหม่ เช่น กรณีแรก แต่ผู้เสนอขายจะต้องเสนอราคาขายต่ำกว่าในรอบก่อน และจะปฏิบัติดังเช่นที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จนกระทั่งได้ปริมาณที่สมมูลย์ ในกรณีที่ปริมาณเสนอขายมากกว่าเสนอซื้อ มาก ๆ ถึงแม้ราคาเสนอขายลดลงได้อีก แต่ถ้าทุนรักษาระดับฯ เห็นว่าใช้เป็นอัตราที่สมควร ทุนรักษาระดับฯ จะไปซื้อส่วนต่าง ๆ และใช้อัตรานั้นเป็นอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันในวันนั้น

ข้อปลีกย่อยอื่น ๆ

๑. กรณีที่จำนวนซื้อ มากกว่าจำนวนที่เสนอขาย เป็นจำนวนมากและต่อเนื่องกันหลายราย ประธานมีอาจขอให้การเสนออัตราขายในรอบต่อไปกระทำในอัตราที่สูงอย่างพอเพียง หากปรากฏว่าสถานการณ์ดังกล่าว เกิดจากการที่ผู้เข้าร่วมสนใจที่จะให้เสนอขายต่ำเกินไปติดต่อกันหลายรอบอาจถูกตัดสิทธิ์ผู้เข้าร่วมในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนในวันนั้น

๒. ในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนแต่ละรอบ ผู้ที่เคยเสนอขายในรอบก่อน ๆ หรือที่เคยเสนอขายในอัตราที่สูงกว่าอัตราต่ำสุดในรอบปัจจุบัน อาจเปลี่ยนฐานะมาเป็นผู้เสนอซื้อก็ได้ ส่วนผู้ที่เคยเสนอซื้อในรอบก่อน ๆ อาจเปลี่ยนฐานะมาเป็นผู้เสนอขายก็ได้^๑

กฎเกณฑ์ต่าง ๆ อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประธานเป็นผู้ชี้ขาดและได้มีการตกลงกันล่วงหน้า เช่น กรณีข้อ ๒. ได้มีการเพิ่มเติมว่าผู้ที่ต้องการขายจะต้องเป็นผู้ที่แสดงความจำนงตั้งแต่รอบแรก มิฉะนั้นอัตราแลกเปลี่ยนลดลงจะไม่มีสิทธิขาย แต่สามารถเปลี่ยนเป็นข้างซื้อแทนได้

ในบางครั้งการดำเนินการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนอาจมีปัญหา เช่น

๑. ไม่มีผู้ใดเสนอขาย ทูร์รักษาระดับฯ จะเป็นผู้เสนอขายเอง แต่ถ้าทูร์รักษาระดับฯ เป็นผู้เสนอขายต่ำสุดแล้ว ไม่ว่าจะมีการซื้อและขายในอัตรานี้หรือไม่ ก็ให้ถืออัตรานั้นเป็นอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน และเป็นอัตราที่ใช้เป็นหลักในการกำหนดอัตราซื้อขายระหว่างธนาคารพาณิชย์กับลูกค้าในวันนั้น เว้นแต่ราคาที่ทูร์รักษาระดับฯ มีผู้ซื้อ มาก ๆ ทูร์รักษาระดับฯ อาจทำให้ปริมาณไม่สมดุลแล้ว เริ่มรอบใหม่

๒. กรณีที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้เสนออัตราขายต่ำสุด แต่ไม่มีผู้เสนอซื้อ ทูร์รักษาระดับฯ จะเป็นผู้เสนอซื้อโดยไม่เปิดเผยจำนวน แล้วประธานจะขอให้ผู้เสนอขายเปิดเผยจำนวนที่ต้องการขายในอัตราดังกล่าว ในกรณีที่ทูร์รักษาระดับฯ เห็นว่าอัตราที่เสนอขายอยู่ในระดับที่ไม่เหมาะสม ทูร์รักษาระดับฯ จะเสนอซื้อในจำนวนที่ไม่ตรงกับจำนวนที่เสนอขาย ซึ่งทำให้จำเป็นต้องเริ่มเสนอ

^๑ธนาคารแห่งประเทศไทย กฎเกณฑ์ ระเบียบการของการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน

ประจำวัน ๒๕๒๑

Work Sheet

ท.๘

๑๑๔

ตารางที่ ๔.๒

การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๒๒

อัตราแลกเปลี่ยนวันก่อน ๒๐.๔๒๕ บาท/US.\$

ธนาคาร	เสนอขาย						เสนอซื้อ		
	รอบที่ ๑		รอบที่ ๒		รอบที่ ๓		รอบที่ ๑	รอบที่ ๒	รอบที่ ๓
	อัตรา	จำนวนเงิน ล้าน US.\$	อัตรา	จำนวนเงิน ล้าน US.\$	อัตรา	จำนวนเงิน ล้าน US.\$	จำนวนเงิน ล้าน US.\$	จำนวนเงิน ล้าน US.\$	จำนวนเงิน ล้าน US.\$
ธ.อินโดจีน	๒๐.๔๒๕	๐.๕					๒		
ธ.กรุงเทพ		๕.๐					๓.๓		
ธ.ชาเตอร์		๐.๓					๑		
ธ.สหมาลาโย		๑.๐					๐.๕		
							๐.๓		
							๐.๕		
							๒.๐		
							๐.๓		
							๕.๕		
รวม		๖.๖							
EEF		๒.๑							
รวม		๘.๗							

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๒๓
อัตราแลกเปลี่ยนวันก่อน ๒๐.๕๗๕ บาท/US.๑

ธนาคาร	เสนอขาย.								ธนาคาร	เสนอซื้อ			
	รอบที่ ๑		รอบที่ ๒		รอบที่ ๓		รอบที่ ๔			รอบที่ ๑	รอบที่ ๒	รอบที่ ๓	รอบที่ ๔
	อัตรา	จำนวนเงิน ล้าน US.๑	อัตรา	จำนวนเงิน ล้าน US.๑	อัตรา	จำนวนเงิน ล้าน US.๑	อัตรา	จำนวนเงิน ล้าน US.๑		จำนวนเงิน ล้าน US.๑	จำนวนเงิน ล้าน US.๑	จำนวนเงิน ล้าน US.๑	จำนวนเงิน ล้าน US.๑
ธ.อินโดจีนและ													
สุโขทัย	๒๐.๕๒๕	๒.๐	-	๒.๐	๒๐.๕๒	๒.๐	๒๐.๕๒๒๕	๒.๐	ธ.หวังหลี	๓.๐	๓.๐	๓.๐	๓.๐
ธ.เอเชีย	-	๐.๓	-	๐.๓	-	-	-	-	ธ.โตเกียว	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕
ธ.กรุงเทพ	-	๑๐.๐	-	๑๐.๐	-	-	-	๒.๐	ธ.กรุงเทพพาณิชย์การ	๐.๖	๐.๖	๐.๖	๐.๖
ธ.อเมริกา	-	๓.๐	-	-	-	-	-	-	ธ.เชสแมนฮัตตัน	๒.๓	๒.๓	๒.๓	๒.๓
ธ.กรุงศรีอยุธยา	-	๒.๐	๒๐.๕๒๒๕	๒.๐	-	๑.๐	-	๒.๐	ธ.ทหารไทย	๑.๐	๑.๐	๑.๐	๑.๐
ธ.กวางตุ้ง	-	๐.๕	-	๐.๕	-	๐.๕	-	๐.๕	ธ.นครหลวง	๒.๕	๒.๕	๒.๕	๒.๕
ธ.การตะ	-	๐.๓	-	๐.๓	-	๐.๓	-	๐.๓	ธ.ศรีนคร	๒.๐	๒.๕	๓.๐	๒.๕
ธ.มิตรชัย	-	๑.๐	-	๑.๐	-	๑.๐	-	๐.๓	ธ.กรุงเทพ	-	-	๑.๐	-
ธ.สากลจีน	-	๐.๓	-	๐.๓	-	๐.๓	-	-	ธ.กรุงเทพ	-	-	๒.๐	-
รวม	-	๑๙.๕	-	๑๖.๕	-	๕.๕	-	๘.๑	รวม	๑๑.๕	๑๖.๕	๑๖.๒	๑๒.๕
EEF	-	-	-	-	-	-	-	๔.๓	EEF	-	-	-	-
รวม	-	๑๙.๕	-	๑๖.๕	-	๕.๕	-	๑๒.๔	รวม	๑๑.๕	๑๖.๕	๑๖.๒	๑๒.๕

ที่มา .- ธนาคารแห่งประเทศไทย

อัตราขายในรอบใหม่จนกว่าจะเป็นอัตราแลกเปลี่ยนที่เหมาะสม จึงถือ เป็นอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน ที่กำหนด

๓. ทูกรักษาระดับฯ มีสิทธิที่จะเสนออัตราขายก่อนหรือหลังผู้เข้าร่วมอื่น ๆ และจะเสนอซื้อ หรือเสนอขายเมื่อใดก็ได้ ตามที่เห็นสมควร ทั้งมีสิทธิที่จะเสนอซื้อหรือ เสนอขายในจำนวนที่ต่ำก็ได้ ถ้าทูกรักษาระดับฯ เห็นสมควรอาจจะให้ผู้เสนอขายเปิดเผยจำนวนที่เสนอขายก่อนที่จะให้ผู้เสนอซื้อแจ้งจำนวนที่ต้องการซื้อก็ได้

การเข้าแทรกแซง (Intervene) ของทูกรักษาระดับฯ

การเข้าแทรกแซง (Intervene) ของทูกรักษาระดับฯ เป็นจำนวนมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของทูกรักษาระดับฯ ที่ต้องการรักษาเสถียรภาพของเงินบาท เพื่อควบคุมมิให้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเคลื่อนไหวขึ้นลงมาก คือ ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนสูงขึ้น ทูกรักษาระดับฯ จะขายเงินตราต่างประเทศออกมาในราคาที่กำหนดไว้ เพื่อมิให้อัตราแลกเปลี่ยนสูงผิดปกติ และในทางตรงกันข้าม ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนต่ำลง ทูกรักษาระดับฯ จะขายเงินตราต่างประเทศน้อยลงหรือพยายามเป็นผู้ซื้อ

การจัดสรรเงินหลังจากที่มีการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันของทูกรักษาระดับฯ

ธนาคารพาณิชย์ที่ทำการซื้อเงินตราต่างประเทศกับทูกรักษาระดับฯ จะต้องชำระเงินบาทเป็นเงินสดทันที ธนาคารพาณิชย์จึงจำเป็นต้องมีบัญชีกระแสรายวันอยู่กับธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งจะมีเงินพร้อมในการซื้อเงินตราต่างประเทศจากทูกรักษาระดับฯ กล่าวคือ เมื่อธนาคารพาณิชย์ซื้อเงินตราต่างประเทศจากทูกรักษาระดับฯ ธนาคารพาณิชย์จะได้รับเงินตราต่างประเทศเป็นเงินสด ขณะเดียวกันทูกรักษาระดับฯ จะหักบัญชีเงินบาทของธนาคารพาณิชย์ที่มีกับธนาคารแห่งประเทศไทย ในทำนองเดียวกัน ธนาคารขายเงินตราต่างประเทศกับทูกรักษาระดับฯ ธนาคารพาณิชย์จะต้องจ่ายเงินตราต่างประเทศเป็นเงินสด และธนาคารพาณิชย์จะได้รับเงินบาทเป็นเงินสดเช่นเดียวกัน การได้รับหรือจ่ายเงินตราต่างประเทศเป็นเงินสดเรียกว่า Federal Fund หรือ Fed. Fund แต่การได้รับหรือจ่ายเงินตราต่างประเทศระหว่างธนาคารพาณิชย์ด้วยกันมักจะเป็นการเคลียร์เช็คกัน

(Clearing House Fund หรือ Clearing) และจะใช้เป็นเงินสดได้ในวันรุ่งขึ้น นั่นคือ ค่าของการได้รับหรือเสียเงินระหว่าง Fed. Fund กับ Clearing จึงแพงกว่ากันประมาณ ๑ เท่า ดังนั้นธนาคารพาณิชย์มีเงินสดน้อย และต้องซื้อเงินตราต่างประเทศจากทุนรักษาระดับฯ จึงมักประสบปัญหาในการเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

ความต้องการของธนาคารพาณิชย์ในการจัดสรรเงินตราของทุนรักษาระดับฯ จึงแบ่งได้ดังต่อไปนี้

๑. ผู้เสนอซื้อมากกว่าผู้เสนอขาย ทุนรักษาระดับฯ จะเข้ามาขายเงินดอลลาร์ สรอ. แลกเปลี่ยนเป็นเงินบาท ดังนั้นผู้ที่ซื้อจากทุนรักษาระดับฯ จะต้องซื้อเงินสดในบัญชีธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อให้ทุนรักษาระดับฯ ดัดบัญชีได้ ดังนั้นธนาคารผู้ซื้อจึงอยากจะซื้อจากทุนรักษาระดับฯ เพราะจะได้เงินดอลลาร์ สรอ. มาใช้ได้ทันที ซึ่งสามารถจะนำไปหาผลประโยชน์ได้ ส่วนธนาคารที่ไม่มีเงินสดในบัญชีในธนาคารแห่งประเทศไทยมากพอ จึงจำเป็นต้องซื้อเป็นเคลียร์ริง (Clearing House Fund) มากกว่า แต่ถ้าในกรณีที่ต้องใช้เฟดฟัน (Fed. Fund) จากทุนรักษาระดับฯ แล้ว ธนาคารที่มีเงินสดไม่เพียงพอก็ต้องกู้จากธนาคารพาณิชย์อื่น ๆ หรือทำการแลกเปลี่ยนกับธนาคารที่มีเงินสดในธนาคารแห่งประเทศไทยมากพอ ซึ่งจะต้องเสียดอกเบี้ยเล็กน้อยตามตลาด มาซื้อจากทุนรักษาระดับฯ

๒. ผู้เสนอขายมากกว่าผู้เสนอซื้อ ธนาคารพาณิชย์มักหลีกเลี่ยงที่จะขายกับทุนรักษาระดับฯ เพราะต้องจ่ายเงินตราต่างประเทศเป็นเฟดฟัน (Fed. Fund) ซึ่งแพงกว่าเคลียร์ริง (Clearing House Fund) ดังที่กล่าวแล้ว แต่ถ้าธนาคารพาณิชย์มีความจำเป็นต้องใช้เงินสดที่มีในบัญชีกับธนาคารแห่งประเทศไทยก็มีความประสงค์ที่จะขายให้กับทุนรักษาระดับฯ มากกว่าธนาคารพาณิชย์ด้วยกัน

ในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันในแต่ละครั้งเป็นไปไม่ได้ที่ทุก ๆ ฝ่ายจะได้รับความต้องการของตนเองทั้งหมด ทางทุนรักษาระดับฯ จึงมีหลักเกณฑ์ในการจัดสรรเงินตราโดยคร่าว ๆ คือ

๑. กรณีที่ทุนรักษาระดับฯ เป็นฝ่ายขายจะจัดสรรให้ธนาคารที่มีบัญชีเงินสดในธนาคารแห่งประเทศไทยมาก (ธนาคารในประเทศ) ซื้อเงินตราต่างประเทศเป็นเฟดฟันจากทุนรักษาระดับฯ มากกว่าธนาคารที่มีบัญชีเงินสดในธนาคารแห่งประเทศไทยน้อย (สาขาธนาคารต่างประเทศ) นอกจากนั้นทุนรักษาระดับฯ ยังพิจารณาถึงขนาดของธนาคารพาณิชย์ และความสามารถในการหาเงินฝากด้วย

๒. กรณีที่ทุนรักษาระดับฯ เป็นฝ่ายซื้อจะจัดสรรให้กับธนาคารที่มีบัญชีเงินสดกับธนาคารแห่งประเทศไทย (สาขาธนาคารต่างประเทศ) น้อยโดยชายเฟดพันกับทุนรักษาระดับฯ มากกว่าธนาคารที่มีบัญชีเงินสดกับธนาคารแห่งประเทศไทยมาก (ธนาคารในประเทศ) เพราะสาขาธนาคารต่างประเทศมีโอกาสจะหาเงินบาทจากทางอื่นน้อย เช่น เงินฝากซึ่งเป็นข้อที่เสียเปรียบธนาคารในประเทศ

๔.๑.๒ การจัดการเกี่ยวกับการปริวรรตเงินตรา โดยธนาคารแห่งประเทศไทยแบ่งเป็น

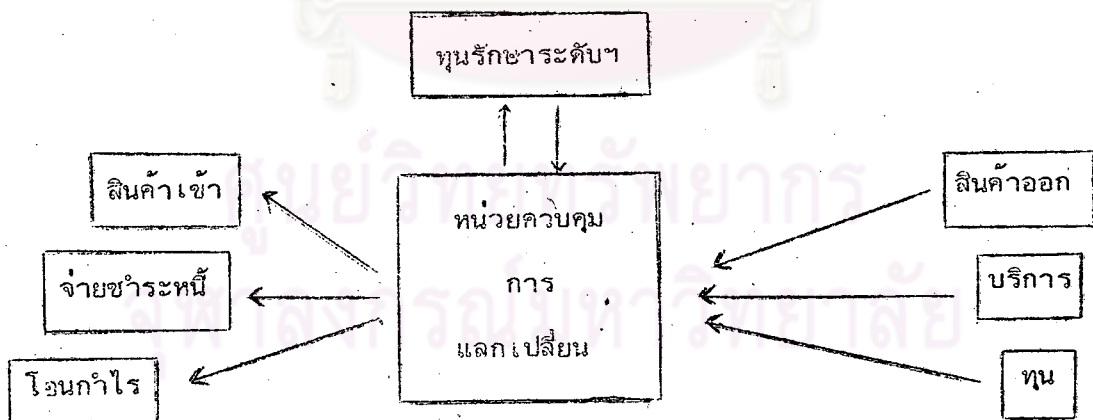
ก. การควบคุมการปริวรรตเงินตราและกฎข้อบังคับ^๑

ประเทศไทยได้เริ่มมีการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินหรือการควบคุมปริวรรตมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๔๘๕ เนื่องจากประเทศอยู่ในภาวะสงครามและขาดแคลนเงินตราต่างประเทศมาก

ก.๑ วัตถุประสงค์ในการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

๑. เพื่อรวบรวมเงินตราต่างประเทศไว้ในแหล่งที่เหมาะสม
๒. ควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินตราต่างประเทศเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากที่สุด
๓. ควบคุมมิให้มีการเลี้ยงโอนทุนออก

ก.๒ หลักการที่สำคัญในการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ดังภาพ

^๑เชษฐทวี เจริญพิทักษ์ กฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ๑๐ กันยายน ๒๕๒๒

๑. ดูแลให้การรับ จ่าย และรวบรวมเงินตราต่างประเทศผ่าน "ระบบ" หรือแหล่งกลาง

๒. การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน โอน ใช้จ่ายชำระ เงินต่างประเทศ จะต้องได้รับอนุญาตก่อน และในการดำเนินการจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดให้

๓. ไม่ควบคุมการรับหรือนำเข้ามาซึ่งเป็นเงินตราต่างประเทศ ไม่ว่ามีจำนวนเล็กน้อยเท่าใด หรือสกุลใด แต่ผู้ใดนำเข้าเงินตราต่างประเทศจะต้องขายเงินตราต่างประเทศแก่ธนาคารรับอนุญาต หรือนุคคลรับอนุญาตภายใน ๗ วัน เว้นบุคคลบางประเภท เช่น ผู้เดินทางผ่าน ซึ่งได้รับเงินตราต่างประเทศส่งตามเข้ามา สถานเอกอัครราชทูตต่างประเทศ และสำนักงานข่านัญพิเศษของสหประชาชาติ

๔. การส่งหรือนำออกไปซึ่งเงินตราต่างประเทศและหลักทรัพย์ ไม่ว่าเพื่อวัตถุประสงค์ใดจะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินก่อน

๕. ผ่อนคลายการควบคุมในส่วนที่เกี่ยวกับธุรกิจ มุ่งควบคุมในด้านการโอนเงิน

๖. การส่งออกไปนอกประเทศจะต้องนำเงินตราต่างประเทศ ค่าของส่งออกนั้นเข้ามาขายให้แก่ธนาคารรับอนุญาตภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้นำซื้อเงินตราต่างประเทศ

๗. การนำของเข้าในประเทศจะกระทำต่อเมื่อได้ซื้อเงินตราต่างประเทศ เพื่อชำระค่าของจากธนาคารรับอนุญาต ตามเงื่อนไขและวิธีการที่เจ้าพนักงานกำหนด

ก.๓ เครื่องมือในการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

๑. กฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ซึ่งประกอบด้วยพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. ๒๔๘๕ และกฎกระทรวงฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๔๘๗)

๒. ระเบียบพิธีการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน^๑

๓. ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน และให้เจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินอำนาจในการพิจารณาอนุญาตคำขอหรือคำร้องต่าง ๆ ภายในขอบเขตและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

^๑ ธนาคารแห่งประเทศไทย กฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนและระเบียบพิธีการควบคุมการแลกเปลี่ยน พิมพ์ครั้งที่ ๗ กรุงเทพมหานคร ส่วนควบคุมปริวรรตฝ่ายการต่างประเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานสุริวงส์ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑

๔. ธนาคารรับอนุญาต

๕. บุคคลรับอนุญาต

สาระสำคัญเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ

๑. การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระ เงินต่างประเทศ ผู้ที่จะประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระ เงินต่างประเทศต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังก่อน โดยยื่นคำขอตามแบบที่กำหนดผ่านส่วนควบคุมปริวรรต ธนาคารแห่งประเทศไทย

๒. การใช้เงินตราต่างประเทศต้อง เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น และคลุมถึงการใช้จ่ายในและนอกประเทศด้วย

๓. การนำเงินตราต่างประเทศเข้า สามารถนำเข้าได้โดยไม่จำกัดจำนวนและสกุลเงิน

๔. การรับเงินตราต่างประเทศ

ก. ค่าสินค้าออก ผู้ส่งสินค้าออกเมื่อได้รับเงินตราต่างประเทศเป็นค่าของแล้วจะต้องขายเงินตราต่างประเทศนั้น แก่ธนาคารพาณิชย์ หรือบริษัทรับอนุญาต ภายใน ๗ วัน นอกจากนี้ผู้ส่งสินค้าออกยังต้องจัดให้ได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศมาขายให้แก่ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทรับอนุญาตดังต่อไปนี้

- กรณีที่มีเล็ตเตอร์ออฟเครดิตเปิดมาเพื่อชำระค่าของที่ส่งออก ต้องนำมาขายแก่ธนาคารพาณิชย์ หรือบริษัทรับอนุญาตภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันส่งออก

- กรณีที่มีตัวแลกเงินชนิดใช้เงินเมื่อเห็นต้องนำมาขายแก่ธนาคารพาณิชย์และบริษัทรับอนุญาตภายใน ๒๑ วัน นับแต่วันส่งออก

- กรณีที่ส่งตัวแลกเงินชนิดระยะเวลาใช้เงินไปเรียกเก็บเงินค่าของที่ส่งออก ต้องนำมาขายแก่ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทรับอนุญาตภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ตัวแลกเงินถึงกำหนดใช้เงิน (แต่ต้องไม่เกิน ๑๕๐ วัน นับแต่วันส่งออก)

- กรณีรับชำระค่าของโดยวิธีอื่น นอกจากที่กล่าวข้างต้น จะต้องนำมาขายแก่ธนาคารพาณิชย์ และบริษัทรับอนุญาต ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันส่งออก

ข. เงินลงทุนและเงินกู้ ผู้ได้รับเงินลงทุนหรือเงินกู้จากต่างประเทศจะต้องขายเงินตราต่างประเทศที่ได้มานั้น แก่ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทรับอนุญาตภายใน ๗ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้นำ ส่วนการไม่นำเงินเข้ามาในประเทศ หรือไม่ขายเงินภายในระยะเวลาที่กำหนด ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนก่อน กรณีที่นำเงินตราต่างประเทศเข้ามาเพื่อขยายกิจการค้าและอุตสาหกรรม ต้องให้พนักงานรับรองเกี่ยวกับการส่งเงินออกในรูปของการส่งเงินคืนทุนเงินกำไร เงินปันผล เงินต้นและดอกเบี้ย ให้ยื่นขอความเห็นชอบพร้อมหลักฐานที่เกี่ยวข้องต่อเจ้าพนักงาน

ค. วัตถุประสงค์อื่น ๆ ต้องขายเงินตราต่างประเทศแก่ธนาคารพาณิชย์ บริษัทรับอนุญาตหรือบุคคลรับอนุญาตภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้นำ สำหรับบุคคลรับอนุญาตจะรับซื้อได้แต่เฉพาะธนบัตร เหรียญกษาปณ์ และเช็คเดินทางเท่านั้น ส่วนผู้ที่ได้รับอนุญาตเป็นเงินตราต่างประเทศไปติดต่อบริษัทและแลกเปลี่ยนเงินบาทได้จากกรมไปรษณีย์โทรเลข

ง. บุคคลที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องขายเงินตราต่างประเทศ (นอกจากค่าของส่งออก) ได้แก่ผู้เดินทางผ่านเฉพาะเงินที่ส่งตามเข้ามา, สถานทูตต่างประเทศ, สำนักงานข่าณัติพิเศษแห่งสหประชาชาติ

๕. การส่งเงินตราต่างประเทศ

ก. ค่าสินค้าเข้า ผู้นำของเข้าจะต้องยื่นคำขออนุญาตซื้อเงินและขอนำสินค้าเข้าตามแบบ ล.ป ๒๑/๒๓ หรือแบบ ล.ป ๒๑/๒๒ (ในกรณีเปิดเล็ดเตอร์ออฟเครดิต) พร้อมด้วยเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องต่อเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินผ่านธนาคารพาณิชย์ หรือบริษัทรับอนุญาต การขอชำระค่าสินค้านำเข้าล่วงหน้ามีมูลค่าไม่เกิน ๑,๔๐๐ ดอลลาร์ สรอ. หรือการชำระค่าสินค้านำเข้าด้วยวิธีเปิดเล็ดเตอร์ออฟเครดิตที่มีอายุไม่เกิน ๔ เดือน สามารถยื่นขอได้จากธนาคารพาณิชย์และบริษัทรับอนุญาตได้ทันที

ข. วัตถุประสงค์อื่น ๆ ให้ยื่นคำขอตามแบบ ล.ป ๓๑ พร้อมด้วยหลักฐานอันควรแก่เจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินผ่านธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทรับอนุญาต

๖. การส่งหลักทรัพย์ที่พึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศ และปัจจัยชำระเงินต่างประเทศ

ก. การส่งใบหุ้น พันธบัตร ตั๋วสัญญาใช้เงิน เช็คสั่งจ่ายจากบัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศในต่างประเทศ จะต้องยื่นคำขอตามแบบ ล.ป ๕๑ ขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินผ่านธนาคารพาณิชย์ ถ้าได้รับอนุญาตแล้วให้แสดงต้นฉบับต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรไปรษณีย์ขณะส่งออก

ข. การส่งออกทางไปรษณีย์ ได้แก่ ดราฟท์ และเช็คเตอร์ออฟเครดิต หรือตราสารสั่งจ่ายเงินอย่างอื่น ซึ่งได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานให้ซื้อเงินตราต่างประเทศหรือเปิดเช็คเตอร์ออฟเครดิตเป็นเงินตราต่างประเทศแล้ว เมื่อได้ระบุเลขหมายคำขอที่ได้รับอนุญาตแล้ว ลงในตราสารดังกล่าว ก็ให้ส่งออกได้โดยไม่ต้องยื่นคำขออนุญาตเพื่อการส่งออกอีก

๗. การส่งเงินทางธนาคารต่างประเทศ สามารถกระทำได้ในวงเงินที่กำหนดเป็นรายประเทศไม่เกิน ๑๐๐ ดอลลาร์ สรอ. หรือเงินสกุลอื่นมูลค่าเทียบเท่า

๘. การซื้อเงินตราต่างประเทศติดตัวไปเป็นค่าใช้จ่ายเดินทาง

ก. ผู้เดินทางไปต่างประเทศจะนำปัจจัยชำระเงินต่างประเทศไปกับตนไม่เกิน ๒๕๐ ดอลลาร์ สรอ. หรือในกรณีครอบครัวหนึ่งใช้หนังสือเดินทางร่วมกันฉบับเดียว นำไปได้ไม่เกิน ๕๐๐ ดอลลาร์ สรอ. โดยไม่ต้องขออนุญาตต่อเจ้าพนักงาน

ข. เจ้าพนักงานได้มอบหมายให้ตัวแทนรับอนุญาต อนุญาตค่าใช้จ่ายเดินทางไปต่างประเทศตามแบบ ล.ป ๕๑ ในนามเจ้าพนักงานได้ในกรณีต่อไปนี้ โดยผู้เดินทางต้องเป็นผู้ยื่นคำขอแบบ ล.ป ๕๑ ด้วยตนเอง (ยกเว้นในกรณีที่ผู้เดินทางเป็นเจ้าหน้าที่ชั้นบริหารขององค์การหรือนิติบุคคลที่ประกอบการค้า หรืออุตสาหกรรมที่เดินทางไปเพื่อธุรกิจของกิจการนั้น และมีหนังสือรับรองจากผู้มีอำนาจตามข้อบังคับของกิจการ ว่ากิจการนี้เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายหรือผู้เดินทางที่ถือหนังสือเดินทางทูต หรือหนังสือเดินทางราชการ) พร้อมกับหนังสือเดินทางที่ได้รับวีซ่าจากสถานทูต

ปัจจัยการชำระเงินต่างประเทศ หมายถึง เงินตราต่างประเทศและเช็คเตอร์ออฟเครดิตจากธนาคารแห่งประเทศไทย ระเบียบการควบคุมอัตราแลกเปลี่ยน และระเบียบพิธีการ พิมพ์ครั้งที่ ๗ กรุงเทพมหานคร ส่วนควบคุมปริวรรต ฝ่ายต่างประเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานสุรวงศ์

หรือสถานกงสุลของต่างประเทศแล้ว ในกรณีที่เดินทางไปประเทศที่ต้องลงตราวีซ่าหนังสือเดินทาง เมื่อจะเดินทางออกให้แสดงต้นฉบับแบบ ล.ป ๕๑ ข้างต้นต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากร

ข.๑ ค่าใช้จ่ายเดินทางคำนวณเป็นมูลค่าไม่เกิน ๔๐๐ ดอลลาร์ สรอ. หรือ เทียบเท่าตามอัตราตลาด สำหรับการเดินทางที่มีระยะเวลาน้อยกว่า ๑๐ วัน

ข.๒ ค่าใช้จ่ายเดินทางคำนวณเป็นมูลค่าเฉลี่ย วันละไม่เกิน ๔๐ ดอลลาร์ สรอ. หรือเทียบเท่าตามอัตราตลาด สำหรับการเดินทางตามระยะเวลาเดินทางจริงที่เกินกว่า ๑๐ วัน แต่ไม่เกิน ๓๐ วัน

ข.๓ เจ้าหน้าที่ผู้บริหารขององค์การ ธนาคาร หรือบริษัทการค้า และ อุตสาหกรรมเดินทางไปธุรกิจขององค์การหรือบริษัท และมีหนังสือรับรองจากผู้มีอำนาจตามข้อบังคับ ของบริษัทว่าเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้ และข้าราชการที่เดินทางไปต่างประเทศตามความประสงค์ของ ทางราชการอาจจะเพิ่มคำรับรองได้มูลค่าไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของจำนวนที่กล่าวใน ข.๑ หรือ ข.๒

ข.๔ การขอซื้อเงินตราต่างประเทศตามข้อ ข.๑, ข.๒, ข.๓ หากขอซื้อ เป็นคร่าฟท์หรือเงินโอนทางโทรเลข ต้องมีมูลค่าต่ำกว่า ๔๐๐ ดอลลาร์ สรอ. หรือเทียบเท่าตาม อัตราตลาด

ข.๕ จำนวนปัจจัยชำระเงินต่างประเทศที่ผู้เดินทางไปต่างประเทศอาจนำ ไปกับตนโดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานมูลค่าไม่เกิน ๒๕๐ ดอลลาร์ สรอ.

ค. ผู้เดินทางที่มีเงินตราต่างประเทศอยู่ในครอบครองก่อนแล้ว และมีมูลค่าเกินกว่า ที่กล่าวในข้อ ก. จะต้องยื่นคำขอตามแบบ ล.ป ๕๑ ผ่านธนาคารพาณิชย์ไปให้เจ้าพนักงานควบคุมการ แลกเปลี่ยนเงินพิจารณา โดยชี้แจงถึงที่มาและวันเดือนปีที่ได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศนั้นด้วย

ง. ผู้เดินทางผ่านหรือผู้ที่เข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งระยะเวลาที่กำหนดในตัวเดิน ทางผ่านหรือตัวเดินทางไปแล้วแต่กรณี จะนำเงินตราต่างประเทศประเภทธนบัตรต่างประเทศ ธนาบัตรต่างประเทศหรือเหรียญกษาปณ์ต่างประเทศออกพร้อมกับตนจำนวนเป็นมูลค่าได้ไม่เกิน ๒,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ. ทั้งนี้ยกเว้นแต่ในขณะนำเข้าจะได้แจ้งจำนวนนำเข้าเกินกว่าจำนวนดังกล่าว ไว้เป็นลายลักษณ์อักษรต่อเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรแล้ว

การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินจะผ่อนคลายหรือเข้มงวดก็ขึ้นอยู่กับฐานะทางเศรษฐกิจและดุลการชำระเงินของประเทศในขณะนั้น เป็นสำคัญ กล่าวคือ ในยามปกติที่ไม่มีปัญหา การดำเนินการก็จะอยู่ในลักษณะผ่อนคลายและมีการควบคุมเพียงบางส่วน

ข. การอำนวยความสะดวกของธนาคารแห่งประเทศไทยต่อนักลงทุนภายใต้อัตราแลกเปลี่ยน

เพื่อเป็นการสอดคล้องนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมการลงทุน ธนาคารแห่งประเทศไทยได้อำนวยความสะดวกแก่ผู้ลงทุนโดยเฉพาะการส่งเงินปันผล กำไร ดอกเบี้ย เงินทุน

๑. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะอนุญาตให้บุคคลใดก็ตามเงินตราต่างประเทศ หรือ ก่อหนี้สินใดที่เกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศได้ต่อเมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยได้ทำการตรวจสอบอัตราดอกเบี้ยและเงื่อนไขในการกู้ยืมที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้กู้ นอกจากนี้ยังเปิดทะเบียนพิเศษ^๑ ขึ้นที่ธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่นำเงินเข้ามาในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของ เงินทุนหรือเงินกู้ เพื่อใช้ในการประกอบธุรกิจหรือขยายกิจการอุตสาหกรรม จะได้นำขึ้นทะเบียนพิเศษไว้

๒. เมื่อผู้ลงทุนประสงค์จะส่งเงินปันผล กำไร หรือดอกเบี้ย อันเกิดจากเงินที่ได้ขึ้นทะเบียนพิเศษ หรือส่งเงินทุน หรือคืนเงินกู้ ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนพิเศษแล้วนั้นกลับออกไป เจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินพร้อมที่จะอนุญาตให้ส่งออกไปได้ดังต่อไปนี้ .-

ก. การส่งกำไรหรือเงินปันผลได้เต็มจำนวน หลังจากหักภาษีเงินได้และภาษีอื่นใดที่พึงเสียพร้อมทั้งได้กันเงินสำรองต่าง ๆ ไว้แล้ว

ข. การส่งกำไรสุทธิ ซึ่งคำนวณว่าจะได้รับสำหรับ ๓ เดือนแรกหรือ ๖ เดือนแรกของการเงินของกิจการที่ลงทุนได้ในอัตราร้อยละ ๕๐ ของกำไรสุทธินั้น

ค. การส่งเงินไปชำระดอกเบี้ยหรือคืนเงินกู้ตามสัญญา

ง. การส่งเงินที่นำมาลงทุนกลับคืนเมื่อเลิกกิจการ หรือ เมื่อแสดงให้เห็นที่พอใจว่ากิจการที่นำเงินมาลงทุนนั้นหมดความจำเป็นที่จะใช้ทุนนั้นในประเทศไทยอีกต่อไป

^๑ทะเบียนพิเศษ เป็นการจัดระเบียบเพื่อคอยดูแล้วว่าจะสามารถส่งเงินคืน ไม่ว่าจะเป็น เงินปันผล ดอกเบี้ย เงินต้น ได้ เพื่ออำนวยความสะดวก ไม่ให้เสียเวลาเมื่อมาขอส่งเงินออก

ในกรณีที่ตั้งเงินดังกล่าวออกคราวละมาก ๆ เจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินอาจให้เฉลี่ยส่งเป็นงวด ๆ เพื่อมิให้กระทบกระเทือนอัตราแลกเปลี่ยนเงินได้

๓. ในกรณีที่ต้องการลงทุนในต่างประเทศ หรือก่อกำหนดที่ต่างประเทศ เจ้าพนักงานไม่สนับสนุนให้ผู้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศกู้ยืม หรือ เป็นหนี้สินในต่างประเทศ การลงทุนในต่างประเทศไม่ว่าในรูปของการจัดตั้งบริษัทการค้าซื้อหุ้นหรือหุ้นกู้ การซื้ออสังหาริมทรัพย์และอื่น ๆ จะต้องได้รับความเห็นชอบจากเจ้าพนักงานก่อน ทั้งนี้เพราะไม่ต้องการที่จะให้เงินตราไหลออกนอกประเทศมากเกินไป และจะมีผลเสียต่อดุลการชำระเงิน

๔.๒ การจัดการเกี่ยวกับการปริวรรตเงินตราของภาคเอกชน

๔.๒.๑ การปฏิบัติของธนาคารพาณิชย์ ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ที่มีบทบาทและเป็นกลไกที่สำคัญในการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (ในฐานะตัวแทนของธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นที่ติดต่อกับลูกค้าโดยตรงทุกประเภทธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเงินตราต่างประเทศ ดังนั้นปริมาณเงินที่ผ่านธนาคารพาณิชย์จึงมีจำนวนค่อนข้างสูง จึงอาจจะพิจารณาหน้าที่ออกเป็น ๒ ขั้นตอน

๑. การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
๒. การซื้อขาย เงินตราต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์

๑. การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศเป็นตลาดเปิดที่มีการซื้อขายเงินตราต่างประเทศตลอด ๒๔ ชั่วโมง แตกต่างกันไปขอเขตภูมิศาสตร์ เช่น ถ้าตลาดนิวยอร์กปิด ตลาดญี่ปุ่นเปิด ตลาดฮ่องกงเปิด กล่าวคือ (ดูตารางที่ ๔.๔) ถ้าเทียบเวลาทำงาน (๔.๐๐ น. ในประเทศไทย)

ตลาดโตเกียวจะเปิดทำการเวลา ๗.๐๐ น. ในประเทศไทย (เปิดทำการก่อน ๒ ชั่วโมง)

ตลาดฮ่องกงจะเปิดทำการเวลา ๘.๐๐ น. ในประเทศไทย (เปิดทำการก่อน ๑ ชั่วโมง)

ตลาดสิงคโปร์จะเปิดทำการเวลา ๙.๓๐ น. ในประเทศไทย (เปิดทำการหลัง ๓๐ นาที)

ตลาดลอนดอนจะเปิดทำการเวลา ๑๕.๐๐ น. ในประเทศไทย (เปิดทำการหลัง ๖ ชั่วโมง)

ตลาดนิวยอร์กจะเปิดทำการเวลา ๒๑.๐๐ น. ในประเทศไทย (เปิดทำการหลัง ๑๒ ชั่วโมง)

ตลาดซานฟรานซิสโกจะเปิดทำการเวลา ๒๔.๐๐ น. ในประเทศไทย (เปิดทำการหลัง

๑๕ ชั่วโมง)

ตารางที่ ๔.๔

ASIA AND PACIFIC TIME CHART

							Hong Kong					*San Fran-	*New		
							*Taiwan					cisco	York		
							*Philippines					*Seattle	*Wash-		
							*Western	*Eastern	New	New American	*Hono-	*Los An-	ington,		
							Australia	Austra-	Zealand	Samoa	lulu	geles	DC		
G.M.T.	*U.K. Western Europe	Mauritius	India Nepal Sri Lanka	Brunei Indonesia Thailand	*Malaysia Singapore		Korea Japan	Guam	Hebrides	Fiji	Samoa	Tahiti			
15	16	19	20.30	22	22.30	23	24	1	2	3	4	5	6	7	10
16	17	20	21.30	23	23.30	24	1	2	3	4	5	6	7	8	11
17	18	21	22.30	24	0.30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	12
18	19	22	23.30	1	1.30	2	3	4	5	6	7	8	9	10	13
19	20	23	0.30	2	2.30	3	4	5	6	7	8	9	10	11	14
20	21	24	1.30	3	3.30	4	5	6	7	8	9	10	11	12	15
21	22	1	2.30	4	4.30	5	6	7	8	9	10	11	12	13	16
22	23	2	3.30	5	5.30	6	7	8	9	10	11	12	13	14	17
23	24	3	4.30	6	6.30	7	8	9	10	11	12	13	14	15	18
24	1	4	5.30	7	7.30	8	9	10	11	12	13	14	15	16	19
1	2	5	6.30	8	8.30	9	10	11	12	13	14	15	16	17	20
2	3	6	7.30	9	9.30	10	11	12	13	14	15	16	17	18	21
3	4	7	8.30	10	10.30	11	12	13	14	15	16	17	18	19	22
4	5	8	9.30	11	11.30	12	13	14	15	16	17	18	19	20	23
5	6	9	10.30	12	12.30	13	14	15	16	17	18	19	20	21	24
6	7	10	11.30	13	13.30	14	15	16	17	18	19	20	21	22	1
7	8	11	12.30	14	14.30	15	16	17	18	19	20	21	22	23	2
8	9	12	13.30	15	15.30	16	17	18	19	20	21	22	23	24	3
9	10	13	14.30	16	16.30	17	18	19	20	21	22	23	24	1	4
10	11	14	15.30	17	17.30	18	19	20	21	22	23	24	1	2	5
11	12	15	16.30	18	18.30	19	20	21	22	23	24	1	2	3	6
12	13	16	17.30	19	19.30	20	21	22	23	24	1	2	3	4	7
13	14	17	18.30	20	20.30	21	22	23	24	1	2	3	4	5	8
14	15	18	19.30	21	21.30	22	23	24	1	2	3	4	5	6	9

Shows previous day

* Subject to Daylight Saving time

ศูนย์วิทยุการบิน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนของเงินสกุลต่าง ๆ ของประเทศไทย อาศัยข่าวสารจากรายงานข่าวดาวโจนส์ เอพีและรอยเตอร์ ที่จะแจ้งข่าวให้ทราบความเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนของเงินสกุลต่าง ๆ ในตลาดต่าง ๆ ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทย โดยทุนรักษาระดับและธนาคารพาณิชย์ได้อาศัยข่าวสารจากตลาดต่าง ๆ เป็นหลักในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนและทำธุรกิจการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ

ก. การปฏิบัติเกี่ยวกับการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสามารถออกเป็น

อัตราทันที (Spot Rate)

๑. การปฏิบัติเกี่ยวกับการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างทุนรักษาระดับฯ และธนาคารพาณิชย์ เป็นการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันร่วมกันระหว่างทุนรักษาระดับฯ และธนาคารพาณิชย์ทุก ๆ วัน สำหรับเงินสกุลสำคัญ ๆ ได้แก่ เงินดอลลาร์ สรอ. ปอนด์สเตอร์ลิงค์, ดอลลาร์สิงคโปร์, มาร์คเยอรมัน, ดอลลาร์ฮ่องกง, ดอลลาร์มาเลเซีย, เยน (ซึ่งรายละเอียดได้กล่าวแล้วในเรื่องการปฏิบัติของทุนรักษาระดับฯ) หลังจากร่วมกันกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันแล้วอัตราแลกเปลี่ยนของเงิน ๗ สกุล จะเป็นอัตราแลกเปลี่ยนที่ธนาคารพาณิชย์ซื้อขายทันทีกับลูกค้า

๒. การปฏิบัติเกี่ยวกับการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนของธนาคารพาณิชย์สำหรับเงินตราสกุลอื่น ๆ นอกจากเงินตราสกุลสำคัญ ๆ ที่ได้กำหนดในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันแล้ว ธนาคารพาณิชย์สามารถจะกำหนดอัตราได้โดยอิสระ แต่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (Spread) ของการซื้อและขายไม่ควรเกิน ๑% ทั้งนี้เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ค้ากำไรเกินควรกับลูกค้า วิธีการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนนอกเหนือจากสกุลสำคัญแล้วมีหลายวิธี กล่าวคือ

ก. อัตราแลกเปลี่ยนจากเงินสกุลต่าง ๆ ของตลาดนิวยอร์กและตลาดลอนดอนเป็นหลักโดยใช้หลักเกณฑ์ที่ว่า "ซื้อต่ำสุด ขายสูงสุด" โดยดูจากราคาซื้อขายของทั้งสองตลาด เช่น อัตราแลกเปลี่ยนของเงินฟรังก์ฝรั่งเศสเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. ในวันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๓ (ค.ศ. ๑๙๘๐)

ณ ตลาดนิวยอร์ก ๔.๐๓๓๐ / ๔.๐๓๕๐

ตลาดลอนดอน ๔.๐๔๕๘ / ๔.๐๕๒๘

ดังนั้นอัตราแลกเปลี่ยนของเงินฟรังก์ฝรั่งเศสเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. $๔.๐๓๓๐/๔.๐๕๒๙$

อัตราซื้อทางโทรเลขของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ.

๒๐.๓๗๗๕ บาท

อัตราขายทางโทรเลขของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ.

๒๐.๔๕๗๕ บาท

กรณีที่ ๑ นำมา Cross rate หาอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินฟรังก์ฝรั่งเศส

$$\text{อัตราซื้อ} = \frac{๒๐.๓๗๗๕}{๔.๐๕๒๙} = ๕.๐๒๗๘ \text{ บาท}$$

$$\text{อัตราขาย} = \frac{๒๐.๔๕๗๕}{๔.๐๓๓๐} = ๕.๐๗๒๕๒ \text{ บาท}$$

จะเห็นว่าผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (Spread) ห่างประมาณ ๐.๐๔๔๗ บาท

ในกรณีนี้จะเห็นว่าผลแตกต่างอัตราซื้อขาย (spread) ที่ห่างกันได้จากการซื้อและขายของตลาดทั้ง ๒ ตลาด และผลแตกต่างอัตราซื้อขาย (spread) จากการใช้อัตราไขว้ (cross rate) ของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทย โดยทุนรักษาระดับฯ กำหนดให้ห่างกันประมาณ ๘ สตางค์ / ต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ.

กรณีที่ ๒ นำอัตราซื้อต่ำสุดและขายสูงสุดของทั้ง ๒ ตลาดมาหาอัตรากลาง

อัตรากลางของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินฟรังก์ฝรั่งเศสเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ.

$$= \frac{๔.๐๓๓๐ + ๔.๐๕๒๙}{๒}$$

$$= ๔.๐๔๒๙๕ \text{ บาท}$$

สมมติว่าขายผลแตกต่างอัตราซื้อขาย (spread) ๕๐ "points"

อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินฟรังก์ฝรั่งเศสเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. หลังจากขาย

ผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (spread) แล้ว = $๔.๐๔๐๕๐/๔.๐๔๕๔๕$

อัตราไขว้ (cross Rate) ของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินฟรังก์ฝรั่งเศส

$$\text{อัตราซื้อทางโทรเลข} = \frac{๒๐.๓๗๗๕}{๔.๐๔๕๔๕} = ๕.๐๓๗๑๔ \text{ บาท}$$

$$\text{อัตราขาย} = \frac{๒๐.๔๕๗๕}{๔.๐๔๐๔๕} = ๕.๐๖๓๑๗ \text{ บาท}$$

จะมีผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (spread) ห่างประมาณ ๐.๐๒๖ บาท

ในวิธีผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (spread) ที่เกิดขึ้นจากการกำหนดให้ผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (spread) ห่างกัน ๕๐ "point" จากอัตรากลาง (Middle Rate) และอัตราไขว้ (Cross Rate) ของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยโดยทุนรักษาระดับฯ กำหนดให้ห่างกันประมาณ ๘ สตางค์/ต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ.

กรณีที่ ๓ จากกรณีที่ ๒ หลังจากที่ได้อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินฝรั่งเศส ฝรั่งเศสแล้ว บางธนาคารพาณิชย์อาจจะเพิ่มผลแตกต่างระหว่างอัตราซื้อและอัตราขาย (spread) เข้าไปอีกทั้งนี้เพื่อให้คุ้มกับความปลอดภัยจากการขึ้นลงของเงินตรา ซึ่งอาจจะลดอัตราซื้อลงหรือเพิ่มอัตราขายมากขึ้น หรือกระทำทั้งสองทาง โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะป้องกันความเสี่ยงของธนาคาร

ข. อัตราแลกเปลี่ยนจากเงินสกุลต่าง ๆ ของตลาดใดตลาดหนึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นตลาดนิวยอร์ก เพราะเป็นตลาดที่ธนาคารพาณิชย์จะได้รับข่าวสารล่าที่สุด เช่น อัตราแลกเปลี่ยนของเงินฝรั่งเศสฝรั่งเศสเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. ในวันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๓ (ค.ศ. ๑๙๘๐) ตลาดนิวยอร์กเป็น ๔.๐๓๓๐/๔.๐๓๕๐

อัตราซื้อทางโทรเลขของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ.

๒๐.๓๗๗๕ บาท

อัตราขายทางโทรเลขของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ.

๒๐.๔๕๗๕ บาท

กรณีที่ ๑ นำมาหา Cross rate หาอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินฝรั่งเศสฝรั่งเศส

$$\text{อัตราซื้อ} = \frac{๒๐.๓๗๗๕}{๔.๐๓๕๐} = ๕.๐๕๐ \text{ บาท}$$

$$\text{อัตราขาย} = \frac{๒๐.๔๕๗๕}{๔.๐๓๓๐} = ๕.๐๗๐ \text{ บาท}$$

จะเห็นว่าผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (spread) ห่างประมาณ ๐.๐๒ บาท

ในกรณีนี้จะเห็นว่าผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (spread) ที่ห่างกันได้จากอัตราซื้อและขายของตลาดนิวยอร์กและจากการใช้อัตราไขว้ของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยโดยทุนรักษาระดับเงินตราให้ห่างกันประมาณ ๘ สตางค์/ต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ.

กรณีที่ ๒ ถ้าอัตราซื้อและอัตราขายมาหาอัตรากลาง

อัตรากลางของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินฟรังก์ฝรั่งเศสเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ.

$$= \frac{๔.๐๓๓๐ + ๔.๐๓๕๐}{๒}$$

$$= ๔.๐๓๔ \text{ บาท}$$

สมมติว่าขยายผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (spread) ๕๐ "points"

อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินฟรังก์ฝรั่งเศสเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. หลังจากขยายผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (spread) แล้ว = $๔.๐๓๔ - ๐.๐๐๒๕ / ๔.๐๓๔ + ๐.๐๐๒๕$

$$= ๔.๐๓๑๕ / ๔.๐๓๖๕$$

อัตราไขว้ (cross Rate) ของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินฟรังก์ฝรั่งเศส

$$\text{อัตราซื้อทางโทรเลข} = \frac{๒๐.๓๗๗๕}{๔.๐๓๖๕} = ๕.๐๓๘๓ \text{ บาท}$$

$$\text{อัตราขาย} = \frac{๒๐.๔๕๗๕}{๔.๐๓๑๕} = ๕.๐๗๔ \text{ บาท}$$

จะมีผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (spread) ห่างประมาณ ๐.๐๓๕๗ บาท

ในวิธีนี้ผลแตกต่างอัตราซื้อขาย (spread) ที่เกิดขึ้นกำหนดจากผลแตกต่างอัตราซื้อขาย (spread) ห่างกัน ๕๐ "point" จากอัตรากลาง (Middle Rate) ที่ได้จากการเฉลี่ยอัตราซื้อขายของตลาด และอัตราไขว้ของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยโดยทุนรักษาระดับกำหนดให้ห่างกันประมาณ ๘ สตางค์/ต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ.

กรณีที่ ๓ จากกรณีที่ ๒ หลังจากที่ได้อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินฟรังก์ฝรั่งเศสแล้ว บางธนาคารอาจจะเพิ่มผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (spread) ระหว่างอัตราซื้อกับอัตราขาย ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการขึ้นลงของเงินตรา ดังนั้นอาจจะลดอัตราซื้อลง หรือเพิ่มอัตราขายให้สูงขึ้นหรือกระทำทั้ง ๒ ทาง

การเปรียบเทียบการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลต่าง ๆ โดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนจาก ๒ ตลาดกับการใช้อัตราแลกเปลี่ยนจากตลาดเดียวเป็นหลักในการคำนวณ

ในกรณีที่ใช้อัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลต่าง ๆ โดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนจาก ๒ ตลาด ผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (spread) ที่ได้ค่อนข้างกว้าง ในแง่ของธนาคารพาณิชย์จะทำให้ธนาคารพาณิชย์ปลอดภัย (Safety) จากการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยนมากกว่าการที่ใช้อัตราแลกเปลี่ยนจากตลาดใดตลาดหนึ่ง แต่ผลแตกต่างอัตราซื้อขาย (spread) ที่ใช้ในแต่ละวันหลังจากอัตราไขว้ (Cross rate) แล้วจะไม่คงที่ ซึ่งทำให้เกิดความเคลงใจกับลูกค้าของธนาคารได้ นอกจากนี้มีผลแตกต่างอัตราซื้อขาย (spread) กว้าง ยังแสดงให้เห็นถึงธนาคารพาณิชย์ค้ากำไรกับลูกค้ามากยิ่งขึ้นในปัจจุบันมีธนาคารจำนวนมาก ลูกค้าก็สามารถเลือกที่จะทำธุรกิจกับธนาคารที่เขาคิดว่าให้ความยุติธรรมแก่เขา ดังจะเห็นได้ว่า กรณีที่ ๑. จะมีผลแตกต่างอัตราซื้อขาย (spread) ที่กว้างกว่ากรณีที่ ๒, ๓ ถ้ายิ่งความเคลื่อนไหวของเงินตราใน ๒ ตลาดมีมาก ผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (spread) ที่เกิดขึ้นของกรณีที่ ๑. จะกว้างมาก ไม่เหมือนกรณี ๒, ๓ ที่สามารถจะนำมาปรับผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (spread) ได้ตามสถานการณ์ โดยปกติการกำหนดโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนจาก ๒ ตลาดเป็นหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยโดยทุนรักษาระดับฯ ได้นำมาใช้กับเงินปอนด์สเตอร์ลิงเท่านั้น คือ ใช้ตลาดนิวยอร์ก และตลาดลอนดอน เพราะถือว่าตลาดลอนดอนเป็นตลาดที่เป็นจุดกำเนิดของเงินตราสกุลนี้ ส่วนตลาดนิวยอร์กเป็นตลาดที่ได้รับข่าวสารล่าสุดสำหรับเงินสกุลอื่น ๆ ธนาคารพาณิชย์นิยมใช้บ้างเหมือนกัน แต่ไม่มากนัก

สำหรับการใช้อัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลต่าง ๆ โดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนจากตลาดเดียว ผลแตกต่างอัตราซื้อขาย (spread) ที่ได้มักจะไม่ห่างกันมากนัก ในแง่ของความปลอดภัย ธนาคารพาณิชย์ค่อนข้างที่จะเสี่ยงในการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยน แต่ผลแตกต่างอัตราซื้อขาย (spread) ที่ใช้ในแต่ละวันจะค่อนข้างคงที่ ส่วนใหญ่ธนาคารพาณิชย์มักจะใช้วิธีนี้ ผลแตกต่างอัตราซื้อขาย (spread) ที่ใช้อาจกว้างแคบมากน้อยต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับความสามารถในการยอมรับความเสี่ยงของแต่ละธนาคาร โดยปกติมักจะห่างจากกันไม่มาก (ดูตารางแสดงอัตราแลกเปลี่ยนของธนาคารตัวอย่าง) เนื่องจากต้องแข่งขันกัน ตลาดที่ใช้มักจะเป็นตลาดนิวยอร์ก เพราะเป็นตลาดที่ให้ข่าวสารล่าสุด เวลาของแต่ละตลาดเรียงตามตลาดไปดังนั้นถ้าเงินตราสกุลใดในตลาดตก ตลาดอื่น ๆ มักจะตกตามไปด้วย นอกจากเงินตราบางสกุลที่ใช้ตลาดที่เป็นจุดกำเนิดของเงินตราของมันเอง เช่น ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือดอลลาร์ฮ่องกง ในบางธนาคารใช้ตลาดสิงคโปร์ที่เปิดในตอนเช้า สำหรับเงินตราดอลลาร์ออสเตรเลีย สวิสฟรังก์ และเงินลีร์ ซึ่งถือเป็นข่าวสารที่เขาได้รับล่าสุด

ช่วงกว้างผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (spread) เท่าไรจึงจะเป็นช่วงกว้าง (spread) ที่เหมาะสม

Spread หรือช่วงกว้างของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราในการซื้อขายแต่ละสกุลควรจะกว้างมากน้อยเพียงใด ไม่มีหลักเกณฑ์ใดเป็นเครื่องกำหนดที่แน่นอน นอกจากธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดไว้ว่าผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (spread) ของอัตราทันทีไม่ควรจะเกิน ๑% ผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (spread) ที่ใช้ของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของแต่ละสกุลของแต่ละธนาคารจึงไม่จำเป็นต้องเท่ากัน และไม่จำเป็นต้องเท่ากันทุกวัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ

๑. ฐานะเงินตราและฐานะเงินสดของเงินสกุลต่าง ๆ ที่มีอยู่ เนื่องจากธนาคารอาจมีฐานะเงินตราต่างประเทศเกิน, ขาด หรือพอดี ๆ สำหรับเงินตราแต่ละสกุล ดังนั้นอาจจะใช้ปัจจัยนี้มาช่วยในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนได้ เช่น ถ้าธนาคารมีฐานะเงินตราต่างประเทศสกุลหนึ่งเกินอยู่ (Long) ธนาคารจะตั้งราคาขายของเงินตราสกุลนั้นต่ำลง หรือถ้าธนาคารมีฐานะเงินตราต่างประเทศขาด (short) ธนาคารจะตั้งราคาขายของเงินตราสกุลนั้นสูงขึ้น หรือตั้งราคาซื้อเงินตราสกุลนั้นให้สูงกว่าปกติ ในกรณีการซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราขึ้นอยู่กับสภาพคล่องของเงินตรา หรือความต้องการของเงินตรา กล่าวคือถ้าเงินตราสกุลนั้นเป็นที่ต้องการมาก การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนซื้อขายจะแคบกว่าปกติ และถ้าเงินตราสกุลนั้นเป็นที่ต้องการน้อย การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนซื้อขายจะกว้างกว่าปกติ

๒. ลักษณะของแต่ละธนาคาร ธนาคารใหญ่มักมีลูกค้ายาก ขอบข่ายงานกว้างขวาง จึงสามารถที่จะกำหนดราคาเหมาะสมกับความจริงมากกว่าธนาคารเล็ก กล่าวคือ สามารถที่จะปรับอัตราแลกเปลี่ยนสำหรับการซื้อขายได้เร็วกว่า เมื่อตลาดมีการเปลี่ยนแปลงมาก

๓. ภาวะการแข่งขัน นอกจากเงินตรา ๗ สกุลที่ธนาคารแห่งประเทศไทย โดยทุนรักษาระดับฯ ร่วมกับธนาคารพาณิชย์เป็นผู้กำหนดแล้ว ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้กำหนดเองโดยอิสระ แต่ต้องขึ้นอยู่กับธนาคารพาณิชย์อื่น ๆ ด้วย กล่าวคือถ้ากำหนดผลแตกต่างอัตราซื้อขาย (spread) ของเงินตรากว้าง (ถ้ากำไรมาก) ลูกค้ายิ่งจะไปติดต่อบริษัทอื่น ๆ แทน เพราะลูกค้าเป็นผู้ที่หารายได้ให้ธนาคาร ดังนั้นแต่ละธนาคารจึงกำหนดผลแตกต่างอัตราซื้อขายอย่างดีที่สุด ซึ่งมักจะใกล้เคียงกัน นอกจากเป็นเงินตราชนิดที่ไม่ค่อยมีการซื้อขายก็สามารถกำหนดได้โดยอิสระ

๔. ความเคลื่อนไหวของเงินตราสกุลต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต้องติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวของเงินตราแต่ละสกุล เงินตราสกุลใดที่มีความเคลื่อนไหวมาก ๆ ผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (spread) มักจะกว้าง เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่เกิดขึ้น เงินตราสกุลใดค่อยข้างคงที่ ผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (spread) จะแคบ นอกจากนั้นยังขึ้นกับแนวโน้มการขึ้นลงของเงินตราสกุลต่าง ๆ ด้วย เช่น อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินฟรังก์ฝรั่งเศสเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. = ๔.๐๓ ฟรังก์ฝรั่งเศส ในกรณีเงินดอลลาร์มีแนวโน้มว่ามีค่าตกลงอัตราแลกเปลี่ยนเปลี่ยนไปเป็น ๔.๐๐ ฟรังก์ฝรั่งเศส อัตราขายเงินฟรังก์ฝรั่งเศสจะกำหนดให้แพงขึ้น เพราะค่าเงินฟรังก์ฝรั่งเศสสูงขึ้น ในกรณีเงินดอลลาร์ สรอ. แนวโน้มมีค่าเพิ่มขึ้น อัตราแลกเปลี่ยนเปลี่ยนเป็น ๔.๐๕ ฟรังก์ฝรั่งเศส อัตราซื้อจะต่ำลง เพราะค่าเงินฟรังก์ฝรั่งเศสจะต่ำลง กล่าวได้ว่าถ้าค่าเงินดอลลาร์ สรอ. ตก เงินสกุลอื่น ๆ ที่อิงกับดอลลาร์ สรอ. จะแข็งขึ้น การกำหนดอัตราขายมักสูงขึ้น ถ้าเงินดอลลาร์ สรอ. เพิ่มขึ้น เงินสกุลอื่น ๆ ที่อิงกับดอลลาร์ สรอ. จะตกลง การกำหนดอัตราซื้อจะต่ำลง

นอกจากปัจจัยเหล่านี้ยังขึ้นอยู่กับภาวะการเมืองและเศรษฐกิจในแต่ละประเทศที่เป็นเจ้าของเงินตราสกุลต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยน และมีผลกระทบต่อเงินสกุลอื่น ๆ ที่มีค่าอิงกันด้วย จึงพอจะสรุปได้ว่าในภาวะที่ปกติแล้ว ผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (spread) ที่ใช้มักจะไม่แคบ แต่ถ้าเป็นภาวะที่ไม่ปกติ ผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (spread) ที่ใช้จะกว้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อป้องกันการขาดทุนที่จะเกิดขึ้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕.๕ อัตราแลกเปลี่ยนตลาดนิวยอร์ก วันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๓ (ค.ศ. ๑๙๘๐)

B	2.2665-80
Can	1.1624/1.1627
F.FR	4.0330/4.0350
SFR	1.5830/1.5845
DMK	1.7210/1.7220
HK\$	4.8570/620
YEN	238.05 /238.20
M \$	2.1810/15
S \$	2.1530/40
LIT	804.50 /805
D.KR	5.3840/5.3870
N.KR	4.9060/4.9090
S.KR	4.1395/4.1415
YUAN	149.25 /149.99

อัตราแลกเปลี่ยนตลาดลอนดอน

US	2.2675/90
CAN	2.6405/25
CROSS	95.96/99
FFR	9.1800/1966
LIT	1833.00/1835.50
DKR	12.2580/2680
NKR	11.1766/1860
SKR	9.4466/4500

ที่มา : ข่าวรอยเตอร์ วันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๓ (ค.ศ. ๑๙๘๐)

1/201

ตารางที่ ๔.๖ อัตราแลกเปลี่ยนประจำวันที่ ๒๐.๔๑๗๕ บาท / ๑ ดอลลาร์ สรอ.

สกุลเงิน	อัตราซื้อต่ำสุด		อัตราขายสูงสุด
	ตัวเงิน	ทางโทรเลข (T/T)	
ดอลลาร์ สรอ. US \$	๒๐.๓๒๗๕	๒๐.๓๗๗๕	๒๐.๔๕๗๕
ปอนด์สเตอร์ลิง £	๔๖.๐๗	๔๖.๑๘๕	๔๖.๔๒
มาร์คเยอรมัน DM	๑๑.๗๙	๑๑.๘๑๘๗๕	๑๑.๙๐๑๒๕
เยน ¥	๘.๕๒๒๕	๘.๕๔๓๗๕	๘.๖๑๓๗๕
ริงกิต M \$	๙.๒๗๖๒๕	๙.๒๙๘๗๕	๙.๔๒๒๕
ดอลลาร์สิงคโปร์ S \$	๙.๓๙๕	๙.๔๑๘๗๕	๙.๕๔๕
ดอลลาร์ฮ่องกง \$	๔.๑๖๕	๔.๑๗๕	๔.๒๒๗๕

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๓ (ค.ศ. ๑๙๘๐)

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

1/201

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Tel: 2221111

Date

The under mentioned rates are subject to change without previous notice

	Buying Rates		Selling Rates	
	Sight Bill	T.T.	Bill	T.T. & D/D
£	46.07	46.185	46.42	46.42
U.S. \$	20.3275	20.3775	20.4575	20.4575
H.K. \$	4.165	4.175	4.2275	4.2275
M\$	9.27625	9.29875	9.4225	9.4225
S\$	9.395	9.41875	9.545	9.545
I. Rs.	2.545	2.55	2.645	2.645
DM.	11.79	11.81875	11.90125	11.90125
A. \$	22.43	22.485	23.095	23.095
N.Z. \$	19.875	19.925	20.625	20.625
RMB. ¥	13.535	13.565	13.745	13.745
Can. \$	17.43	17.475	17.66	17.66
Guilder.	10.675	10.70	10.85	10.85
Aust. Sch.	1.635	1.64	1.67	1.67
FF.	5.03	5.04	5.095	5.095
Sw. Frs.	12.82	12.85	12.97	12.97
B. Frs.	0.725	0.727	0.7345	0.7345
Sw. Kr.	4.90	4.91	4.96	4.96
D. Kr.	3.765	3.775	3.82	3.82
N. Kr.	4.13	4.14	4.19	4.19
Lire	0.0252	0.02525	0.0256	0.0256
Yen 100.-	8.5225	8.54375	8.61375	8.61375

Outward Usance Bills rate: £ less 8% sigs. for first 30 days, plus 6% sigs. every addition 30 days.
 US\$.. 28% sigs. per month, HK\$ less 1.42% sigs. per week.
 M\$ & S\$.. 3.24% sigs. per week.
 Sight Bills on Europe outside U.K. less 3% sigs., on Africa, Middle East & elsewhere less 6% sigs. per £1

THE THAI MILITARY BANK, LTD.

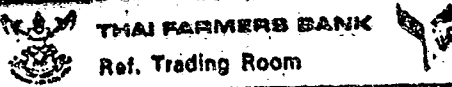
RATES OF EXCHANGE

Date January 17, 1980

Currencies	Buying			Selling	
	D/D & T/C	T/T	Notes	Bill	Notes
US \$	20.3275	20.3775		20.4575	20.4575
Deno \$ 100			20.20		
Deno \$ 5-\$50			20.10		
Deno \$ 1-\$2			19.50		
Coin			18.00		
US\$ notes sold without passport to non-customer (not over US\$140 per one person)					20.4575
£	46.07	46.185	45.28	46.42	46.42
Deno £ 1			45.08		
DM	11.79	11.81875	11.54	11.90125	11.90125
Yen: 100	8.5225	8.54375	8.26	8.61375	8.61375
Notes below Yen 5,000			8.06		
M \$	9.27625	9.29875	9.16	9.4225	9.4225
S \$	9.395	9.41875	9.39	9.545	9.545
HK \$	4.165	4.175	4.16	4.2275	4.2275
S. Fra.	12.82	12.85	12.66	12.97	12.97
F. Fra.	5.03	5.04	4.64	5.095	5.095
A \$	22.43	22.485	21.76	23.095	23.095
Deno \$ 1-\$2			21.56		

The above mentioned rates are subject to change without prior notice.

DAILY FOREIGN EXCHANGE RATES

Date
January 17, 1980

FOREIGN CURRENCIES	BUYING RATES			SELLING RATES	
	Bank Notes	Travellers' Cheques & Cheques	Export Sight Bill	Drafts & T.T. & T/Cheques	Bank Notes
£	44.66	45.97	46.07	46.42	46.92
US\$	US\$1 19.50 US\$5-50 20.05 US\$100 20.10	20.20	20.3275	20.4575	US\$1 20.465 US\$5-50 20.46 US\$100 20.50
M.\$	9.27	9.27	9.27625	9.4225	9.52
S.\$	9.39	9.39	9.395	9.545	9.64
HK.\$	4.16	4.16	4.165	4.2275	4.32
DM.	11.63	11.76	11.79	11.90125	12.00
A.\$	21.00	22.45	22.505	22.7525	22.7525
NZ.\$	-	19.94	19.98	20.315	20.315
Can.\$	-	17.44	17.4825	17.6025	17.6025
Sw.Fr.	11.97	12.79	12.8275	12.925	12.925
F.Fr.	4.52	5.01	5.0375	5.075	5.075
Guilder	-	10.66	10.6975	10.7775	10.7775
Denish Krone	-	3.76	3.7725	3.80	3.80
Lira	-	0.0251	0.0252	0.0256	0.0256
Yen	0.081	0.085	0.085225	0.0861375	0.0861375
Swedish Krone	-	4.89	4.9075	4.945	4.945
A. Schilling	-	1.63	1.6425	1.66	1.66
S.Fr.	-	0.701	0.703	0.7319	0.7319
I.Rs.	-	-	-	2.64	2.64
RMB.	-	-	-	13.75	13.75
N.Cr.	-	-	-	4.1725	4.1725
Ptas.	-	-	-	0.33	0.33

TRAVELLERS' CHEQUES

Plus commission 1% and 1 Baht stamp duty for each cheque from the above selling rate.

Authorized Signature

๓๗๗๗๗ ๔.๐๐

KRUNG THAI BANK LTD.

TEL. 2452630, 2452631-4 & 2452636-9

EXCHANGE RATES

JANUARY 17, 1980

For

Currency	Buying		Selling
	Sight Bill	T/T	
U.S. Dollar	20.3275	20.3775	20.4575
Pound Sterling	46.07	46.185	46.42
Deutsche Mark	11.79	11.81875	11.90125
Hongkong Dollar	4.165	4.175	4.2275
Malaysian Dollar	9.27625	9.29875	9.4825
Singapore Dollar	9.395	9.41875	9.545
Japanese Yen *	8.5225	8.54375	8.61375
Indian Rupee	2.54	2.545	2.64
Renminbi Yuan	13.51	13.53	13.73
Australian Dollar	22.30	22.43	22.81
New Zealand Dollar	19.04	19.08	20.34
Canadian Dollar	17.41	17.45	17.63
Swiss Franc	12.79	12.80	12.93
French Franc	5.035	5.04	5.08
Belgian Franc	0.726	0.727	0.733
Italian Lire *	2.52	2.525	2.55
Dutch Guilder	10.66	10.67	10.79
Danish Kroner	3.73	3.735	3.81
Swedish Kroner	4.09	4.095	4.95
Norwegian Kroner	4.145	4.15	4.18
Austrian Schilling	1.641	1.643	1.661
Spanish Peseta	0.307	0.308	0.313

are not applicable to notes and coins.
subject to change without notice.

* หน่วยคิด ๑๐๐

ณ วันที่ ๑๗ ม.ค. ๑๙๘๐

อัตราล่วงหน้า (Forward Rate)

การกำหนดอัตราซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าสำหรับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย แต่ละแห่งสามารถจะกำหนดอัตราได้ตามอิสระ แต่การเคลื่อนไหวของอัตราล่วงหน้าของธนาคารพาณิชย์ ไม่มีส่วนแตกต่างกับอัตราทันทีมากนัก เพราะทุนรักษาระดับๆ ทำการกำหนดอัตราทันทีของอัตราแลกเปลี่ยนของเงิน ๗ สกุล คือ เงินดอลลาร์ สรอ. เงินปอนด์สเตอร์ลิงค์ เงินมาร์คเยอรมัน เงินเยน ดอลลาร์สิงคโปร์ ดอลลาร์ฮ่องกง และดอลลาร์มาเลเซีย และในการคำนวณหาอัตราล่วงหน้าสำหรับเงินตราสกุลต่าง ๆ ธนาคารจึงต้องพึงอัตราแลกเปลี่ยนของตลาดต่างประเทศเป็นเกณฑ์ อัตราแลกเปลี่ยนทันทีในประเทศ และความแตกต่างของอัตราดอกเบี้ย ในการคำนวณหาอัตราล่วงหน้า นอกจากนั้น ยังมีปัจจัยที่เป็นเครื่องกำหนด เช่น การลงทุนระยะสั้น ฐานะหรือปริมาณเงินตราต่างประเทศที่ธนาคารได้ซื้อหรือขายล่วงหน้า

ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราทันที (spot rate) อัตราล่วงหน้าส่วนลดหรือส่วนเพิ่ม (Forward Rate at a discount or a premium) และดอกเบี้ย (Interest)

จากคำนิยามที่ว่าส่วนเพิ่ม/ส่วนลด (Premium/Discount) หมายถึง การที่อัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าสูงกว่า (ต่ำกว่า) อัตราทันที

$$\text{ถ้าให้ส่วนเพิ่ม/ส่วนลด} = A$$

$$\text{อัตราล่วงหน้า} = r_i$$

$$\text{อัตราทันที} = r_s$$

$$\text{ระยะเวลาที่ทำล่วงหน้า} = i$$

$$A = r_i - r_s$$

$$\text{ถ้าคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ต่อปี} \quad A = \frac{r_i - r_s}{r_s} \times \frac{\text{ระยะเวลาใน ๑ ปี}}{\text{ระยะเวลาที่ทำล่วงหน้า}}$$

$$\text{ดังนั้น} \quad A > 0 \quad \text{จึงเป็น premium}$$

$$A < 0 \quad \text{จึงเป็น discount}$$

หรือจะกล่าวได้ว่า ถ้าอัตราซื้อ/ขายล่วงหน้ามีราคาสูงกว่าอัตราทันทีก็หมายความว่า เงินตราสกุลที่แพงขึ้นนั้น เป็นส่วนเพิ่มต่อเงินตราสกุลที่เทียบด้วย เช่น อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินมาร์ค

เทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. อัตราซื้อทันทีเป็น ๑.๕๔๐๐ มาร์คเยอรมันต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ. อัตราซื้อล่วงหน้าเป็น ๑.๕๗๐๐ มาร์คเยอรมันต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ. ดังนั้นเงินมาร์คเยอรมันจึงเป็นส่วนเพิ่มของเงินดอลลาร์ สรอ. หรือเงินดอลลาร์เป็นส่วนลดของเงินมาร์คเยอรมัน ในทำนองเดียวกัน ถ้าอัตราซื้อ/ขายล่วงหน้ามีราคาต่ำกว่าราคาทันที หมายถึงว่าเงินตราสกุลที่ถูกลงเป็นส่วนลดต่อเงินตราสกุลที่เทียบด้วย เช่น อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. อัตราซื้อทันทีเป็น ๒๐.๔๒๕ บาทต่อดอลลาร์ อัตราซื้อล่วงหน้าเป็น ๒๐.๔๓๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ. ดังนั้นเงินบาทจึงเป็นส่วนลดของเงินดอลลาร์ สรอ. หรือเงินดอลลาร์ สรอ. เป็นส่วนเพิ่มของเงินบาท

สมมติให้นำเงินดอลลาร์ สรอ. ลงทุนในลอนดอนเป็นเวลา ๑ ปี

ให้ i_L เป็นดอกเบี้ยที่ได้รับในตลาดลอนดอน

" i_n เป็นดอกเบี้ยที่ได้รับในตลาดนิวยอร์ก

ทำเงินดอลลาร์ สรอ. ให้เป็นปอนด์ = $\frac{1}{r_s}$

๑ ปีได้รับได้จะได้รับเงิน = $1 + i_L$

เงิน B จะเป็นเงินรวมดอกเบี้ย = $1 + i_L$

$B \times \frac{1}{r_s}$ " " = $B \times \frac{1}{r_s} (1 + i_L)$

เทียบกลับเป็นเงินดอลลาร์ สรอ. ในอนาคต = $\frac{1}{r_s} (1 + i_L) r_f$

แต่ส่วนเพิ่ม/ส่วนลด $A = \frac{r_f - r_s}{r_s}$

$$A = \frac{r_f}{r_s} - 1$$

$$1 + A = \frac{r_f}{r_s} \quad (9)$$

แต่ถ้าเงินจำนวนเดียวกันลงทุนในประเทศสหรัฐอเมริกาจะได้

$$\frac{1}{r_s} (1 + i_L) r_f = 1 + i_n \quad (2)$$

$$(1) \text{ แทน } (2) \quad (1 + A) (1 + i_L) = 1 + i_n$$

$$1 + i_L + P + i_L A = 1 + i_n$$

ร้อยละนิยมคูณกันน้อยมากตัดทิ้ง

$$i_L + A = i_n$$

$$A = i_n - i_L$$

ในกรณีที่ไม่มีปัจจัยอื่น ๆ มาเกี่ยวข้อง จะทำให้ผลต่างของดอกเบี้ยเท่ากับผลต่างของอัตราทันทีและอัตราล่วงหน้า

จากความสัมพันธ์ของอัตราดอกเบี้ย ธนาคารพาณิชย์จึงสามารถกำหนดอัตราล่วงหน้าได้ดังต่อไปนี้

๑. การคำนวณหาอัตราล่วงหน้าของเงินดอลลาร์ สรอ. ซึ่งจะต้องทราบในระยะเวลาที่ทำล่วงหน้านั้น ธนาคารจะเสียส่วนเพิ่ม (premium) หรือส่วนลด (discount) ต่อเงินดอลลาร์ สรอ. เท่าไร

สมมติว่า อัตราทันทีระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ.	= ๒๐.๔๒๕ บาท
ดอกเบี้ยเงินบาท	= ๑๖%
ดอกเบี้ยเงินดอลลาร์ สรอ.	= ๑๔.๒๕%
ผลแตกต่างของอัตราดอกเบี้ย	= ๑.๗๕%
ต้องการทำล่วงหน้า	= ๓๐ วัน

หาส่วนเพิ่ม (Premium) หรือส่วนลด (Discount) เป็นเท่าไร

อัตราทันที ๒๐.๔๒๕ บาท ทำล่วงหน้า ๓๐ วันมีส่วนเพิ่ม/ส่วนลด	P/D
" ๑ " ๓๐ "	$\frac{P/D}{20.425}$
" ๑ " "	$\frac{P/D}{20.425 \times 30}$
" ๑๐๐ " "	$\frac{P/D \times 100}{20.425 \times 30}$
" ๑๐๐ " ๓๖๐ "	$\frac{P/D \times 100 \times 360}{20.425 \times 30}$

$$\begin{aligned}
 \text{ผลต่างของอัตราดอกเบี้ย} &= \text{ส่วนเพิ่ม} \\
 &= ๑.๗๕ \\
 ๑.๗๕ &= \frac{P \times ๑๐๐ \times ๓๖๐}{๒๐.๔๒๕ \times ๓๐} \\
 P &= \frac{๑.๗๕ \times ๒๐.๔๒๕ \times ๓๐}{๑๐๐ \times ๓๖๐} \\
 &= ๐.๐๓ \text{ บาท}
 \end{aligned}$$

ดังนั้นอัตรา ที่ธนาคารพาณิชย์จะใช้กับลูกค้านี้ควรจะใกล้เคียงกับ Premium ที่คำนวณได้ เช่น อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับดอลลาร์

	อัตราซื้อตัวเงิน	อัตราซื้อทางโทรเลข	อัตราขาย
อัตราทันที	๒๐.๓๒๕	๒๐.๓๘๕	๒๐.๔๗๕
อัตราล่วงหน้า ๑ เดือน	๒๐.๓๔๕	๒๐.๔๑๕	๒๐.๕๐๕

ธนาคารพาณิชย์ที่สามารถจะกำหนดอัตราล่วงหน้าของดอลลาร์ สรอ. ได้ จะเห็นได้ว่า ส่วนเพิ่ม (Premium) นั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ ๓ ในบางกรณีส่วนเพิ่ม (Premium) ที่เกิดขึ้น อาจจะเป็นส่วนลด ถ้ามีเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงไป เช่น กรณีตลาดเชื่อว่าอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. จะสูงขึ้น อุปสงค์ในเงินต่างประเทศจะมากขึ้น (ซื้อมากขึ้น) จึงเกิดส่วนเพิ่ม (Premium) มากขึ้น แต่ถ้าเชื่อว่าค่าเงินบาทเพิ่ม (อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์จะต่ำลง) อุปทานมากขึ้น (ขายมากขึ้น) จึงเกิดส่วนลด (Discount) มากขึ้น เช่น ระยะต้นเมษายน ดอกเบี้ยเงินบาทต่ำกว่า ดอกเบี้ยเงินดอลลาร์ สรอ. โดยหลักการเงินบาทน่าจะเป็นส่วนเพิ่ม (premium) ของเงินดอลลาร์ สรอ. แต่เนื่องจากอุปทานมีน้อยกว่าอุปสงค์ จึงทำให้เงินบาทยังคงเป็นส่วนลด (Discount) ของเงินดอลลาร์ สรอ. หรือเงินดอลลาร์ สรอ. เป็นส่วนเพิ่ม (Premium) ของเงินบาทอยู่นั่นเอง

๒. การคำนวณหาอัตราล่วงหน้า (Forward Rate) ของเงินสกุลอื่น ๆ ธนาคารพาณิชย์ จะต้องทราบอัตราแลกเปลี่ยนของเงินสกุลต่าง ๆ ในอัตราล่วงหน้า ของเงินที่ต้องการกำหนดอัตราล่วงหน้าในตลาดต่างประเทศ แล้วจึงหาอัตราไขว้ (Cross rate) กับอัตราล่วงหน้าของเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. เช่น

อัตราทันทีของเงินเยน	๒๔๐.๐๐ / ๒๐
อัตราล่วงหน้า ๑ เดือน	๑.๔๐ / ๑.๓๐
๒ เดือน	๒.๗๐ / ๒.๕๐
๓ เดือน	๔.๐๐ / ๓.๗๐

	อัตราซื้อตัวเงิน	อัตราซื้อโทรเลข	อัตราขาย
อัตราล่วงหน้าเงินเยน เทียบกับ เงินบาท	$\frac{๒๐.๓๒๕+๐.๐๓}{(๒๔๐.๒๐-๑.๓๐)}$	$\frac{๒๐.๓๘๕+๐.๐๓}{(๒๔๐.๒๐-๑.๓๐)}$	$\frac{๒๐.๔๗๕+๐.๐๓}{(๒๔๐+๑.๔๐)}$
๑ เดือน	= ๘.๕๒๐	= ๘.๕๔๕	= ๘.๕๘๓
๒ เดือน	$\frac{๒๐.๓๒๕+๐.๐๖}{(๒๔๐.๒๐-๒.๕๐)}$	$\frac{๒๐.๓๘๕+๐.๐๔}{(๒๔๐.๒๐-๒.๕๐)}$	$\frac{๒๐.๔๗๕+๐.๐๖}{(๒๔๐-๒.๗๐)}$
	= ๘.๕๗๕๘	= ๘.๖๐๑๑	= ๘.๖๕๓๖
๓ เดือน	$\frac{๒๐.๓๒๕+๐.๐๙}{(๒๔๐.๒๐-๔.๐๐)}$	$\frac{๒๐.๓๒๕+๐.๐๙}{(๒๔๐.๒๐-๔.๐๐)}$	$\frac{๒๐.๔๗๕+๐.๐๙}{(๒๔๐-๓.๗๐)}$
	= ๘.๖๔๓๑	= ๘.๖๖๘๕	= ๘.๗๐๒๙

โดยปกติธนาคารพาณิชย์มักจะกำหนดอัตราล่วงหน้า (Forward Rate) เฉพาะเงินดอลลาร์ สรอ. และเงินปอนด์ ส่วนเงินสกุลอื่น ๆ ธนาคารพาณิชย์จะกำหนดขึ้นต่อเมื่อมีลูกค้ามาซื้อหรือขายเงิน เท่านั้น บางธนาคารพาณิชย์ที่มีลูกค้ามากก็จะกำหนดอัตราล่วงหน้า (Forward Rate) ของเงินสกุล ต่าง ๆ ไว้หลายสกุล แต่บางธนาคารอาจจะกำหนดไว้เพียง ๑-๒ สกุลเท่านั้น การกำหนดอัตราล่วงหน้า นอกจากจะคำนึงถึงส่วนเกิน (Premium) ส่วนลด (Discount) แล้ว ในบางกรณีที่ดีติดต่อผ่านนายหน้า ก็ต้องคำนึงถึงอัตราค่านายหน้าด้วย นอกจากนี้ธนาคารอาจจะคำนึงถึงความเสี่ยงของลักษณะของลูกค้า ดังนั้นผลแตกต่างของอัตราซื้อขาย (spread) ของอัตราล่วงหน้าอาจจะเปลี่ยนไปมากกว่าผลต่าง ของอัตราดอกเบี้ย เช่น กรณีที่ลูกค้าต้องการมาซื้อเงินล่วงหน้ากับธนาคารพาณิชย์ ธนาคารพาณิชย์ อาจเพิ่มอัตราขายล่วงหน้าสูงขึ้น ถ้าคิดว่ายังไม่สามารถจะป้องกันความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้ หรือต้อง กว่าโรมากขึ้น ในบางครั้งธนาคารพาณิชย์จำเป็นต้องขาย/ซื้อล่วงหน้ากับลูกค้าทั้ง ๆ ธนาคารพาณิชย์ ไม่สามารถจะทำการซื้อ/ขายจากที่อื่นมาเพื่อคุ้มกันความเสี่ยง (Cover) รายการดังกล่าวแล้ว เนื่องจากตลาดปิดจะทำให้การกำหนดอัตราล่วงหน้าในราคาที่สูงและต่ำจากที่ควรจะเป็นเพื่อ

สรุป หลักการของธนาคารพาณิชย์ในการกำหนดส่วนเพิ่มหรือส่วนลด สำหรับอัตราซื้อและอัตราขาย เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์มีกำไรมากที่สุด ได้แก่

ส่วนเพิ่ม/ส่วนลด	ถ้าอัตราล่วงหน้ามีส่วนเพิ่ม	ถ้าอัตราล่วงหน้ามีส่วนลด
ซื้อ/ขาย		
การขายล่วงหน้าให้แก่ลูกค้า	กำหนดส่วนเพิ่มที่สูงที่สุด	กำหนดส่วนลดที่ต่ำที่สุด
การซื้อล่วงหน้าจากลูกค้า	กำหนดส่วนเพิ่มที่ต่ำที่สุด	กำหนดส่วนลดที่สูงที่สุด

ก.๒ ประเภทของอัตราแลกเปลี่ยนหลังจากที่ธนาคารพาณิชย์กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนแล้ว

๑. อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างธนาคาร (Interbank Rate) การซื้อขายนอกจากในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน (Fixing), ธนาคารพาณิชย์สามารถจะทำการติดต่อซื้อขายได้ในระหว่างธนาคารพาณิชย์ด้วยกัน ซึ่งปกติจะกระทำผ่านนายหน้าซื้อขายเงินตราต่างประเทศ (Exchange Broker) เพราะการติดต่อซื้อขายผ่านนายหน้าย่อมจะสะดวกกว่าที่จะสอบถามผ่านหลาย ๆ ธนาคาร หรืออาจจะเนื่องจากที่ธนาคารหนึ่งจะติดต่อขอซื้อเงินตราต่างประเทศจากอีกธนาคารหนึ่งโดยตรง อาจถูกธนาคารนั้นปฏิเสธว่าไม่มีหรืออาจตั้งราคาขายไว้สูงได้ ฉะนั้นจึงนิยมผ่านนายหน้าตามอัตรานายหน้า (รายละเอียดได้กล่าวแล้วในเรื่องนายหน้า) ปกติผู้ขายเป็นผู้เสียค่านายหน้าอัตราซื้อ/ขายเงินตราต่างประเทศระหว่างธนาคารย่อมขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทานของเงินตราต่างประเทศ เมื่อคำนึงถึงค่านายหน้าดังกล่าวด้วยยิ่งในกรณีที่ซื้อขายเงินดอลลาร์ สรอ. แล้ว ราคาที่ซื้อขายควรจะสูงกว่าที่กำหนดในฟิสิกซ์ (Fixing) เพราะการซื้อขายเงินดอลลาร์ สรอ. จะกระทำในตลาดฟิสิกซ์แทนทั้งหมด ดังนั้นอุปสงค์และอุปทานในเงินดอลลาร์ สรอ. จึงลดลงหลังจากตลาดฟิสิกซ์ปิดทำการ แต่ในกรณีเงินตราอื่น ๆ อาจจะยืดหยุ่นได้ตามอุปสงค์และอุปทานซึ่งไม่จำเป็นต้องเท่ากับอัตราที่ขายให้กับลูกค้า นอกจากเงินปอนด์สเตอร์ลิงค์ เยน, มาร์คเยอรมัน ดอลลาร์สิงคโปร์ ดอลลาร์ฮ่องกง ริงกิต (ดอลลาร์มาเลเซีย) ห้ามซื้อต่ำกว่าที่กำหนดในตลาดฟิสิกซ์ (Fixing) และขายสูงกว่าที่กำหนดในตลาดฟิสิกซ์ (Fixing) แต่อาจจะซื้อต่ำกว่าหรือขายสูงกว่าในตลาดฟิสิกซ์ (Fixing) ได้

ในทำนองเดียวกันสำหรับอัตราล่วงหน้าจะ: ติดต่อซื้อขายโดยตรงกับธนาคารในประเทศ และต่างประเทศ ซึ่งนอกจากจะมีต้นทุนเกี่ยวกับส่วนเพิ่ม ส่วนลด ดังกล่าวมาแล้วอาจจะบวกค่าความเสี่ยงเกี่ยวกับลูกค้ายิ่ง ค่าใช้จ่ายที่บวกเพิ่มนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของลูกค้าของธนาคารซึ่งแต่ละธนาคาร จะคิดค่าใช้จ่ายที่บวกเพิ่มนี้ประมาณ $\frac{2}{4}$ - ๒% ของอัตราแลกเปลี่ยนของเงินตราแต่ละสกุล

๒. อัตราที่ธนาคารรับซื้อเงินตราต่างประเทศจากลูกค้า (Buying Rates) เป็น อัตราที่รับซื้อจากลูกค้า สำหรับเงินตรา ๗ สกุลแล้ว ธนาคารพาณิชย์จะต้องรับซื้อในราคาที่ไม่ต่ำกว่า ที่กำหนดในตลาดฟิซซิ่ง (Fixing) แต่สำหรับเงินสกุลอื่น ๆ ธนาคารพาณิชย์สามารถจะยืดหยุ่นได้ตาม ประเภทของลูกค้าที่ติดต่อ ซึ่งโดยมากจะเป็นลูกค้ารายใหญ่ ๆ ที่มีปริมาณซื้อจำนวนมาก ๆ โดยปกติ แล้วอัตราที่รับซื้อเงินตราต่างประเทศแบ่งเป็น

ก. อัตรารับซื้อตัวเงินทันที (Sight Bill Rate) ธนาคารแห่งประเทศไทย โดยทุนรักษาระดับฯ ได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ได้กำไรสูงสุดจากการรับซื้อตัวเงิน เมื่อเทียบกับอัตรา ขายเท่ากับ ๑๕ สตางค์ ต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ. โดยปกติธนาคารพาณิชย์มักจะไม่ได้อำไรสูงถึง ๑๕ สตางค์ต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ. เพราะปริมาณการซื้อขายจะไม่เท่ากันทุกวัน โดยเฉพาะการรับซื้อตัวเงิน ต้องเสียเวลาในการเรียกเก็บ ดังนั้นกำไรที่เก็บจึงไม่ครบถ้วน ๑๕ สตางค์ ต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ. ที่เป็นผลต่างอัตราซื้อและอัตราขาย (spread) ทางโทรเลขนั่นเอง สำหรับเงินสกุลอื่น ๆ นอกเหนือ เงินที่กำหนดในตลาดฟิซซิ่ง (Fixing) แล้ว กำไรอาจยืดหยุ่นได้ ขึ้นอยู่กับการเคลื่อนไหวขึ้นลงของ เงินตราและอุปสงค์อุปทานของเงินตราสกุลเหล่านั้น

ข. อัตราซื้อตัวเงินที่มีกำหนดเวลา (Time หรือ Usance Bill Rates) อัตราซื้อตัวเงินที่มีกำหนดเวลาโดยปกติจะต้องต่ำกว่าอัตราซื้อตัวเงินชนิดจ่ายเมื่อเห็น โดยคำนึง ถึงระยะเวลาและอัตราดอกเบี้ยในขณะนั้น ทั้งนี้เพราะเมื่อธนาคารจ่ายเงินบาทไปซื้อตัวเงินดังกล่าว แล้ว ธนาคารจะต้องเสียเวลารอจนกว่าตัวเงินครบกำหนดจึงจะได้รับเงินตราต่างประเทศ ซึ่งสมาคม ธนาคารไทยซึ่งประกอบด้วยธนาคารไทย ๑๖ ธนาคารเป็นผู้กำหนด และจะกำหนดเฉพาะเงินตราสกุล สำคัญ ๆ ที่กำหนดในตลาดฟิซซิ่ง (Fixing) เท่านั้น อัตราเหล่านี้ อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงตาม ภาวะดอกเบี้ยที่เปลี่ยนแปลงไป

ค. อัตราซื้อเงินตราต่างประเทศสำหรับคำสั่งโอนเงิน หรือตัวเงินที่ไม่มีเอกสารการค้าประกอบ เช่น ดราฟ การโอนเงินทางไปรษณีย์ หรือเช็คเพื่อการเดินทาง เพื่อให้ลูกค้าทั่วไปของธนาคารได้ทราบว่าธนาคารจะรับซื้อเงินตราต่างประเทศที่ลูกค้าได้รับจากการโอนเงินธรรมดา ซึ่งโดยปกติธนาคารพาณิชย์มักจะใช้อัตราเดียวกับอัตรารับซื้อตัวเงินทันทีเพราะถือว่ามีลักษณะเดียวกัน คือ ธนาคารพาณิชย์จะต้องเสียเวลาในการส่งไปเรียกเก็บผ่านธนาคารตัวแทนหรือธนาคารอื่น ๆ ในเวลาเดียวกัน แต่มีบางธนาคารอื่นจะมีอัตราสำหรับเช็คเดินทางโดยเฉพาะ และมักจะมีอัตราสูงกว่าอัตรารับซื้อตัวเงินทันที

ง. อัตราการรับซื้อเงินโอนทางโทรเลข (T/T หรือ Cable Rates) ธนาคารแห่งประเทศไทย โดยทุนรักษาระดับเงินตรา ได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ได้กำไรจากอัตรารับซื้อเงินโอนทางโทรเลขประมาณ ๔ สตางค์ต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ. เมื่อเทียบกับอัตราขาย และอัตรารับซื้อเงินโอนทางโทรเลข จะเป็นอัตราที่สูงกว่าอัตราที่รับซื้อทางตัวเงิน เพราะธนาคารได้รับเงินตราต่างประเทศทันที เท่ากับว่าธนาคารพาณิชย์ประหยัดอัตราดอกเบี้ยไว้ได้ส่วนหนึ่ง ธนาคารจึงสามารถเพิ่มราคาให้ลูกค้าได้

ค. อัตราขาย (Selling Rate) ไม่ว่าจะ เป็นอัตราขายแก่ลูกค้าเพื่อชำระค่าสินค้าเข้าและขายทางโทรเลข และอัตราที่ขายเงินตราต่างประเทศให้ลูกค้าเป็นเช็คเพื่อการเดินทาง มักจะเป็นอัตราเดียวกันตลอด ทั้งนี้เพราะเป็นการขายเงินตราต่างประเทศ ธนาคารต้องจ่ายเงินทันที นอกจากนั้นการขายเงินตราต่างประเทศให้ลูกค้าเพื่อชำระตัวค่าสินค้าเข้านั้น ปกติเงื่อนไขของเลตเตอร์ออฟเครดิตจะกำหนดให้ธนาคารตัวแทนหักบัญชีธนาคารทันที ไม่ว่าตัวเงินที่ต้องชำระจะเป็นตัวเงินชนิดที่จ่ายเมื่อเห็น หรือตัวเงินชนิดมีกำหนดเวลา กำไรในการกำหนดอัตราขายของเงินโดยเฉพาะเงินดอลลาร์ จะประมาณ ๔ สตางค์/๑ ดอลลาร์ สรอ. ถ้าเทียบกับอัตรารับซื้อเงินโอนทางโทรเลข

๔. อัตราซื้อและขายธนบัตรหรือเงินเหรียญต่างประเทศ สำหรับธนบัตรราคาต่าง ๆ และเงินเหรียญต่างประเทศที่ธนาคารจะกำหนดอัตราซื้อและอัตราขายตามอุปสงค์และอุปทานของตลาด กล่าวคือธนบัตรใบใหญ่ ความต้องการในถือเงินมีมากกว่าธนบัตรใบย่อย หรือ เหรียญเงิน และในแง่ของธนาคารพาณิชย์ ธนาคารสามารถจะนำไปหาผลประโยชน์ได้มากกว่าธนบัตรใบย่อย หรือ เหรียญเงิน ดังนั้นอัตรารับซื้อและอัตราขายจึงสูงกว่าธนบัตรใบย่อยหรือ เหรียญเงิน แต่อัตรารับซื้อก็ยังต่ำกว่าอัตรารับซื้อทางตัวเงินหรือทางโทรเลข เพราะปริมาณการรับซื้อมีจำนวนน้อย และธนาคารต้องเสียเวลา

ในการรวบรวมเงินส่งไปเข้าบัญชีที่ต่างประเทศ หรือส่งไปขายยังต่างประเทศแล้ว เป็น เงินสกุลที่ต้องการ นอกจากนั้นยังมีค่าใช้จ่ายอื่นได้แก่ การประกันภัยการสูญหาย ค่าใช้จ่ายในการส่งไป เรียกเก็บเข้าบัญชี บางครั้งถ้าเงินตรามีจำนวนมาก ๆ เจ้าหน้าที่ของธนาคารต้องนำเงินตราต่างประเทศไปยังต่างประเทศเอง แต่ในกรณีที่นำธนบัตรใบใหญ่มาขายจำนวนมาก ๆ ธนาคารอาจจะให้อัตรารับซื้อที่สูงกว่าที่กำหนดของธนบัตรใบใหญ่ ๆ เพราะลูกค้ามีธนบัตรใบใหญ่ สะดวกในการนำพาติดตัวไป สำหรับธนบัตรใบย่อย ๆ ต่าง ๆ และเงินเหรียญ อัตรารับซื้อก็จะต่ำลงไปตามลำดับ ความต้องการคือ เงิน ส่วนอัตราขายของธนบัตรและเหรียญต่างประเทศจะมีราคาต่าง ๆ และมักจะสูงกว่าอัตราขายทันที นั่นคือธนาคารคิดค่าเสียเวลาในการเก็บเงินตราเหล่านี้ไว้ และความต้องการถือเงินเช่นกัน และความต้องการของลูกค้าในบางธนาคารก็จะใช้อัตราขายทันทีกับอัตราขายธนบัตรในอัตราเดียวกัน

ข. การจัดการเงินตราต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์

การจัดการเงินตราต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการหากำไร (Profitability) คือ การนำเงินตราต่างประเทศที่มีอยู่ไปลงทุนในตลาดเงิน (Money Market) เพื่อได้รับผลตอบแทนสูงสุด หรือซื้อขายเงินตราต่างประเทศในตลาดเงินตราต่างประเทศ เพื่อทำให้เงินตราสกุลที่มีอยู่นั้นมีค่าเพิ่มขึ้น (appreciate) การจัดการเงินตราต่างประเทศจึงมีการหมุนเวียนของเงินตราสกุลต่าง ๆ (Cash flow) ซึ่งมีเงินไหลเข้าและไหลออกไม่เท่ากัน ดังนั้นในบางวันจึงมีเงินเกินซึ่งผู้บริหารเงินตราต่างประเทศสามารถนำเงินเหล่านี้ไปหาผลประโยชน์จากตลาดเงินหรือตลาดเงินตราต่างประเทศ โดยการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ในทำนองเดียวกันถ้าเงินขาดผู้บริหารเงินตราต่างประเทศก็สามารถหาได้จากแหล่งเหล่านี้เช่นกัน ไม่ว่าผู้บริหารเงินตราต่างประเทศจะเลือกทางเลือกใดสิ่งที่จะต้องทราบก็คือ^๑

๑. เงินตราต่างประเทศ (Currency) ที่จะใช้ลงทุนในตลาดเงิน หรือทำการซื้อขายในตลาดเงินตราต่างประเทศ เป็นเงินสกุลใด มีอัตราแลกเปลี่ยนและแนวโน้มของการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยนเป็นอย่างไร

^๑Heiz Riehl, Citibank, Rita M Rodriguez, Harvard University Mc Graw Hill book Company Foreign Exchange Market Page 39.

๒. วันที่ครบกำหนดชำระ (Value date) จะต้องเป็นวันที่ทำการทางธุรกิจในประเทศเจ้าของเงินตราที่ต้องการส่งมอบ ปัจจัยที่ทำให้วันที่ครบกำหนดในการชำระแตกต่างกันไป คือ การส่งมอบทันที (Spot transaction) และการส่งมอบล่วงหน้า (Forward transaction)

๒.๑ การส่งมอบทันที โดยปกติในต่างประเทศวันที่ครบกำหนดในการชำระจะเป็น ๒ วัน หลังจากวันที่ตกลงซื้อขายกัน สมมติจะทำการซื้อขายเงินตราในตลาดยุโรป และไม่มีวันหยุดเลย ตกลงซื้อขายกันวันจันทร์ วันส่งมอบทันทีได้แก่ วันพุธ ตกลงซื้อขายกันในวันอังคาร วันส่งมอบทันทีได้แก่วันพฤหัสบดี ตกลงซื้อขายกันวันพุธ วันส่งมอบทันทีได้แก่วันศุกร์ ตกลงซื้อขายกันวันพฤหัสบดี วันส่งมอบทันทีได้แก่วันจันทร์ ตกลงซื้อขายกันวันศุกร์ วันส่งมอบทันทีได้แก่วันอังคาร สมมติว่าในกรณีที่วันพุธเป็นวันหยุดในตลาดลอนดอน ตกลงซื้อขายกันในวันจันทร์ก็ส่งมอบทันทีในวันพฤหัสบดี แต่การส่งมอบทันทีในตลาดอื่น ๆ นั้นคงเดิม เนื่องจากการส่งมอบต้องกินเวลาถึง ๒ วัน อัตราแลกเปลี่ยนทันทีจึงมีหลายราคา ขึ้นอยู่กับข้อตกลงในการส่งมอบ เช่น ส่งมอบในวันที่ใช้อัตราแลกเปลี่ยนที่เรียกว่า Value Today (Value Tod.) ส่งมอบในวันพรุ่งนี้ใช้อัตราแลกเปลี่ยนที่เรียกว่า Value Tomorrow (Value Tom.) ส่งมอบในอีก ๒ วัน ใช้อัตราแลกเปลี่ยนที่เรียกว่า Spot แต่การซื้อขายแลกเปลี่ยนในประเทศไทยมักจะคิดเป็นอัตราทันที (Spot Rate) ในวันที่ตกลงสำหรับการส่งมอบแต่ละครั้ง

๒.๒ การส่งมอบล่วงหน้าเป็นการส่งมอบในระยะข้างหน้า อาจจะเป็นเดือนหรือไม่เกินหนึ่งปี เช่น ถ้าวันตกลงซื้อขายเป็นวันที่ ๑๐ กรกฎาคม วันส่งมอบล่วงหน้าเป็นเวลาอีก ๑ เดือน ดังนั้นวันส่งมอบล่วงหน้าได้แก่ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ถ้าส่งมอบในอีก ๒ เดือนข้างหน้า วันส่งมอบล่วงหน้าได้แก่วันที่ ๑๐ กันยายน ในกรณีที่วันครบกำหนดเป็นวันหยุด การส่งมอบจะเลื่อนไปถึงวันที่เปิดทำการวันแรกของวันหยุดนั้น

๓. สถานที่ที่จะทำการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ หรือลงทุนเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการส่งมอบ เช่น ตัวอย่างข้างต้น ต้องการจะส่งมอบในตลาดลอนดอน วันพุธแต่วันพุธเป็นวันหยุดของตลาดลอนดอน การส่งมอบหรือได้รับชำระเงินก็จะผิดไป ซึ่งมีผลในการกำหนดเงินเข้าและเงินออกด้วย

นอกจากที่ผู้บริหารเงินตราต่างประเทศควรจะทราบปัจจัยเหล่านี้แล้ว เพื่อที่จะบรรลุไปถึงวัตถุประสงค์ของการจัดการเงินตราต่างประเทศ และการบริหารเงินตราได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารเงินตราต่างประเทศจะต้องระมัดระวังดูแลฐานะเงินตราที่เข้ามาหมุนเวียน ได้แก่ ฐานะ

เงินสดหมุนเวียน (Cash flow Position) และฐานะเงินตราต่างประเทศ (Exchange Position) กล่าวคือ

๑. ฐานะเงินสดหมุนเวียน (Cash flow Position) จะแสดงถึงการ หมุนเวียนของเงินตราสกุลต่าง ๆ ที่ธนาคารหรือผู้ค้าเงินรับเข้ามา หรือไหลเข้า (Inflow) และเงินตราสกุลต่าง ๆ ที่จ่ายออกไปหรือไหลออก (Outflow) เงินตราที่ธนาคารรับเข้า หรือไหลเข้า (Inflow) เช่น เงินที่ลูกค้าได้รับจากการส่งสินค้าออก และนำมาขายให้กับธนาคาร การที่ธนาคารกู้เงินจากต่างประเทศเพื่อมาลงทุนในประเทศ เงินในบัญชีของธนาคารในธนาคารอื่น (Nostro Accounts)

เงินตราที่ธนาคารจ่ายออกไปหรือไหลออก (Outflow) เช่น เงินที่ลูกค้าต้องการซื้อเพื่อจ่ายชำระค่าสินค้าเข้า การชำระหนี้เงินกู้คืน

นอกจากนี้ยังรวมถึงเงินตราสกุลต่าง ๆ ที่ซื้อขายกันล่วงหน้าและถึงกำหนดชำระด้วยการหมุนเวียนของเงินตราสกุลต่าง ๆ อีกไม่เท่ากัน ทั้งปริมาณของเงินตราสกุลต่าง ๆ และระยะเวลาที่เงินสกุลต่าง ๆ ไหลเข้าและไหลออก ดังนั้นในบางครั้งธนาคารจะมีเงินถือไว้มาก (Long) กล่าวคือ ธนาคารรับเงินตราต่างประเทศ (Inflow) เข้ามากกว่าธนาคารจ่ายเงินตราต่างประเทศออกไป (Outflow) บางครั้งธนาคารอาจมีเงินตราต่างประเทศขาด (Short) กล่าวคือ ธนาคารจ่ายเงินตราต่างประเทศออกไป (Outflow) มากกว่าที่ธนาคารรับเงินตราต่างประเทศ (Inflow) แต่บางครั้งธนาคารอาจไม่มีเงินตราต่างประเทศเหลืออยู่ในบัญชีเลย (Square) กล่าวคือ ธนาคารรับเงินตราต่างประเทศเท่ากับจ่ายเงินตราต่างประเทศออกไป ผู้บริหารเงินตราต่างประเทศจึงต้องระมัดระวังดูแลเงินตราที่เข้ามาหมุนเวียน ให้เงินตราเหล่านี้สามารถที่เพิ่มพูนผลประโยชน์ได้มากที่สุด การจัดการเงินตรานี้เรียกว่า "การจัดการเงินสดหมุนเวียน (Cash flow Management) โดยนำเงินเกินไปลงทุน เพื่อหาผลตอบแทนที่สูงสุด และถ้าเงินขาด พยายามเลือกหาจากแหล่งเงินทุนที่ถูกที่สุด ซึ่งอาจจะเป็นการตลาดเงิน หรือตลาดเงินตราต่างประเทศ หรือทั้งสองตลาดก็ได้

๒. ฐานะเงินตราต่างประเทศ (Exchange Position) หมายถึงฐานะเงินตราต่างประเทศที่ธนาคารพึงดำรงอยู่จากการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่เกิดขึ้นเท่านั้น ซึ่งประกอบด้วย การซื้อขายทันที การซื้อขายล่วงหน้า และการแสดงยอดเงินตราที่เกิดจากตลาดเงิน ซึ่งมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนเพื่อป้องกันความเสี่ยงในอัตราแลกเปลี่ยนของเงินจำนวนนั้น สำหรับจำนวนเงินตราต่างประเทศสกุลหนึ่งสกุลใดที่ธนาคารพาณิชย์มีไว้เพื่อมิให้ธนาคารมีความเสี่ยงใน

เงินตราต่างประเทศ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนมากเกินไป ธนาคารสามารถจะดำรงฐานะเงินตราต่างประเทศเป็น "Long" "Square" หรือ "Short"

๒.๑ มีฐานะเป็น "Long" หรือ "Overbought" ได้แก่ การที่ธนาคารซื้อเงินตราต่างประเทศสกุลนั้นมากกว่าขายเงินตราต่างประเทศสกุลนั้น การรับเงินตราต่างประเทศเข้ามาของธนาคารได้มาจากการนำเงินตราสกุลอื่นไปขายเพื่อซื้อเงินสกุลที่ต้องการเข้ามา ซึ่งอาจจะซื้อมาขายให้ลูกค้า และพิจารณาเห็นว่า เงินตราสกุลที่ซื้อมามีแนวโน้มไปในทางเพิ่มค่าสูงขึ้น จากตลาดเงินตราต่างประเทศ จึงดำรงฐานะเงินสกุลนั้นเป็น "Long"

๒.๒ มีฐานะเป็น "Square" ได้แก่ การที่ธนาคารซื้อเงินตราต่างประเทศสกุลหนึ่งเท่ากับขายเงินตราต่างประเทศสกุลนั้น การที่ผู้ค้าเงินหรือธนาคารดำรงฐานะเป็น "Square" เพราะพิจารณาเห็นว่าเงินตราแต่ละสกุลมีค่าขึ้นลงมาก ถ้าถือเงินตราต่างประเทศไว้มาก ธนาคารจะมีความเสี่ยงมาก ธนาคารจะสูญเสียโอกาส (Opportunity gains) ในกรณีที่ค่าเงินสกุลนั้นมีแนวโน้มว่าจะตก ถ้าถือเงินตราต่างประเทศสกุลนั้นไว้น้อย ธนาคารจะสูญเสียโอกาส (Opportunity Loss) ในกรณีที่ค่าเงินสกุลนั้นมีแนวโน้มว่าจะสูงขึ้น ดังนั้นในขณะที่เงินตราต่างประเทศมีการเคลื่อนไหวขึ้นลงมาก (Fluctuation) ธนาคารจะหลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่เกิดขึ้นทั้งหมดจากอัตราแลกเปลี่ยน โดยดำรงฐานะเงินสกุลนั้นเป็น "Square"

๒.๓ มีฐานะเป็น "Short" หรือ "Oversold" ได้แก่ การที่ธนาคารขายเงินตราต่างประเทศมากกว่าซื้อเงินตราต่างประเทศ การที่ธนาคารเลือกที่จะดำรงฐานะเป็น "Short" เนื่องจากผู้ค้าเงินของธนาคารพิจารณาแล้วเห็นว่าเงินตราต่างประเทศสกุลนั้นมีแนวโน้มที่ค่าจะลดลง ถ้าผู้ค้าเงินยังคงเก็บเงินสกุลนี้ไว้ ธนาคารจะเสี่ยงต่อการขาดทุนในอัตราแลกเปลี่ยน จึงขายเงินตราสกุลนั้น ฐานะเงินสกุลนี้จึงกลายเป็น "Short"

ฐานะเงินตราต่างประเทศไม่ว่าจะเป็น "Long" "Square" หรือ "Short" สามารถจะเปลี่ยนแปลงได้เมื่อมีการซื้อขายเกิดขึ้น กล่าวคือ ถ้าธนาคารที่ดำรงฐานะเงินตราสกุลหนึ่งมีฐานะเป็น "Long" พิจารณาเห็นว่าเงินสกุลที่เก็บไว้จะมีแนวโน้มที่ค่าจะลดลง หรือเงินสกุลนี้มีเป็นจำนวนมากไปเกินความต้องการทำให้ธนาคารอยู่ในภาวะที่เสี่ยงจากการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยน ธนาคารก็จะนำเงินสกุลนี้ไปขาย จนกระทั่งเท่ากับเงินสกุลนั้นที่ซื้อเข้ามา ฐานะการเป็น "Long" ก็จะกลายเป็น

"Square" และถ้านำเงินตราสกุลนั้นไปขาย จนกระทั่งน้อยกว่าเงินสกุลนั้นที่ซื้อเข้ามา ฐานะการเป็น "Long" ก็จะกลายเป็น "Short" ในทำนองตรงกันข้าม ถ้าธนาคารที่ดำรงฐานะเงินตราสกุลหนึ่งมีฐานะเป็น "Square" พิจารณาเห็นว่าเงินสกุลนั้นมีแนวโน้มว่าค่าจะสูงขึ้น และมีการเคลื่อนไหวที่ค่อนข้างจะสม่ำเสมอ ผู้ค้าเงินจะไม่ตกอยู่ในภาวะเสี่ยงจนเกินไป ผู้ค้าเงินจะซื้อเงินสกุลนั้นเข้ามาเก็บไว้จนกระทั่งมากกว่าเงินตราต่างประเทศสกุลเดียวกันที่ขายออกไป ฐานะของการเป็น "Square" ก็จะเปลี่ยนเป็น "Long" แต่ถ้าผู้ค้าเงินพิจารณาเห็นว่าเงินสกุลนั้นมีแนวโน้มว่าค่าจะลดลง และถ้าเก็บเงินสกุลนี้ไว้ธนาคารจะตกอยู่ในภาวะขาดทุน ผู้ค้าเงินจะซื้อเงินสกุลนั้นน้อยกว่าเงินสกุลเดียวกันที่ขายออกไป ฐานะของการเป็น "Square" ก็จะกลายเป็น "Short" และในทางกลับกัน เมื่อผู้ค้าเงินของธนาคารพิจารณาเห็นว่าเงินสกุลนั้นมีแนวโน้มสูงขึ้น ผู้ค้าเงินจะทำการซื้อเงินสกุลนั้นเท่ากับเงินสกุลเดียวกันที่ขายออกไป ฐานะเงินตราต่างประเทศที่เป็น "Short" จะเปลี่ยนเป็น "Square" แต่ถ้าซื้อเงินสกุลนั้นเข้ามาจนกระทั่งมากกว่าเงินสกุลเดียวกันที่ขายออกไปฐานะเงินตราต่างประเทศที่เป็น "Short" จะเปลี่ยนเป็น "Long" ยกตัวอย่างเช่น วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๓ ธนาคารแห่งหนึ่งกู้เงินมาร์คเยอรมัน ๑,๐๐๐,๐๐๐ มาร์คเยอรมัน เป็นเวลา ๓ เดือน อัตราดอกเบี้ย ๘% ต่อปี ในเวลาเดียวกันลูกค้ามาขอกู้เงินบาทเป็นเวลา ๓ เดือนเช่นกัน โดยให้อัตราดอกเบี้ย ๑๕% ต่อปี จึงนำเงินมาร์คเยอรมัน ๑,๐๐๐,๐๐๐ มาร์คเยอรมันไปขายเพื่อซื้อเงินบาท อัตราแลกเปลี่ยน ๑๐ บาทต่อ ๑ มาร์คเยอรมัน ดังนั้นเงินสดที่เข้ามาหมุนเวียน (Cash flow) จึงเป็น "Square" ฐานะเงินมาร์คเยอรมันจึงเป็น "Short" และฐานะเงินบาทเป็น "Long" ดังต่อไปนี้

ฐานะเงินหมุนเวียน (Cash flow Position) ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๒๓

สกุลเงินตรา	เงินตราที่ไหลเข้า (Inflow)	เงินตราที่ไหลออก (Outflow)	ฐานะของเงินหมุนเวียน
เงินมาร์คเยอรมัน	+๑,๐๐๐,๐๐๐ มาร์คเยอรมัน (กู้เงินมาร์คเยอรมันเป็นเวลา ๓ เดือน อัตราดอกเบี้ย ๘%)	-๑,๐๐๐,๐๐๐ มาร์คเยอรมัน (นำเงินมาร์คเยอรมันไปขายเพื่อซื้อเงินบาทมาให้ลูกค้ากู้)	Square
เงินบาท	+๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (ขายเงินมาร์คเยอรมัน ซื้อเงินบาท อัตราแลกเปลี่ยน ๑๐ บาทต่อ ๑ มาร์ค)	-๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (ให้ลูกค้ากู้เป็นระยะเวลา ๓ เดือน อัตราดอกเบี้ย ๑๕%)	Square

ฐานะเงินตราต่างประเทศ (Exchange Position) ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๒๓

สกุลเงินตรา	ฐานะของเงินตรา		
	"Long"	"Short"	"Square"
เงินมาร์คเยอรมัน		-๑,๐๐๐,๐๐๐ มาร์คเยอรมัน(ขายเงินมาร์คเยอรมันเพื่อซื้อเงินบาท อัตราแลกเปลี่ยน ๑๐ บาทต่อ ๑ มาร์คเยอรมัน)	
เงินบาท	+๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท(ขายเงินมาร์คเยอรมัน ซื้อเงินบาทอัตราแลกเปลี่ยน ๑๐ บาทต่อ ๑ มาร์ค)		

หลังจากครบกำหนด ๓ เดือน ๑ มีนาคม ๒๕๒๓ ลูกค้านำเงินบาทที่กู้มาชำระพร้อมดอกเบี้ย = ๑๐,๓๗๕,๐๐๐ บาท $(๑๐,๐๐๐,๐๐๐ + ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ \times \frac{๐.๑๕}{๔})$ ขณะเดียวกันธนาคารก็ต้องชำระเงินกู้ถือเงินมาร์คเยอรมันคืนพร้อมดอกเบี้ย ๑,๐๒๒,๕๐๐ มาร์คเยอรมัน $(๑,๐๐๐,๐๐๐ + ๑,๐๐๐,๐๐๐ \times \frac{๐.๐๕}{๔})$ ดังนั้นจึงนำเงินบาทไปขายเพื่อซื้อเงินมาร์คเยอรมัน (เงินสด + ดอกเบี้ย) สมมติว่าอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินมาร์คไม่เปลี่ยนแปลง ดังนั้นจึงใช้เงินบาท ๑๐,๒๒๕,๐๐๐ บาท เพื่อซื้อเงินมาร์คเยอรมัน ๑,๐๒๒,๕๐๐ มาร์คเยอรมัน ฐานะของเงินมาร์คเยอรมันจึงเป็น "Long" เท่ากับดอกเบี้ย ๒๒,๕๐๐ มาร์คเยอรมัน เพราะซื้อเกินกว่าที่ขายไปเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๒๓ และเงินบาทจะมีฐานะเป็น "Short" เท่ากับเงินที่ไปซื้อเงินมาร์คเยอรมันที่เป็นดอกเบี้ย เพราะขายเกินกว่าซื้อเข้ามาเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๒๓ ส่วนทางด้านเงินสดหมุนเวียนเงินมาร์คเยอรมันจะมีฐานะเป็น "Square" ส่วนเงินบาทจะมีเงินเพิ่มขึ้น (Long) เนื่องจากขายเงินตราเพื่อซื้อเงินมาร์คน้อยกว่าที่ได้รับเงินบาทคืนมานั้น คือกำไรของกิจกรรมที่เป็นผลแตกต่างของดอกเบี้ย ๖% นั้นเอง ซึ่งเท่ากับ ๑๕๐,๐๐๐ บาท

ฐานะเงินสดหมุนเวียน (Cash flow Position) วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๓

สกุลเงินตรา	เงินตราที่ไหลเข้า(Inflow)	เงินตราที่ไหลออก(Outflow)	ฐานะของเงินหมุนเวียน
เงินมาร์ค เยอรมัน	+๑,๐๒๒,๕๐๐ มาร์คเยอรมัน (นำเงินบาทที่ได้คืนจากลูกค้าไปขายและซื้อเงินมาร์คเยอรมันเท่ากับจำนวนเงินต้นและดอกเบี้ยที่ต้องใช้คืน)	-๑,๐๒๒,๕๐๐ มาร์คเยอรมัน (ใช้คืนเงินกู้ที่กู้มาเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๒๓)	Square
เงินบาท	+๑๐,๓๗๕,๐๐๐ บาท(ได้รับเงินกู้คืนจากลูกค้าพร้อมดอกเบี้ย ๑๕%)	-๑๐,๒๒๕,๐๐๐ บาท(นำเงินบาทไปขายเพื่อซื้อเงินมาร์คเยอรมันเพื่อใช้คืนเงินกู้)	Long เท่ากับ ๑๕๐,๐๐๐ บาท เป็นกำไรของกิจการครั้งนี้

ฐานะเงินตราต่างประเทศ (Exchange Position) วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๒๓

สกุลเงินตรา	Long	Short	Square
เงินมาร์คเยอรมัน	+๒๒,๕๐๐ มาร์คเยอรมัน (ซื้อเงินมาร์คเยอรมันเพื่อชำระเงินต้นและดอกเบี้ยที่กู้มา ๑,๐๒๒,๕๐๐ มาร์คเยอรมัน โดยขายเงินบาท ดังนั้นฐานะเงินมาร์คเยอรมันจึงเป็น "Long")		
เงินบาท		-๒๒๕,๐๐๐ บาท(ขายเงินบาท ๑๐,๒๒๕,๐๐๐ บาทเพื่อซื้อเงินมาร์คเยอรมันไปชำระคืนเงินกู้ ฐานะเงินบาทจึงเป็น "Short")	

จากตัวอย่างนั้นนอกจากจะแสดงให้เห็นว่าฐานะเงินตราต่างประเทศนี้เป็น "Long" "Square" หรือ "Short" สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้ถ้ามีการซื้อขายเกิดขึ้นแล้ว ยังแสดงให้เห็นว่าเมื่อมีการซื้อขายเกิดขึ้น (ยกเว้นการซื้อขายล่วงหน้า) ย่อมมีผลกระทบต่อฐานะเงินสดหมุนเวียน (Cash flow Position) แต่เงินตราที่หมุนเวียนในฐานะเงินสดหมุนเวียนจะไม่กระทบผลกระทบต่อฐานะเงินตราต่างประเทศ (Exchange Position) ถ้าไม่มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ จะนั่นรายการเกิดขึ้นในฐานะเงินตราต่างประเทศจึงไม่จำเป็นต้องตรงกับฐานะเงินสดหมุนเวียน โดยเฉพาะเมื่อมีการซื้อขายล่วงหน้าเกิดขึ้น เงินตราที่ซื้อขายกันในบางขณะจึงมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งจะมีการจัดการรายการต่าง ๆ ที่ครบกำหนดชำระเมื่อไหร่ ในวันต่อไปจะใช้เงินจำนวนเท่าไรไม่ว่าจะเป็นการซื้อขายทันทีหรือครบกำหนดซื้อขายล่วงหน้า ที่แสดงในฐานะเงินสด (Cash Position) ให้ตรงกับรายการที่แสดงการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ (Exchange Position) ซึ่งเรียกการจัดการนี้ว่า การจัดการเงินสดหมุนเวียน (Cash flow Management) ซึ่งจะกล่าวถึงในตอนต่อไป

เพื่อที่จะป้องกันความเสี่ยงของธนาคารที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเมื่อมีการซื้อขายเกิดขึ้น ผู้ค้าเงินหรือธนาคารจะต้องปรับฐานะเงินตราต่างประเทศ (Exchange Position) ให้อยู่ในระดับที่ต้องการ โดยไม่มีความเสี่ยงจากการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Risk) เกิดขึ้น นั่นคือ ไม่เก็บเงินสกุลใดสกุลหนึ่งมากเกินไปหรือน้อยเกินไป ดังนั้นธนาคารแต่ละธนาคารจึงมีนโยบายของตนในการกำหนดขอบเขต (Limit) ของเงินสกุลต่าง ๆ ที่เก็บไว้ว่าควรจะได้ (Long) ได้เท่าไร หรือขาด (Short) เท่าไร หรือจะไม่มีเลย (Square) เมื่อไหร่ซึ่งสามารถจะพิจารณาจาก

- การยอมรับความเสี่ยงของธนาคาร กล่าวคือ ธนาคารที่มีความสามารถในการยอมรับความเสี่ยงได้มาก โอกาสในการแสวงหากำไรจะมีมาก (ถ้าถือเงินตราต่างประเทศไว้มาก (Long) และเงินนั้นมีค่าเพิ่มขึ้น หรือมีเงินตราต่างประเทศขาด (Short) และเงินสกุลนั้นมีค่าลดลง) ในขณะเดียวกันโอกาสที่จะขาดทุนก็มีมากกว่า (ถ้าเงินตราต่างประเทศนี้ถือไว้มาก มีค่าเงินตกต่ำลง ธนาคารก็มีความสามารถในการยอมรับความเสี่ยงน้อย หรือไม่อย่างมีความเสี่ยงที่เกิดขึ้นเลย (Square) เช่น ถ้าเงินตราที่มีแนวโน้มว่าจะสูงขึ้น ธนาคารยอมรับความเสี่ยงได้มาก มีฐานะเป็น Long (ถือไว้) มาก จะมีค่าเงินตราเพิ่มขึ้น (Appreciate) หรือสามารถขายได้กำไรจาก

เงินตรามากกว่า ธนาคารที่ยอมรับความเสี่ยงได้น้อย ถือเงินตราไว้น้อย (Long น้อย) แต่ถ้าเงินตราที่มีอยู่มีแนวโน้มว่าจะตกลง ธนาคารที่ถือเงินตราไว้มากจะมีโอกาสที่ขาดทุนจากการขายเงินตรา มากกว่าธนาคารที่ถือเงินตราไว้น้อยในทำนองเดียวกัน ถ้าเงินตราที่มีอยู่มีแนวโน้มว่าจะต่ำลง ธนาคารดำรงเงินตราไว้ขาด (Short) มาก ค่าเงินย่อมมากกว่า (ขาดทุนน้อยกว่าหรือกำไรมากกว่า) ธนาคารที่เงินตราขาด (Short) น้อย แต่ถ้าเงินตราที่มีอยู่มีแนวโน้มว่าจะสูงขึ้น ธนาคารที่เงินตราขาด (Short) มาก จะสูญเสียโอกาสในการได้กำไรหรือขาดทุนมากกว่าธนาคารที่เงินตราขาด (Short) น้อย

- ขนาดของธนาคาร ธนาคารที่มีขนาดใหญ่มีสินทรัพย์จำนวนมากย่อมจะมีความสามารถในการยอมรับความเสี่ยงมากกว่าธนาคารที่มีขนาดเล็กที่มีสินทรัพย์จำนวนน้อย เพราะถ้าเกิดการขาดทุนในฐานะเงินตราต่างประเทศแล้ว สินทรัพย์ที่มีอยู่สามารถที่ป้องกันความเสี่ยง คือ ทำให้ธนาคารขาดทุนน้อยลง

- ปริมาณการหมุนเวียนของธุรกิจเงินตราต่างประเทศ สามารถจะแสดงให้เห็นผู้ค้าเงินควรจะเก็บเงินตราแต่ละสกุลนั้นเป็น "Long" หรือ "Short" หรือ "Square" และปริมาณเท่าเท่าไรจึงจะทำให้การดำเนินธุรกิจเป็นอย่างคล่องตัวไม่หยุดชะงัก เช่น ในฤดูสินค้าออก ลูกค้าจะนำเงินดอลลาร์ สรอ. ที่เป็นค่าสินค้าออกมาฝากในช่วงนี้ธนาคารอาจจะดำรงฐานะเงินดอลลาร์ สรอ. เป็น "Short" เพราะจะมีเงินดอลลาร์ สรอ. จากลูกค้าเข้ามาหมุนเวียนในทางตรงกันข้าม ถ้าฤดูสินค้าเข้าลูกค้าจะซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. เพื่อชำระค่าสินค้าเข้าเป็นจำนวนมาก ธนาคารจึงต้องดำรงฐานะเงินดอลลาร์ สรอ. เป็น "Long" เพราะจะต้องเตรียมพร้อมตามความต้องการของลูกค้า

การจัดการเงินสดหมุนเวียน (Cash flow management)

การจัดการเงินสดหมุนเวียน (Cash flow management) เป็นการจัดการเงินตราในฐานะเงินสด (Cash Position) ให้ตรงกับรายการที่แสดงการซื้อขายเงินตราต่างประเทศในฐานะเงินตราต่างประเทศ (Exchange Position) และรายการที่เข้ามาหมุนเวียนในฐานะเงินสดหมุนเวียน (Cash flow position) ให้ได้รับผลตอบแทนตามที่ต้องการ โดยมีหลักการกว้าง ๆ คือ ถ้ามีเงินเหลือเกินความต้องการในขณะนั้นก็จะนำเงินนี้ไปลงทุนในตลาดเงินที่ให้ผลตอบแทน (Yield)

ที่สูงเป็นระยะเวลาพอติดกับการขายล่วงหน้า หรือชำระคืนเงินกู้ ในทางตรงกันข้ามถ้ามีเงินขาด ผู้บริหารก็จะเข้ามาโดยเสียต้นทุนในการจ่ายดอกเบี้ยต่ำที่สุดในจำนวนเงิน และระยะเวลาที่พอติดกับการซื้อล่วงหน้าไว้ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการกู้ยืมเงินหรือการลงทุนก็ตาม จะต้องมีการประเมินผลตอบแทนที่จะได้รับว่าจะคุ้มค่ากับที่จะจัดการหรือไม่ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงการเสี่ยงภัยในการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยนด้วย ยกตัวอย่างเช่น การซื้อขายเงินดอลลาร์ สรอ. ในสถาบันการเงินแห่งหนึ่ง

ในวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๒๓ กู้เงินบาทมาซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. ประเภทส่งมอบทันทีจาก ลูกค้า ก. ในอัตราทันทีเป็นจำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ. ในขณะเดียวกันขายเงินดอลลาร์ สรอ. ประเภทส่งมอบล่วงหน้า ๑ เดือนให้ลูกค้าข. เป็นจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ.

ขายเงินดอลลาร์ สรอ. ประเภทส่งมอบล่วงหน้า ๒ เดือนให้ลูกค้า ค. เป็นจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ. โดยมีอัตราแลกเปลี่ยนซื้อ/ขายระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. ระหว่างธนาคาร ๒๐.๔๒๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ. อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. สำหรับลูกค้าดังนี้

อัตราซื้อทันที ๒๐.๓๘๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ.

อัตราล่วงหน้า ๑ เดือน ๒๐.๔๖ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ.

อัตราขายล่วงหน้า ๒ เดือน ๒๐.๔๘๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ.

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ เงินบาท = ๑๓%

อัตราดอกเบี้ยเงินฝากเงินดอลลาร์ สรอ. ๑ เดือน = ๘%

๒ เดือน = ๘ $\frac{๑}{๒}$ %

ฐานะเงินตราต่างประเทศ วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๒๓

สกุลเงินตรา	ฐานะเงินตราต่างประเทศ		
	Long (O/B)	Short (O/S)	Net
เงินดอลลาร์ สรอ.	๑,๐๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐ ๕๐๐,๐๐๐	๐

ฐานะเงินดอลลาร์ สรอ. ในวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๒๓ จะเป็น ๐ (Square) แต่จะมีเงินสดสกุลดอลลาร์ สรอ. หมุนเวียนในบัญชี ดังนี้

ในวันที่ ๑ มีนาคม +๑,๐๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ. ซึ่งอาจทำการใช้เงินสดที่มีอยู่โดยทางเลือกต่าง ๆ

๑. ทำการฝากเพื่อให้พอดีกับการใช้ในอนาคต (ฝากให้ช่นกับขาย matching fund) คือ นำเงิน ๕๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ. ไปฝากเป็นเวลา ๑ เดือน ดอกเบี้ย ๘% ต่อปี เพราะใน ๑ เดือนข้างหน้า ธนาคารจะทำการส่งมอบที่ขายล่วงหน้าให้ลูกค้า ข. เป็นจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ. และอีกจำนวนหนึ่งที่เหลือคือ ๕๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ. ไปฝากเป็นเวลา ๒ เดือน ดอกเบี้ย ๘.๕๐% ต่อปี เพราะใน ๒ เดือนข้างหน้า ธนาคารจะขายล่วงหน้าให้ลูกค้า ค. เป็นจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ.

๒. ทำ Swap กล่าวคือ ขายเงินดอลลาร์ สรอ. จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ. ในอัตราทันทีให้กับธนาคารแห่งหนึ่ง และซื้อกลับในอัตราล่วงหน้า (Forward Cover) ให้ตรงกับวันที่ขายล่วงหน้าให้กับลูกค้า ๑ เดือน และ ๒ เดือน ในอัตราแลกเปลี่ยนเดียวกับที่ขายให้กับลูกค้า

๓. ขายเงินดอลลาร์ สรอ. ทันที (Open Position) จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ. ในอัตราทันทีให้กับธนาคารแห่งหนึ่ง โดยซื้อเงินบาทเพื่อให้กับลูกค้า

ซึ่งในกรณีนี้ทำให้ฐานะเงินสดของเงินดอลลาร์ สรอ. จากเดิมที่เป็น 'Overbought หรือ Long เปลี่ยนไปเป็น "Square" เพราะขายเงินดอลลาร์ สรอ. ออกไปเท่ากับซื้อในวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๒๓

ประเมินทางเลือก

กรณีที่ ๑	กู้เงินบาทไปซื้อเงินดอลลาร์ อัตราดอกเบี้ย	๑๓% ต่อปี
	ฝากเงินดอลลาร์ ๑ เดือน	๘% ต่อปี
	๒ เดือน	๘.๕๐ % ต่อปี

ขาดทุนจากผลแตกต่างของอัตราดอกเบี้ย .-

ฝากเงิน ๕๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ. ๑ เดือนขาดทุนในอัตราดอกเบี้ย

$$= 500,000 \times (0.08 - 0.13) \times \frac{1}{12}$$

$$= ๑,๖๖๖.๖๗ \text{ ดอลลาร์ สรอ.}$$

ฝากเงิน ๕๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ. ๒ เดือน ขาดทุนในอัตราดอกเบี้ย

$$= 500,000 \times (0.04 - 0.03) \times \frac{2}{12}$$

$$= 2500 \text{ ดอลลาร์ สรอ.}$$

∴ รวมขาดทุนในดอกเบี้ยแน่ ๆ = ๔,๕๘๓.๓๓ ดอลลาร์ สรอ.

กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน :-

ขายเงิน ๕๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ. ให้ลูกค้า ข. ในอัตราล่วงหน้า ๑ เดือน

$$= 500,000 \times (20.46 - 20.38)$$

$$= ๓๙,๕๐๐ \text{ บาท}$$

ขายเงิน ๕๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ. ให้ลูกค้า ค. ในอัตราล่วงหน้า ๒ เดือน

$$= 500,000 \times (20.45 - 20.38)$$

$$= ๓๕,๐๐๐ \text{ บาท}$$

รวมกำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน = ๗๔,๕๐๐ บาท

จำนวนที่ขาดทุนในอัตราดอกเบี้ยเป็นดอกเบี้ยเงินบาทที่สถาบันการเงินต้องจ่ายชำระ

เมื่อรู้ เงินบาทเปลี่ยนจำนวนเป็นเงินบาท ใช้อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างธนาคาร ๒๐.๔๒๕ บาทต่อ
๑ ดอลลาร์

$$= 4,583.33 \times 20.425$$

$$= ๙๓,๖๑๔.๕๑๕$$

$$\therefore \text{รวมขาดทุน} = ๙๒,๕๐๐ - ๙๓,๖๑๔.๕๑๕$$

$$= ๑๑๑๔.๕๑๕ \text{ บาท}$$

สำหรับทางเลือกนี้จะได้รับผลขาดทุนแน่ ๆ เพราะกู้เงินจากแหล่งเงินทุนที่มีต้นทุนสูงไป หากผลประโยชน์
จากแหล่งที่ได้รับผลตอบแทนต่ำ

กรณีที่ ๒ ขายทันทีให้กับธนาคารแห่งหนึ่ง อัตราแลกเปลี่ยนทันที ๒๐.๔๒๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ.

$$\begin{aligned} \therefore \text{กำไร} &= ๒๐.๔๒๕ - ๒๐.๓๘๕ \\ &= .๐๔ \text{ บาท/ต่อ } ๑ \text{ ดอลลาร์ สรอ.} \end{aligned}$$

\therefore จะได้รับกำไรจากการขายเงินดอลลาร์ สรอ. ทันที .๐๔ บาทในทุก ๆ ๑ ดอลลาร์ สรอ.

ซื้อล่วงหน้าจากธนาคารเพื่อคุ้มกันความเสี่ยง (Cover) เนื่องจากในอดีต ๑ เดือนและ ๒ เดือนจะต้องขายให้กับลูกค้า สำหรับอัตราที่ซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. เป็นอัตราเดียวกับที่ต้องขายให้กับลูกค้า คือ

อัตราซื้อล่วงหน้า ๑ เดือน ๒๐.๔๖ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ.

๒ เดือน ๒๐.๔๘๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ.

\therefore จะได้กำไรแน่นอนคือ ๐.๐๔ บาทในทุก ๆ ๑ ดอลลาร์ สรอ.

กำไรจะเพิ่มขึ้นก็ต่อเมื่อสถาบันการเงินซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. ล่วงหน้าในอัตราที่ถูกกว่าอัตราที่ขายล่วงหน้าให้กับลูกค้า หรือกำไรจะลดลงก็ต่อเมื่อสถาบันการเงินซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. ล่วงหน้าในอัตราที่แพงกว่าอัตราที่ขายล่วงหน้าให้กับลูกค้า แต่ทั้งนี้ถ้าสถาบันการเงินซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. ล่วงหน้าในอัตราที่ไม่แพงเกิน .๐๔ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ. ก็จะมีกำไรแน่นอน

กรณีที่ ๓ ขายทันทีให้กับธนาคารแห่งหนึ่งอัตราแลกเปลี่ยนทันที ๒๐.๔๒๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ.

$$\begin{aligned} \therefore \text{กำไร} &= ๒๐.๔๒๕ - ๒๐.๓๘๕ \\ &= .๐๔ \text{ บาท/ต่อ } ๑ \text{ ดอลลาร์ สรอ.} \end{aligned}$$

\therefore จะได้รับกำไรจากการขายเงินดอลลาร์ สรอ. ทันที .๐๔ บาทในทุก ๆ ๑ ดอลลาร์ สรอ. ในอีก ๑ เดือนจะต้องขายเงินดอลลาร์ สรอ. ให้กับลูกค้า ๒๐.๔๖ บาท-๑ดอลลาร์ สรอ.
" ๒ " " " " ๒๐.๔๘๕ " "

แต่สถาบันการเงินแห่งนี้จะต้องรับภาระเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน เพราะในอีก ๑ เดือนหรือ ๒ เดือนข้างหน้าสถาบันการเงินต้องซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. เพื่อนำมาขายให้กับลูกค้า ซึ่งจะได้ในอัตราเท่าใดไม่แน่นอนขึ้นกับภาวะความต้องการของเงินดอลลาร์ สรอ. ในขณะนั้น

จากการประเมินทางเลือกทั้ง ๓ ทาง

กรณีที่ ๑ ขาดทุน ๑๑๑๔.๕๑๕ บาท

กรณีที่ ๒ กำไร ๑๐๔ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ. แนนอน

กรณีที่ ๓ กำไรขาดทุนไม่แน่นอน

สถานการณ์การเงินควรที่จะเลือกทางเลือกที่ ๒ เพราะให้ผลกำไรแน่นอนกว่า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้บริหารการเงินของสถาบันการเงินว่ามีนโยบายที่จะเสี่ยงได้มากน้อยเพียงใด คือ อาจจะเลือกทางเลือกที่ ๒ ก็ได้ ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้บริหารเอง

จากที่กล่าวมาแล้วผู้บริหารเงินตราต่างประเทศสามารถที่จะจัดการเงินสดหมุนเวียนจากแหล่งต่อไปนี้ (จะเลือกแหล่งใดขึ้นอยู่กับนโยบายแต่ละธนาคาร)

๑. การลงทุนในตลาดเงิน

๒. การซื้อขายเงินตราต่างประเทศในตลาดต่างประเทศ

๓. การลงทุนในตลาดเงินและการซื้อขายเงินตราต่างประเทศในตลาดต่างประเทศ

๑. การลงทุนในตลาดเงิน (Money Market) คือ การนำเงินตราสกุลเดียวกันกับที่ใช้กันในตลาดเงินไปลงทุนในตลาดเงินนั้น เช่น ในตลาดกรุงเทพฯ ใช้เงินบาทก็นำเงินบาทไปลงทุน หรือในตลาดนิวยอร์กใช้เงินดอลลาร์ สรอ. นำเงินดอลลาร์ สรอ. ไปลงทุนหรือเป็นการโยกย้ายเงินทุนจากตลาดหนึ่งไปยังอีกตลาดหนึ่งเพื่อหาผลประโยชน์ ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่า เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของอัตราดอกเบี้ย และทำให้อัตราดอกเบี้ยในแต่ละตลาดไม่เท่ากัน เช่น ในขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของเงินดอลลาร์ สรอ. ในตลาดยุโรปดอลลาร์ = ๑๘% อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของเงินบาทในตลาดกรุงเทพฯ = ๑๔% ธนาคารจึงกู้เงินบาทเพื่อที่จะซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. และนำไปปล่อยกู้ในตลาดยุโรปดอลลาร์ ซึ่งธนาคารจะได้รับผลตอบแทนในกิจกรรมนี้ ๓%

๒. การซื้อขายเงินตราต่างประเทศในตลาดเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange)

การซื้อขายเงินตราต่างประเทศหรือการค้าเงินตราต่างประเทศ สามารถจะกระทำได้โดยขออนุญาตผ่านธนาคารแห่งประเทศไทย โดยธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์เป็นตัวกลางในการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ เพื่อจะได้รับผลประโยชน์การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ธนาคารพาณิชย์จะทำการซื้อขายเงินตราต่างประเทศผ่านธนาคารสาขาในต่างประเทศหรือธนาคารตัวแทนใน

ต่างประเทศ การประกอบธุรกิจการซื้อขายเงินตราต่างประเทศมีทั้งการซื้อขายทันทีและการซื้อขายล่วงหน้า ดังนั้นธนาคารพาณิชย์จึงจำเป็นต้องมีเงินตราต่างประเทศสกุลต่าง ๆ ไว้ในครอบครอง โดยปกติมักจะมีจำนวนไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ปริมาณความต้องการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ แต่ละสกุลของลูกค้านานาชาติ หรือลักษณะของเงินตราแต่ละสกุลมีแนวโน้มอย่างไร กล่าวคือ ถ้าเงินสกุลใดที่มีแนวโน้มค่าจะสูงขึ้น ธนาคารพาณิชย์จะเก็บเงินสกุลนั้นไว้มากกว่าเงินสกุลที่มีแนวโน้มค่าจะลดลง จำนวนเงินตราต่างประเทศที่ธนาคารพาณิชย์มีไว้จึงอาจจะแสดงฐานะเป็น "Long" "Short" หรือ "Square" ดังที่กล่าวมาแล้ว

เพื่อที่จะเข้าใจในการซื้อขายเงินตราต่างประเทศจึงแบ่งการซื้อขายเงินตราต่างประเทศเป็น

ก. การซื้อขายเงินทันที คือ การซื้อขายเงินตราต่างประเทศในอัตราทันที ส่งมอบชำระไม่เกิน ๒ วัน ซึ่งอาจจะเป็นการซื้อขายระหว่างลูกค้า ระหว่างธนาคารในตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะถ้าเป็นเงินดอลลาร์ สรอ. สามารถทำการซื้อขายกับธนาคารแห่งประเทศไทยโดยทุนรักษาระดับฯ ได้อีกด้วย

ยกตัวอย่างเช่น ผู้ค้าเงินของธนาคารแห่งหนึ่งซื้อเงินเยน ๕๐๐,๐๐๐ เยนในอัตรา ๒๓๐.๕๐ ต่อดอลลาร์ สรอ. ต่อมาทราบว่าธนาคารแห่งหนึ่งต้องการซื้อเงินเยน ผู้ค้าเงินจึงตกลงขายให้กับธนาคารแห่งนั้นในอัตรา ๒๓๐.๐๐ เยนต่อดอลลาร์ สรอ. ผู้ค้าเงินจะได้รับกำไรจากการซื้อขาย .๕๐ เยนต่อดอลลาร์ สรอ. ถึงแม้ว่ากำไรที่ได้รับจะทำให้เห็นว่าค่อนข้างต่ำ แต่การซื้อขายที่เกิดขึ้นในแต่ละวันมีจำนวนหลาย ๆ รายการ ผลตอบแทนที่ได้จึงมาก

หรือธนาคาร ก. มีดอลลาร์ สรอ. อยู่ ๑๐๐,๐๐๐ คาดว่าดอลลาร์ สรอ. อาจจะมีค่าขึ้น จึงขายให้ทุนรักษาระดับฯ หรือธนาคารอื่น ๆ ในอัตรา ๒๐.๔๒๐ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ. เมื่อดอลลาร์ สรอ. ราคาลดลงจริงธนาคารก็จะซื้อกลับในอัตรา ๒๐.๔๑๗๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ. ลักษณะเช่นนี้ อาจจะเป็นการเก็งกำไรในระยะสั้นเพราะดอลลาร์ สรอ. อาจจะมีค่าขึ้นภายใน ๑-๒ วัน ลักษณะของการเก็งกำไรในระยะสั้นเป็นงานที่สำคัญมากของผู้ค้าเงินตรา ซึ่งต้องคำนึงถึงวันส่งมอบด้วย และระยะเวลาที่ใช้เงินต้องสามารถซื้อขายกลับมาให้ทันกับความต้องการ ดังนั้นเมื่อมีการซื้อขายเกิดขึ้นจึงมีการลงบันทึกประจำวันซึ่งจะบ่งถึงผู้ที่ซื้อขาย จำนวนเงินที่ทำการซื้อขาย วันชำระ อัตราแลกเปลี่ยนที่ใช้ในการซื้อขาย

ข. การซื้อขายล่วงหน้า คือ การซื้อขายในอัตราล่วงหน้า และมีระยะเวลาในส่งมอบในอนาคตเพื่อลดภาวะการเสี่ยงจากความไม่แน่นอนของตลาดเงินตรา จึงมีการทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (Forward Contract) ขึ้น ในตลาดการซื้อขายล่วงหน้าสามารถกระทำได้เช่นเดียวกับการซื้อขายทันที กล่าวคือ มีการซื้อขายล่วงหน้ากับลูกค้า การซื้อขายระหว่างธนาคาร การซื้อขายในตลาดต่างประเทศ ในบางกรณี ที่วันที่ส่งมอบตรงกับวันหยุดธนาคารอาจจะซื้อขายในตลาดฟิซิง (Fixing) แต่จะมีการส่งมอบในวันต่อไปก็เป็นการทำการซื้อขายล่วงหน้าเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น ในอีก ๓ เดือนข้างหน้า ธนาคารต้องชำระ เงินกู้เป็นจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ มาร์คเยอรมัน และผู้ค้าเงินตราว่าในอีก ๓ เดือนข้างหน้าเงินมาร์คเยอรมันจะมีค่าสูงขึ้น ดังนั้นผู้ค้าเงินจึงทำการซื้อเงินมาร์คล่วงหน้า ๕๐๐,๐๐๐ มาร์คเยอรมัน เพื่อจะชำระเงินกู้คืนในอีก ๓ เดือนข้างหน้า ซึ่งเป็นการป้องกันความเสี่ยงที่เกิดจากเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน และสามารถคำนวณผลตอบแทนจากการซื้อคืน ถ้าไม่ทำล่วงหน้า ธนาคารอาจขาดทุนได้ ถ้าซื้อไว้แพงกว่ามูลค่าที่ได้ผลตอบแทนที่ควรจะเป็น และถ้าซื้อถูกกว่าผลตอบแทนที่ได้ จะกำไรเพิ่ม

มูลเหตุที่มีการซื้อขายล่วงหน้าดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

๑. เพื่อป้องกันการขาดทุนที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน
 - ๑.๑ ป้องกันการขาดทุนในการค้าต่างประเทศอันเนื่องมาจากอัตราแลกเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงในการส่งสินค้าไปขายยังต่างประเทศ หรือสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศ ราคาสินค้าจะถูกกำหนดเป็นเงินตราต่างประเทศ ผู้ส่งออกจะได้รับเงินบาทเมื่อเขาขายเงินตราต่างประเทศนั้นให้แก่ธนาคาร ตามอัตราแลกเปลี่ยนของธนาคาร ในทำนองเดียวกัน ผู้สั่งเข้าจะต้องจ่ายเงินบาทเพื่อซื้อเงินตราต่างประเทศไปชำระค่าสินค้าตามอัตราแลกเปลี่ยนของธนาคาร แต่อัตราแลกเปลี่ยนมีการเคลื่อนไหวขึ้นลงอยู่เสมอ บางครั้งถ้าอัตราแลกเปลี่ยนสูงขึ้น กล่าวคือ ราคาของเงินตราต่างประเทศเมื่อเทียบกับเงินบาทแล้วแพง (จ่ายเงินบาทสูงขึ้น) ทำให้ผู้ได้รับค่าขายสินค้าเป็นเงินตราต่างประเทศ (ผู้ส่งออก) ได้กำไร แต่ผู้ที่ต้องการเงินไปชำระหนี้ต่างประเทศ (ผู้สั่งเข้า) จะขาดทุนในทางตรงข้ามถ้าอัตราแลกเปลี่ยนต่ำลง คือ ราคาเงินตราต่างประเทศเมื่อเทียบกับเงินบาทถูกลง (จ่ายเงินบาทน้อยลง) จะทำให้ผู้ได้รับค่าขายสินค้าเป็นเงินตราต่างประเทศ (ผู้ส่งออก) ขาดทุน แต่ผู้ต้องการเงินตราต่างประเทศ (ผู้สั่งเข้า) ไปชำระหนี้ได้กำไร เช่น พ่อค้าไทยส่งสินค้าออกไปขายที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นจำนวนเงิน ๑๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ. โดยมีกำหนดระยะเวลาในการ

ส่งมอบสินค้าล่วงหน้าในอีก ๓ เดือนข้างหน้า ซึ่งในขณะนั้นอัตราแลกเปลี่ยนนั้นเป็น ๒๐.๓๒๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ อัตราส่วนเพิ่ม ๑ สตางค์ต่อเดือน ถ้าพ่อค้านำเงินมาขายล่วงหน้าแก่ธนาคารพ่อค้าจะได้ธนาคารจะซื้อในอัตราล่วงหน้า ๒๐.๓๓๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ แต่ถ้าพ่อค้าไม่ขายล่วงหน้าให้กับธนาคาร แล้วนำมาขายภายหลัง พ่อค้าอาจจะได้ขายในอัตรา ๒๐.๓๒๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ หรืออาจจะมากหรือน้อยกว่าอัตราที่ขึ้นอยู่กับภาวะตลาด

๑.๒ ป้องกันผลขาดทุนในการลดค่าเงิน (devaluation) และการขึ้นค่าเงิน (Revaluation) เมื่อมีการขึ้นค่าของเงิน อัตราแลกเปลี่ยนจะต่ำลง กล่าวคือ ราคาเงินตราต่างประเทศเมื่อเทียบกับเงินบาทถูกลง ดังนั้นผู้ที่ได้รับค่าขายสินค้าเงินตราต่างประเทศจะขาดทุน หรือธนาคารผู้ขายเงินตราต่างประเทศจึงต้องทำการขายล่วงหน้าให้

ในด้านกลับกันถ้ามีการลดค่าเงิน อัตราแลกเปลี่ยนจะสูงขึ้น กล่าวคือ ราคาเงินตราต่างประเทศเมื่อเทียบกับเงินบาทแพงขึ้น ดังนั้นผู้ที่ชำระ เงินค่าสินค้าจะขาดทุน ดังนั้นจึงต้องซื้อเงินล่วงหน้า

๑.๓ ป้องกันผลขาดทุนในการลงทุนต่างประเทศ การลงทุนในต่างประเทศต้องทำการวิเคราะห์มากกว่าการลงทุนในประเทศ เพราะมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อผลตอบแทนสุทธิในการลงทุน นอกจากการแสวงหากำไรจากผลแตกต่างของอัตราดอกเบี้ย ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งผู้ลงทุนไม่ต้องการที่จะเสี่ยงภัยจากการเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนในอนาคต ดังนั้น เมื่อต้องการลงทุนในต่างประเทศจะซื้อเงินตราต่างประเทศในอัตราทันที เพื่อส่งไปลงทุนในตลาดเงินต่างประเทศ ขณะเดียวกันก็ทำสัญญาขายล่วงหน้าเงินตราต่างประเทศที่จะได้รับกลับคืนจากการลงทุนในภายหลัง ตามอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนในตลาดเงินจะเป็นส่วนเหลือของผลต่างของอัตราดอกเบี้ยสองตลาดที่สูงกว่าผลต่างระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนทันทีกับอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า ในบางครั้งผู้ให้กู้และผู้กู้มีวัตถุประสงค์ไม่ตรงกัน จำเป็นต้องปรับเข้าหากัน เช่น ผู้ให้กู้ต้องการให้กู้เงินดอลลาร์ สรอ. ส่วนผู้กู้ต้องการกู้เงินมาร์คเยอรมัน ผู้ให้กู้อาจจะขายดอลลาร์ สรอ. ซื้อเงินมาร์คเยอรมันมาให้กู้ และเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยน ผู้กู้อาจจะขายเงินมาร์คไปและซื้อกลับให้ตรงกับระยะเวลาที่ชำระคืน

๒. การเก็งกำไรในการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน หมายถึงการหากำไรจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนในระยะเวลาย่างหน้า ซึ่งผู้เก็งกำไรจะต้องเสี่ยงต่อผลกำไรหรือขาดทุนจากการแลกเปลี่ยน โดยปกติผู้ค้าเงินของธนาคารมักจะเป็นผู้ที่เก็งกำไรระยะสั้นเสมอ วิธีการของผู้เก็งกำไร คือ เมื่อคาดว่าอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าในอนาคตจะสูงขึ้น ผู้เก็งกำไรจะซื้อเงินตราต่างประเทศไว้ขายในอนาคต เช่น ถ้าคาดว่าอัตราแลกเปลี่ยนเงินเยนจะสูงขึ้น จึงซื้อเงินเยนไว้ล่วงหน้า เรียกว่า Bull speculation และนำไปขายเมื่ออัตราแลกเปลี่ยนสูงขึ้น ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนสูงขึ้นตามที่คาดไว้ ผู้เก็งกำไรจะได้รับกำไร ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้เก็งกำไรคาดว่าอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าในอนาคตจะต่ำลง เขาจะทำการขายเงินตราต่างประเทศไว้ ซึ่งการเก็งกำไรวิธีนี้เรียกว่า Bear Speculation

จากมูลเหตุของการซื้อขายล่วงหน้าดังกล่าวแล้วนั้นแบ่งวัตถุประสงค์ในการซื้อขายล่วงหน้าเป็น ๒ ทาง

- การซื้อขายล่วงหน้า (Commercial Forward Operation) เพื่อป้องกันผลขาดทุนจากการค้าระหว่างประเทศเนื่องจากการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยนดังที่กล่าวมาแล้ว
- การซื้อขายล่วงหน้าทางการเงิน (Financial Forward Operation) เพื่อป้องกันการขาดทุนจากการลงทุนต่างประเทศเนื่องจากการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยนดังที่กล่าวมาแล้ว

๓. การลงทุนในตลาดเงินและการซื้อขายเงินตราต่างประเทศในตลาดเงินตราต่างประเทศ ผู้บริหารเงินตราต่างประเทศต้องการที่จะแสวงหาผลประโยชน์สูงสุด ดังนั้นเมื่อตลาดเงินที่ใดให้ดอกเบี้ยที่สูงกว่า ก็จะมีการโอนเงินทุนระยะสั้นจากตลาดเงินหรือประเทศที่มีดอกเบี้ยต่ำไปยังตลาดเงินหรือประเทศที่มีดอกเบี้ยที่สูงกว่า ซึ่งวิธีนี้เรียกว่า Interest Arbitrage ในการลงทุนระยะสั้นอาจจะเป็นไปในรูปเงินฝากระยะสั้นในธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบันการเงินอื่น ๆ หรือเงินลงทุนซื้อตั๋วเงินคลัง ผู้บริหารเงินตราต่างประเทศจะต้องนำเงินที่จะลงทุนไปแลกเปลี่ยนเป็นเงินตราของประเทศที่ไปลงทุนเสียก่อน ด้วยเหตุที่ผู้บริหารเงินตราต่างประเทศจะต้องซื้อเงินตราต่างประเทศเมื่อเริ่มลงทุน และขายเงินตราต่างประเทศเมื่อจะถอนทุนคืนเมื่อครบกำหนดในตลาดเงินตราต่างประเทศ ทำให้ผู้บริหารเงินตราต่างประเทศเสี่ยงต่อการขาดทุนเนื่องจากการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยน วิธีการป้องกันการเสี่ยงภัยคือ เมื่อซื้อเงินตราต่างประเทศเพื่อลงทุนเรียบร้อยแล้วผู้ลงทุน

จะขายผลประโยชน์และต้นทุนจากการลงทุนล่วงหน้าตามอัตราล่วงหน้าที่ใช้อยู่ในขณะนั้น โดยใช้ระยะเวลาลงทุนเป็นระยะเวลาที่กำหนดในสัญญาขายล่วงหน้า วิธีนี้ทำให้ผู้บริหารเงินตราต่างประเทศสามารถหาผลประโยชน์ที่สูงกว่าในต่างประเทศได้โดยไม่ต้องเสี่ยงต่อการขาดทุน โดยเฉพาะในกรณีที่อัตราล่วงหน้าเท่ากับอัตราทันที ผู้บริหารเงินตราต่างประเทศจะได้ผลประโยชน์สุทธิที่เพิ่มขึ้น เท่ากับผลแตกต่างของดอกเบี้ยพหุติ โดยไม่ต้องเสี่ยงภัยจากการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยน ยกตัวอย่างเช่น ผู้บริหารเงินในเยอรมันต้องการลงทุนในตลาดอเมริกาซึ่งอยู่ในเยอรมันมาลงทุน

อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินในระยะเวลา ๑๒ เดือนเป็นดังนี้ ตลาดเยอรมัน = ๑๐%

ตลาดอเมริกา = ๑๓%

และสมมติว่า อัตราทันทีระหว่างเงินมาร์คเยอรมันและเงินดอลลาร์ สรอ. เป็น ๑.๗๖ มาร์คเยอรมันต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ. ซึ่งเท่ากับอัตราล่วงหน้าพหุติ

ดังนั้นถ้าลงทุนในตลาดอเมริกา ๑ ดอลลาร์ สรอ. จะได้ดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นเป็น ๑.๐๐๗๔ ดอลลาร์ สรอ.

เปลี่ยนเป็นเงินมาร์คเยอรมัน = ๑.๐๐๗๔ x ๑.๗๖

= ๑.๗๗๓๒

คืนเงินกู้

= ๑.๗๖

ผลตอบแทนสุทธิ

= ๐.๐๑๓๒

คิดเป็น % ของเงินลงทุน = $\frac{๐.๐๑๓๒}{๑.๗๖} = ๐.๐๐๗๔ \%$

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าถ้าอัตราทันทีในการซื้อเงินตราต่างประเทศเท่ากับอัตราขายล่วงหน้า จะทำให้ผู้บริหารเงินตราต่างประเทศไม่เสี่ยงภัยในการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยน และได้ผลตอบแทนสุทธิ เท่ากับผลแตกต่างของอัตราดอกเบี้ย

ในกรณีที่อัตราล่วงหน้าไม่เท่ากับอัตราทันทีที่ผู้บริหารเงินตราต่างประเทศย่อมจะเสี่ยงภัยจากการขาดทุนหรือกำไรแล้วแต่กรณี กล่าวคือ

กรณีที่ ๑ จากตัวอย่างข้างต้น โดยมีอัตราล่วงหน้าเป็น ๑.๗๖๘ มาร์คเยอรมันต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ. มีส่วนลด (Discount) จากอัตราทันทีซึ่งเท่ากับผลแตกต่างของอัตราดอกเบี้ยพอดี

ถ้าลงทุนในตลาดอเมริกา ๑ ดอลลาร์ สรอ. จะได้ออกเบี้ยเพิ่มเป็น ๑.๐๐๗๕ ดอลลาร์ สรอ. เปลี่ยนเป็นเงินมาร์คเยอรมัน

$$= ๑.๐๐๗๕ \times ๑.๗๖๘$$

$$= ๑.๗๕๔๙๐๑$$

$$\text{คืนเงินกู้} = ๑.๗๖$$

$$\text{ผลตอบแทนสุทธิ} = ๐$$

$$\therefore \text{คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของเงินลงทุน} = ๐ / ๑.๗๖ = ๐\%$$

ผลตอบแทนที่ผู้บริหารเงินตราต่างประเทศได้ ก็คือ ผลแตกต่างของอัตราดอกเบี้ย (Interest differential) แต่เนื่องจากมีความเสี่ยงจากการขาดทุนของอัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Risk) ดังนั้นผลตอบแทนสุทธิจากผลแตกต่างของอัตราดอกเบี้ยหักล้างไปให้กับการขาดทุนในอัตราแลกเปลี่ยนซึ่งเท่ากันพอดี

กรณีที่ ๒ จากตัวอย่างข้างต้น โดยมีอัตราล่วงหน้าเป็น ๑.๗๔๔ มาร์คเยอรมันต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ. มีส่วนลด (discount) ๒.๕% จากอัตราทันที ซึ่งน้อยกว่าผลแตกต่างของอัตราดอกเบี้ย ๐.๕%

ถ้าลงทุนในตลาดอเมริกา ๑ ดอลลาร์ สรอ. จะได้ออกเบี้ยเพิ่มเป็น ๑.๐๐๗๕ ดอลลาร์ สรอ. เปลี่ยนเป็นเงินมาร์คเยอรมัน

$$= ๑.๐๐๗๕ \times ๑.๗๔๔$$

$$= ๑.๗๖๒๑$$

$$\text{คืนเงินกู้} = ๑.๗๖$$

$$\text{ผลตอบแทนสุทธิ} = ๐.๐๐๒๑$$

$$\therefore \text{คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของเงินลงทุน} = ๐.๐๐๒๑ / ๑.๗๖$$

$$= ๐.๐๐๑๒\%$$

ผลตอบแทนที่ผู้บริหารเงินตราต่างประเทศได้แก่ ๆ ก็คือ ผลแตกต่างของอัตราดอกเบี้ย (Interest differential) แต่เนื่องจากมีความเสี่ยงจากการขาดทุนของอัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Risk) ดังนั้นผลตอบแทนสุทธิจากผลแตกต่างของอัตราดอกเบี้ยจึงถูกเฉลี่ยไปให้กับการขาดทุนในอัตราแลกเปลี่ยน แต่ผลตอบแทนก็ยังกำไร

กรณีที่ ๓ จากตัวอย่างข้างต้น โดยมีอัตราล่วงหน้าเป็น ๑.๗๔๒๔ มาร์คเยอรมันต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ. มีส่วนลด (discount) ๔% จากอัตราทันที ซึ่งมากกว่าผลแตกต่างของอัตราดอกเบี้ย ๑% ถ้าลงทุนในตลาดอเมริกา ๑ ดอลลาร์ สรอ. จะได้ดอกเบี้ยเพิ่มเป็น ๑.๐๐๗๕ ดอลลาร์ สรอ. เปลี่ยนเป็น เงินมาร์คเยอรมัน

$$\begin{aligned} &= 1.0075 \times 1.7424 \\ &= 1.7454 \\ \text{คืนเงินกู้} &= 1.76 \\ \text{ผลตอบแทนสุทธิ} &= -0.0044 \end{aligned}$$

$$\therefore \text{คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของเงินลงทุน} = -0.0044 / 1.76 = -0.0024\%$$

ผลตอบแทนที่ผู้บริหารเงินตราต่างประเทศได้แก่ ๆ ก็คือ ผลแตกต่างของอัตราดอกเบี้ย (Interest differential) แต่เนื่องจากมีความเสี่ยงจากการขาดทุนของอัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Risk) ดังนั้นผลตอบแทนสุทธิจากผลแตกต่างของอัตราดอกเบี้ยจึงถูกหักไปกับการขาดทุนในอัตราแลกเปลี่ยน ผลตอบแทนที่ได้จึงขาดทุน

จากกรณีตัวอย่าง ๓ กรณี พอที่จะสรุปได้คือ

$$\text{ถ้าให้ } I_1 \text{ เป็นอัตราดอกเบี้ยในตลาดอเมริกา} = ๑\%$$

$$\text{" } I_2 \text{ " เยอรมัน} = ๑\%$$

$$\therefore \text{จะได้ } I_1 > I_2 \text{ หรือ } I_1 - I_2 > 0 \quad (1)$$

$$\text{อัตราทันทีเงินดอลลาร์} = R_{1S}$$

$$\text{อัตราล่วงหน้า} = R_{1F}$$

$$\text{อัตราทันทีเงินมาร์ค} = R_{2S}$$

$$\text{อัตราล่วงหน้าเงินมาร์ค} = R_{2F}$$

ตั้งที่กล่าวไว้ในบทที่ ๓ หน้า ๗๘ ว่า อัตราล่วงหน้าของเงินตราที่มีดอกเบี้ยต่ำเมื่อเทียบกับอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าของเงินตราที่อัตราดอกเบี้ยสูง จะมีอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าแพงกว่าอัตราทันทีที่มีส่วนเพิ่มขึ้น (Premium) เพื่อชดเชยอัตราแลกเปลี่ยนของเงินตราต่างประเทศที่มีอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าในทางตรงกันข้าม อัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าของเงินตราที่มีดอกเบี้ยสูงขึ้นเมื่อเทียบกับอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าของเงินตราที่มีดอกเบี้ยสูง อัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าของเงินตราที่มีดอกเบี้ยสูงจึงถูกกว่า (ลดลง) discount) อัตราทันที

$$\therefore R_{2F} - R_{1F} < 0 \quad (2)$$

จากกรณีที่ ๑ จะได้ (1) = (2)

กำไรจากผลแตกต่างของอัตราดอกเบี้ย เท่ากับการขาดทุนในอัตราแลกเปลี่ยนผลตอบแทนสุทธิเท่าทุน

จากกรณีที่ ๒ จะได้ (1) > (2)

กำไรจากผลแตกต่างของอัตราดอกเบี้ยมากกว่าการขาดทุนในอัตราแลกเปลี่ยนผลตอบแทนสุทธิได้กำไร แต่จะกำไรมากหรือน้อยขึ้นกับจำนวนที่ขาดทุนในอัตราแลกเปลี่ยนถ้าจำนวนที่ขาดทุนในอัตราแลกเปลี่ยนมีน้อย (discount น้อย) ผลแตกต่างของอัตราดอกเบี้ยไปชดเชยจำนวนขาดทุนน้อย ทำให้กำไรมากขึ้น ในทางตรงกันข้ามจำนวนที่ขาดทุนในอัตราแลกเปลี่ยนมีมาก (discount มาก) ผลแตกต่างของอัตราดอกเบี้ยไปชดเชยจำนวนขาดทุนมาก ทำให้กำไรน้อยลง

จากกรณีที่ ๓ จะได้ (2) > (1)

กำไรจากผลแตกต่างของอัตราดอกเบี้ยน้อยกว่าการขาดทุนในอัตราแลกเปลี่ยนมาก ผลตอบแทนสุทธิจะขาดทุน เพราะกำไรจากผลแตกต่างของอัตราดอกเบี้ยไม่เพียงพอจะชดเชยการขาดทุนในอัตราแลกเปลี่ยน

กรณีที่ ๔ จากตัวอย่างข้างต้น ถ้าอัตราล่วงหน้าเป็น ๑.๗๗๗๖ ต่อ ๑ ดอลลาร์ มีส่วนเพิ่ม (premium) ๔% จากอัตราทันที ซึ่งมากกว่าผลแตกต่างดอกเบี้ย ๑%

ถ้าลงทุนในตลาดอเมริกา ๑ ดอลลาร์จะให้ดอกเบี้ยเพิ่มเป็น ๑.๐๐๗๕ ดอลลาร์

เปลี่ยนเป็นเงินมาร์ค = ๑.๐๐๗๕ x ๑.๗๗๖๖

= ๑.๗๕๐๕

คืนเงินกู้ = ๑.๗๖

ผลตอบแทนสุทธิ = ๐.๐๓๐๕

∴ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของเงินลงทุน = ๐.๐๑๗๖%

ผลตอบแทนที่ผู้บริหารเงินต่างประเทศได้แน่ ๆ ก็คือ ผลแตกต่างของอัตราดอกเบี้ย (Interest differential) แต่เนื่องจากมีกำไรจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน ด้วยจึงทำให้ผลตอบแทนสุทธิเพิ่มขึ้นมากกว่าผลแตกต่างของดอกเบี้ย

๕.๒.๒ การจัดการเกี่ยวกับการปริวรรตเงินตราของธุรกิจอื่นที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์

การทำธุรกิจการค้าระหว่างประเทศต้องอาศัยการแลกเปลี่ยน (exchange)

สินค้าและบริการระหว่างประเทศ รวมทั้งการเคลื่อนย้ายเงินทุนและวิทยาการต่าง ๆ ระหว่างประเทศ รวมทั้งการเคลื่อนย้ายเงินทุนและวิทยาการต่าง ๆ ระหว่างประเทศด้วย โดยมีเงินตรา (Money) เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน กล่าวคือ การนำระบบการเงินในแบบต่าง ๆ มาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการชำระหนี้ของธุรกิจ ซึ่งต้องอาศัยธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ เป็นตัวกลางในการชำระหนี้ของธุรกิจ และเพื่อป้องกันความเสี่ยงในการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยนที่จะมีผลกระทบต่อผลกำไรและขาดทุนของธุรกิจ บริษัทการค้าต่าง ๆ จึงต้องคำนึงถึงการเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนในการทำสัญญาซื้อขายสินค้าและบริการระหว่างประเทศ ธุรกิจต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการได้รับหรือชำระหนี้เป็นเงินตราต่างประเทศ ได้แก่

ก. ผู้ส่งออก

ข. ผู้สั่งซื้อ

ค. ผู้ลงทุน

ก. ผู้ส่งออก ขายสินค้าไปยังต่างประเทศ และได้รับเงินตราต่างประเทศอาจจะเป็นเงินสกุลประเทศผู้ขาย, เงินสกุลประเทศผู้ซื้อ หรือเงินสกุลอื่นของประเทศใดประเทศหนึ่งที่ผู้ซื้อผู้ขายตกลงกันเป็นในรูปของเช็ค, ครีฟ, ตัวแลกเงิน หรือในรูปของเงินตราต่างประเทศ ผู้ส่งออก

จะนำเช็ค ดราฟต์ ตัวแลกเงิน เงินตราต่างประเทศไปแลกเป็นเงินบาทกับธนาคารพาณิชย์ในอัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนด ในการขายสินค้าแต่ละครั้ง ผู้ส่งออกแน่ใจว่าจะได้รับเงินตราต่างประเทศเป็นจำนวนที่แน่นอน ในระยะเวลาที่กำหนดในอนาคต เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยน ผู้ส่งออกจะทำสัญญาขายเงินตราต่างประเทศในอัตราล่วงหน้าในอนาคต ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนของเงินตราต่างประเทศที่ขายจะเป็นอย่างไรก็ตามจะไม่มีผลต่อต้นทุนของพ่อค้าอีก เพราะได้ทำการป้องกันความเสี่ยงไว้แล้ว ในการขายเงินตราต่างประเทศของผู้ส่งออกพอจะแยกเป็น

ก.๑ การขายเงินตราต่างประเทศในอัตราทันที ธุรกิจการค้าได้รับเงินตราต่างประเทศแล้วตามกฎหมาย ต้องขายให้ธนาคารภายใน ๗ วัน ในอัตราที่ธนาคารพาณิชย์กำหนด เพื่อแลกกับเงินสกุลที่ต้องการ ไม่ว่าจะเป็นการขายในลักษณะใดกล่าวคือ ตัวเงินที่จ่ายเมื่อเห็นหรือเอกสารที่มีลักษณะ เช่น ตัวเงิน เช่น เช็ค ดราฟต์ ธนาคารพาณิชย์จะรับซื้อในอัตราตัวเงิน ตัวเงินที่มีกำหนดระยะเวลา ธนาคารพาณิชย์จะรับซื้อในอัตราตัวเงินที่มีกำหนดระยะเวลา การขายที่สามารถโอนส่งมอบทันที ธนาคารพาณิชย์จะรับซื้อในอัตรารับซื้อทางโทรเลข ถ้าเป็นเงินสกุลที่ถูกกำหนดในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน ธุรกิจการค้าจะเลือกจากธนาคารพาณิชย์ใดก็ได้ เพราะจะกำหนดอัตรารับซื้อเท่ากันหมด แต่เงินตราที่นอกเหนือจากที่กำหนดในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันแล้ว ธุรกิจการค้ามักจะเลือกขายเงินตราต่างประเทศให้กับธนาคารพาณิชย์ที่รับซื้อในอัตราที่สูงที่สุด ยกตัวอย่างเช่น บริษัทสากลส่งออกจำกัดได้รับเงินมาร์คเยอรมันจึงนำมาขายให้กับธนาคาร ก. ในอัตราซื้อทางโทรเลข ๑๑.๘๑๘๘๔ บาทต่อ ๑ มาร์คเยอรมัน บริษัทสากลส่งออกจำกัดจะได้เงินบาทเข้าบัญชี หรือจะถอนเงินสดได้ตามต้องการ

ก.๒ การขายเงินตราต่างประเทศในอัตราล่วงหน้า ธุรกิจการค้ามักจะป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นเนื่องจากความผันแปรของอัตราแลกเปลี่ยน ด้วยการขายเงินตราต่างประเทศที่ตนจะได้รับในอัตราล่วงหน้า เป็นการโอนความเสี่ยงให้กับธนาคารพาณิชย์ ซึ่งไม่เหมือนในกรณีแรกที่ธุรกิจการค้ายอมรับความเสี่ยงเสียเอง ยกตัวอย่างเช่น บริษัท ก. เป็นบริษัทส่งออก ส่งสินค้าจำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ มาร์คไปยังประเทศเยอรมัน บริษัท ABC ในเยอรมันสัญญาส่งมอบสินค้าภายใน ๔๐ วันข้างหน้า บริษัท ก ต้องการจะป้องกันความเสี่ยงของตนเอง จึงขายเงินจำนวนนี้แก่ธนาคารพาณิชย์ในอัตราล่วงหน้า ๑๑.๘๗๓๔๔ ต่อมาร์คเยอรมัน ดังนั้นเมื่อถึงเวลาอีก ๔๐ วัน บริษัท ก. จะได้รับเงินมาร์คเยอรมันในอัตราล่วงหน้าที่ทำสัญญาไว้ไม่ว่าอัตราทันทีในวันนั้นจะเป็นเท่าใดก็ตาม

ข. ผู้สั่งเข้า เมื่อผู้สั่งเข้าตกลงทำสัญญากับบริษัทในต่างประเทศแล้ว ผู้สั่งเข้า จะเตรียมเงินตราต่างประเทศในสกุลที่ผู้สั่งออกต้องการ ซึ่งผู้สั่งเข้าจะซื้อเงินตราต่างประเทศนั้นกับ ธนาคารพาณิชย์ตามอัตราที่ธนาคารพาณิชย์กำหนด โดยนำเงินบาทไปแลกเปลี่ยนเป็นเงินตราต่างประเทศใน สกุลเงินที่ต้องการ (เข้าบัญชี) การซื้อเงินตราต่างประเทศของผู้สั่งเข้าแบ่งเป็น ๒ ประเภท

ข.๑ การซื้อเงินตราต่างประเทศในอัตราทันที ผู้สั่งเข้าจะแลกเปลี่ยนเงินตรา ต่างประเทศในอัตราที่ธนาคารพาณิชย์ขาย ซึ่งเป็นอัตราเดียวที่ธนาคารพาณิชย์กำหนด ไม่ว่าการโอน เงินของผู้สั่งเข้าจะเป็นทางโทรเลขหรือตัวเงินก็ตาม เพราะถือว่าเมื่อผู้สั่งเข้าซื้อเงินตราต่างประเทศ แล้ว ธนาคารพาณิชย์จะตัดบัญชีทันทีในทำนองเดียวกันในการกำหนดอัตราซื้อของธนาคารคือ การกำหนด อัตราขายของเงินสกุลต่าง ๆ ที่กำหนดในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันผู้สั่งเข้าสามารถจะซื้อ ได้จากธนาคารพาณิชย์ในอัตราที่เท่ากันทุกธนาคาร ส่วนเงินตราสกุลที่นอกเหนือจากที่กำหนดในอัตรา แลกเปลี่ยนประจำวัน ผู้สั่งเข้ามักจะสอบถามจากธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ และซื้อจากธนาคารพาณิชย์ ที่กำหนดในอัตราขายที่ต่ำที่สุด ยกตัวอย่างเช่น บริษัท ก. เป็นบริษัทสั่งเข้าต้องการจะซื้อเครื่องหนัง จากสหรัฐอเมริกา จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ. จึงซื้อเงินสกุลดอลลาร์ สรอ. ผ่านธนาคาร พาณิชย์ในอัตรา ๒๐.๔๖๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ. เพื่อเป็นค่าชำระหนี้ให้กับบริษัทในสหรัฐอเมริกา ธนาคารพาณิชย์จะตัดบัญชีเงินบาทของบริษัท ก. และส่งเงินดอลลาร์ไปชำระเงินให้กับบริษัทในสหรัฐ อเมริกา

ข.๒ การซื้อเงินตราต่างประเทศในอัตราล่วงหน้า ผู้สั่งเข้าจะป้องกัน ความเสี่ยงของบริษัท เนื่องจากการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยนในอนาคต เมื่อต้องจ่ายชำระเงินค่า สินค้า ผู้สั่งเข้าจึงทำสัญญาซื้อเงินตราต่างประเทศสกุลที่ต้องการในอัตราล่วงหน้า เพื่อนำส่งภายใน อนาคต ยกตัวอย่างเช่น บริษัท ก. เป็นบริษัทสั่งเข้า สั่งซื้อสินค้าจากสหรัฐอเมริกาเป็นจำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ ซึ่งบริษัท ก. จะต้องชำระเงินค่าสินค้าในระยะเวลาอีก ๓ เดือนข้างหน้า บริษัท ก. เกรงว่าในอีก ๓ เดือนข้างหน้าอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างดอลลาร์ สรอ. กับเงินบาทจะ สูงขึ้นกว่าอัตราล่วงหน้า (ใช้เงินบาทจำนวนมากในการแลกเปลี่ยน ๑ ดอลลาร์ สรอ) บริษัท ก. จึง ซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. ล่วงหน้าในอัตรา ๒๐.๔๘๘ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ. ดังนั้นพอครบ ๓ เดือน บริษัท ก. จะสามารถชำระเงินค่าสินค้าแก่บริษัทในสหรัฐอเมริกา

เนื่องจากการส่งสินค้าเข้าผู้สั่งเข้าอาจจะทำ (Trust Receipt T/R) ให้กับธนาคารเพื่อ
 ขอนำสินค้าที่สั่งเข้าออกขายก่อนจึงจะนำเงินมาชำระภายหลังในการทำสัญญา T/R ธนาคารจะให้ผู้
 สั่งเข้าเลือกว่าจะทำ T/R ในรูปของเงินตราต่างประเทศหรือเงินบาท ถ้าทำ T/R ในรูปของเงิน
 ตราต่างประเทศ ผู้นำเข้าจะทำสัญญาซื้อล่วงหน้าเพื่อที่จะป้องกันความเสี่ยงของตน แต่ถ้าทำใน
 รูปของเงินบาทธนาคารจะคิดอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินตราต่างประเทศในวันนั้น
 และจะแปลงสภาพนี้เป็นเงินบาท คิดดอกเบี้ยเป็นเงินบาท จนกระทั่งผู้นำเข้านำเงินมาชำระ

ค. ผู้ลงทุน จะเข้ามาในรูปของบริษัทการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งจะมาลงทุน
 ในรูปของบริษัทเอง สาขา (Branches) บริษัทลูก (Subsidiaries) และการเข้าร่วมลงทุนกับ
 บุคคลของประเทศเจ้าของบ้าน (Joint Ventures) เพื่อแสวงหาผลตอบแทนที่สูงกว่า โดยมีการ
 โยกย้ายเงินทุนเข้ามาในประเทศ เป็นการขยายกิจการที่มีกฎหมาย กฎข้อบังคับ ระบบของเงินตรา
 ที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงมีความเสี่ยงในแง่ของการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยนเกิดขึ้น ผู้บริหารเงินทุน
 ของบริษัทการค้าระหว่างประเทศมีความระมัดระวังในการจัดการทางการเงินของบริษัท มิให้มีมูลค่า
 ลดลง อันเนื่องมาความเสี่ยงในอัตราแลกเปลี่ยน (exchange risk) การป้องกันความเสี่ยงจะ
 ใช้ Hedge การป้องกันการลดลงของทรัพย์สิน หรือการเพิ่มขึ้นของหนี้สิน ซึ่งอาจจะใช้วิธีการซื้อ
 พันที่และขายล่วงหน้าที่เรียกว่า Swap หรือทำการ Cover ในรายการต่าง ๆ (ซึ่งจะกล่าวโดย
 ละเอียดในการป้องกันความเสี่ยงในอัตราแลกเปลี่ยน)

ส่วนที่ ๒ การป้องกันความเสี่ยงของการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ธุรกิจทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับการซื้อ/ขายเงินตราต่างประเทศจะตระหนักถึงความเสี่ยง
 ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งจะมีผลต่อทรัพย์สินหรือหนี้สิน เงินตราต่างประเทศ
 ตลอดจนผลกำไรหรือผลขาดทุนในการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ ธุรกิจต่าง ๆ จึงพยายามหลีกเลี่ยง
 ความเสี่ยงที่เกิดขึ้น โดยการซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าเพื่อรักษามูลค่าของทรัพย์สินและ
 หนี้สินเงินตราต่างประเทศให้คงอยู่ตามมูลค่าที่ต้องการ ซึ่งเรียกว่าการ "hedging" โดยการ
 "Cover" เงินสกุลต่าง ๆ ที่หมุนเวียนในทรัพย์สินหรือหนี้สินเงินตราต่างประเทศ ตามข้อผูกพัน
 และระยะเวลาที่มีอยู่ตามสัญญา กล่าวคือ ถ้าทำการซื้อล่วงหน้าเข้ามาก็จะทำการขายทันทีอีกต่อหนึ่ง
 หรือขายล่วงหน้าและทำการซื้อกลับเข้ามาทันที ซึ่งเรียกว่า "swap" หรือซื้อ/ขายเงินสกุลนั้นเพื่อ

Cover เงินสกุลนั้นซึ่งเดิมมีอยู่แล้วเรียกว่า "Outright" การทำการซื้อขายล่วงหน้านั้นนอกจากเพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยงแล้ว ยังทำให้แต่ละธุรกิจสามารถคำนวณหาต้นทุนที่แท้จริง เพื่อกำหนดราคาขายของสินค้าได้ถูกต้อง

การป้องกันความเสี่ยงของการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนตามลักษณะของการป้องกัน

เป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. Cover
๒. Hedging
๓. Cover

การที่ต้องชำระ เงินหรือได้รับเงินตราต่างประเทศในขนาดทำให้เกิดการเสี่ยงภัยกับการเปลี่ยนแปลงมูลค่าเงินตราต่างประเทศ เช่น พ่อค้าไทยส่งสินค้าออกไปยังเยอรมันเป็นจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ มาร์คเยอรมัน โดยกำหนดระยะเวลาในการส่งมอบสินค้า ๓ เดือน เมื่อครบกำหนด ๓ เดือน พ่อค้าไทยอาจจะได้เงินครบตามจำนวนหรือไม่ครบขึ้นอยู่กับอัตราแลกเปลี่ยนที่เปลี่ยนไป เพื่อให้พ่อค้าไทยสามารถได้เงินครบถ้วนตามมูลค่าที่ต้องการ สามารถกระทำได้ ๒ วิธี

- ก. Cover ในตลาดเงินตราต่างประเทศ
- ข. Cover ในตลาดเงิน

ก. Cover ในตลาดเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า คือ การซื้อ/ขายเงินตราล่วงหน้า เพื่อ Cover เงินตราที่ได้รับ เช่น ในกรณีพ่อค้าไทยส่งสินค้าไปขายเยอรมันเป็นจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ มาร์คเยอรมัน โดยมีระยะเวลาส่งมอบสินค้า ๓ เดือนข้างหน้า พ่อค้าจะไปติดต่อขายเงินตราต่างประเทศนี้กับธนาคาร ธนาคารจะกำหนดอัตราซื้อล่วงหน้าเงินมาร์คเยอรมันโดยมีส่วนเพิ่ม ๖ สตางค์ต่อเดือน จากอัตราซื้อทันที ๑๑.๗๐ บาทต่อ ๑ มาร์คเยอรมัน

วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๒๓ ทำสัญญาขายเงินตราต่างประเทศ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ มาร์คเยอรมันที่ได้รับจากค่าขายสินค้านำหน้า ตามอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า ๑๑.๘๘ บาทต่อ ๑ มาร์คเยอรมัน ดังนั้นพ่อค้าจะได้รับเงิน ๑,๑๘๘,๐๐๐ บาท

ถ้าในอีก ๓ เดือนข้างหน้า อัตราแลกเปลี่ยนนั้นระหว่างเงินบาทเทียบกับเงินมาร์คเป็นดังนี้

	กรณีที่ ๑	กรณีที่ ๒	กรณีที่ ๓
อัตราทันที	๑๑.๗๐	๑๑.๘๘	๑๑.๘๐
หักอัตราล่วงหน้าที่ทำสัญญา	๑๑.๘๘	๑๑.๘๘	๑๑.๘๘
กำไร(ขาดทุน)	๐.๑๘	-	(๐.๐๘)

ดังนั้นถ้าอัตราทันทีในอีก ๓ เดือนข้างหน้าสูงขึ้น เช่น กรณีที่ ๑ พ่อค้าจะได้กำไร ๐.๑๘ สตางค์ทุก ๆ ๑ มาร์ค เพราะได้ขายล่วงหน้าแล้ว แต่ถ้าอัตราทันทีเป็นในกรณีที่ ๒ พ่อค้าจะเสมอตัว (Break even) แต่ถ้าอัตราทันทีเป็นในกรณีที่ ๓ พ่อค้าจะมีค่าเสียโอกาส (Opportunity Loss) เนื่องจากขายล่วงหน้าก่อน ๐.๐๘ สตางค์ ทุก ๆ ๑ มาร์คเยอรมัน แต่กำไรหรือขาดทุนที่ได้ในทุกกรณีเป็นกำไรหรือขาดทุนจากโอกาสที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในอัตราแลกเปลี่ยนเท่านั้น อย่างไรก็ตามพ่อค้าที่ได้ทำการป้องกันความเสี่ยงของตนเองโดยการขายล่วงหน้าในอัตรา ๑๑.๘๘ บาทต่อ ๑ มาร์คเยอรมันแล้ว ดังนั้นไม่ว่าอัตราแลกเปลี่ยนจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรเขาก็จะได้รับเงินจำนวน ๑,๑๘๘,๐๐๐ บาทแน่ ๆ แต่ถ้าเขาไม่ทำการป้องกันความเสี่ยง เขาอาจจะได้รับกำไรหรือขาดทุนหรือเสมอตัว ดังกรณีที่ ๑, ๒, ๓ ขึ้นอยู่กับอัตราแลกเปลี่ยนจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

ในกรณีของผู้สั่งเข้าจะทำกลับกัน คือ ซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า เพื่อที่จะไปชำระค่าสินค้าในอนาคต ขณะเดียวกันจะสามารถกำหนดต้นทุนของสินค้าที่แน่นอนจากการจ่ายชำระค่าสินค้าเป็นเงินตราต่างประเทศ

ข. Cover ในตลาดเงิน คือ การป้องกันความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงจากอัตราแลกเปลี่ยน โดยนำผลประโยชน์จากการนำเงินสกุลหนึ่งไปลงทุนในตลาดเงินมาชดเชยกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน เช่น สมมติว่า ในวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๒๓ ดอกเบี้ยเงินกู้ของเงินมาร์คเยอรมันในตลาดเยอรมัน ๑๐% ต่อปี ดอกเบี้ยเงินฝากของเงินบาทในตลาดกรุงเทพฯ ๑๕% ต่อปี สถาบันการเงินแห่งหนึ่งจึงต้องการหาผลประโยชน์จากผลแตกต่างของดอกเบี้ยทั้งสองตลาดระยะหนึ่งจึงกู้เงินมาร์คเยอรมัน ๑๐๐,๐๐๐ มาร์คเยอรมันเป็นเวลา ๓ เดือน โดยยอมเสียดอกเบี้ย ๑๐% ต่อปี และแลกเปลี่ยนเป็นเงินบาทโดยขายเงินมาร์คเยอรมันในอัตราทันที ๑๑.๗๐ บาทต่อ ๑

มาร์คเยอรมัน และนำเงินบาทนี้ไปฝากในตลาดกรุงเทพฯ เป็นเวลา ๓ เดือนเช่นกันได้ดอกเบี้ย ๑๕% ต่อปี เนื่องจากในอีก ๓ เดือนข้างหน้า สถาบันการเงินต้องชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย จึงทำการซื้อเงินมาร์คเยอรมัน ในอัตราซื้อล่วงหน้า ๑๑.๘๐ บาทต่อ ๑ มาร์คเยอรมัน

วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๒๓ กู้เงินมาร์คเยอรมันจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ มาร์คเยอรมันเป็นเวลา ๓ เดือน เสียดอกเบี้ย ๑๐% ต่อปี และขายเงินมาร์คเยอรมันได้เงิน $๑๐๐,๐๐๐ \times ๑๑.๗๐ = ๑,๑๗๐,๐๐๐$ บาท ไปฝากในสถาบันเงินทุนเป็นเวลา ๓ เดือน ได้ดอกเบี้ย ๑๕% ต่อปี

วันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๒๓ สถาบันการเงินจะต้องชำระคืนเงินกู้จึงทำการซื้อล่วงหน้าในอัตราซื้อล่วงหน้า ๑๑.๘๐ บาทต่อ ๑ มาร์คเยอรมันเป็นเงิน ๑,๑๘๐,๐๐๐ บาท

ขาดทุนจากการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินมาร์ค (๑๐,๐๐๐) บาท

$$\text{ฝากเงินได้ดอกเบี้ย } ๑,๑๗๐,๐๐๐ \times ๐.๑๕ \times \frac{๓}{๑๒} = ๔๓,๘๗๕$$

$$\text{กู้เงินมาร์คเสียดอกเบี้ย } ๑๐๐,๐๐๐ \times ๐.๑๐ \times \frac{๓}{๑๒} = ๒,๕๐๐$$

$$\text{แปลงเป็นเงินบาทที่ต้องชำระคืนในอัตราซื้อล่วงหน้า ๑๑.๘๐ บาท} = ๒๔,๕๐๐$$

ได้รับกำไรจากผลแตกต่างของดอกเบี้ย ๑๔,๓๗๕ บาท

ดังนั้นกำไรสุทธิจากการ Cover ความเสี่ยงและผลต่างของดอกเบี้ย ๔,๓๗๕ บาท

ดังนั้นไม่ว่าอัตราแลกเปลี่ยนทันทีใน ๓ เดือนข้างหน้าจะเป็นอย่างไรก็จะมีผลกระทบต่อกำไรที่เป็นตัวเงินของสถาบันการเงินแห่งนี้ เพราะได้ทำการซื้อล่วงหน้าไว้แล้ว ในกรณีที่ไม่ได้มีการทำการซื้อล่วงหน้าและสมมติว่าอัตราล่วงหน้าที่จะมาถึง ณ วันนั้นเป็นกรณีดังต่อไปนี้

	กรณีที่ ๑	กรณีที่ ๒	กรณีที่ ๓
อัตราซื้อทันทีในอนาคต ๑๗ เม.ย. ๒๓	๑๑.๕๐	๑๑.๗๐	๑๑.๙๐ -----๑.
อัตราขายทันที ๑๗ เม.ย. ๒๓	๑๑.๗๐	๑๑.๗๐	๑๑.๗๐ -----๒.
อัตราเพิ่มหรืออัตราลด	.๒๐	-	(.๒๐)-----๓.
กำไรหรือขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน			
๑๐๐,๐๐๐ x บรรทัดที่ ๓	๒๐,๐๐๐	-	(๒๐,๐๐๐)-----๔.
เงินมาร์คเยอรมันเสียดอกเบี้ย			
$๑๐๐,๐๐๐ \times .๑๐ \times \frac{๓}{๑๒} = ๒,๕๐๐$			-----๕.
กำไร หรือขาดทุนจากจำนวนของดอกเบี้ย			
บรรทัดที่ ๕ x บรรทัดที่ ๓	๕๐๐	-	(๕๐๐)-----๖.
กำไรผลต่างของดอกเบี้ย			
$.๐๕ \times ๑,๑๗๐,๐๐๐ \times \frac{๓}{๑๒}$	๑๔,๖๒๕	๑๔,๖๒๕	๑๔,๖๒๕-----๗.
กำไร/ขาดทุน	๓๕,๑๒๕	๑๔,๖๒๕	(๕,๘๗๕)

ในกรณีที่ ๑ ถ้าในอีก ๓ เดือนข้างหน้าสถาบันการเงินสามารถซื้อเงินมาร์คเยอรมันได้ในอัตรา ๑๑.๕๐ บาทต่อ ๑ มาร์คเยอรมันต่ำกว่าอัตราที่เขาขายทันที ดังนั้นเขาจะได้กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้นจากผลแตกต่างของดอกเบี้ยที่ควรจะได้ ดังที่แสดงไว้ในตารางข้างต้น

ในกรณีที่ ๒ ถ้าในอีก ๓ เดือนข้างหน้า สถาบันการเงินสามารถซื้อเงินมาร์คเยอรมันในอัตรา ๑๑.๗๐ บาทต่อ ๑ มาร์คเยอรมัน ซึ่งเท่ากับอัตราที่เขาขายทันที เขาจะกำไรเท่ากับผลแตกต่างของดอกเบี้ย ดังที่แสดงไว้ในตารางข้างต้น

ในกรณีที่ ๓ ถ้าในอีก ๓ เดือนข้างหน้า สถาบันการเงินซื้อเงินมาร์คเยอรมันได้ในราคา ๑๑.๙๐ บาทต่อ ๑ มาร์คเยอรมัน เขาจะขาดทุน ๕,๘๗๕ บาท เนื่องจากการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยน

แต่กำไรและขาดทุนจากกรณีต่าง ๆ นี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับสถาบันการเงินถ้าสถาบันการเงินไม่ซื้อเงินมาร์คเยอรมันล่วงหน้าไว้ก่อน ซึ่งไม่แน่นอนเพราะการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยนอาจทำให้สถาบันการเงินขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนแทนที่จะกำไรก็ได้ แต่สถาบันการเงินแห่งนี้ได้ทำการซื้อเงินมาร์คเยอรมันล่วงหน้าไว้แล้ว เขาจึงได้กำไรแน่นอน ๔,๓๗๕ บาทไม่ว่าอัตราแลกเปลี่ยนทันทีในอนาคตจะเป็นอย่างไรก็ตาม

๒. Hedging

เป็นการป้องกันมูลค่าของทรัพย์สินและหนี้สินเงินตราต่างประเทศ ให้มีมูลค่าคงอยู่ตามที่ต้องการไม่เปลี่ยนแปลงไปตามการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยน เช่น ถ้าเงินตราต่างประเทศมีค่าลดลง ทรัพย์สินเงินตราต่างประเทศจะลดลง ขณะเดียวกันหนี้สินเงินตราต่างประเทศจะเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบเงินตราอีกสกุลที่มีค่าเพิ่มขึ้น หรือถ้าเงินตราต่างประเทศมีค่าเพิ่มขึ้น ทรัพย์สินเงินตราต่างประเทศจะเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันหนี้สินเงินตราต่างประเทศจะลดลงเมื่อเทียบเงินตราอีกสกุลที่มีค่าลดลง ดังนั้นเพื่อหลีกเลี่ยงการลดลงของทรัพย์สิน เนื่องจากเงินตราต่างประเทศมีค่าลดลง หรือการเพิ่มขึ้นของหนี้สิน เนื่องจากเงินตราต่างประเทศมีค่าเพิ่มขึ้น ซึ่งสามารถกระทำได้ ๒ วิธี

ก. Hedging ในตลาดซื้อขายเงินตราต่างประเทศ

ข. Hedging ในตลาดเงิน

ก. Hedging ในตลาดซื้อขายเงินตราต่างประเทศเป็นการ Cover มูลค่าของทรัพย์สินโดยการซื้อหรือขายล่วงหน้า เช่น บริษัทอเมริกันมีสาขาอยู่ในประเทศอังกฤษ มีทรัพย์สินอยู่ ๕๐๐,๐๐๐ ปอนด์สเตอร์ลิงในปี ๒๕๒๓

๒๕๒๓	มูลค่าของทรัพย์สินในปี ๒๕๒๓ เมื่ออัตราทันที	\$ ๒.๒๐	๑,๑๐๐,๐๐๐	ดอลลาร์ สรอ.
๒๕๒๔	ถ้าค่าเงินปอนด์ลดลงเมื่ออัตราแลกเปลี่ยน	\$ ๒.๑๐	๑,๐๕๐,๐๐๐	"
	ขาดทุนในทรัพย์สิน		๕๐,๐๐๐	"

ดังนั้นถ้าบริษัทแม่คาดว่า เงินปอนด์สเตอร์ลิงจะมีค่าลดลง และจะทำให้เกิดการขาดทุนในทรัพย์สิน เขาจะต้องพยายามหากำไรมาชดเชยการขาดทุนนี้

กรณีที่ ๑ บริษัทแม่ขายทรัพย์สินเงินตราต่างประเทศในอัตราล่วงหน้า ๒.๒๐ ดอลลาร์ สรอ ต่อ ๑ ปอนด์สเตอร์ลิง เพื่อป้องกันการขาดทุนในปี ๒๕๒๓ ในขณะที่ปี ๒๕๒๔ อัตราทันทีเป็น ๒.๑๐ ดอลลาร์ สรอ. ต่อ ๑ ปอนด์สเตอร์ลิง

๒๕๒๓ ขาย ๕๐๐,๐๐๐ ปอนด์สเตอร์ลิง ๑ ปีล่วงหน้า โดยมีอัตราล่วงหน้า ๒.๒๐ ดอลลาร์ สรอ. ต่อ ๑ ปอนด์เป็นเงิน ๑,๑๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ.

๒๕๒๔ ซื้อกลับ ๕๐๐,๐๐๐ ปอนด์สเตอร์ลิงอัตราวันที่ ๕ ๒.๑๐/๑ ปอนด์สเตอร์ลิง	
	๑,๐๕๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ.
ส่งมอบเงินที่ขายล่วงหน้า	๑,๑๐๐,๐๐๐ "
ได้รับเงินจากการขายล่วงหน้า	๕๐,๐๐๐ "

จำนวน ๕๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ. จะ Cover มูลค่าทรัพย์สิน ๕๐๐,๐๐๐ ปอนด์สเตอร์ลิงให้
 เดิมเมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงไป เพราะบริษัทได้ทำการป้องกันโดยการขายล่วงหน้าใน
 ล่วงหน้าเท่ากับอัตราวันที่ในปัจจุบัน ดังนั้นไม่ว่าอัตราวันที่ในอนาคตจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร
 :ไม่ทำให้มูลค่าของทรัพย์สินที่ได้ทำการป้องกันโดยการขายล่วงหน้าแล้วมีมูลค่าที่เปลี่ยนแปลง

กรณีที่ ๒ บริษัทแม่ขายเงินปอนด์ในอัตราล่วงหน้า ๑ ปีเท่ากับ ๒.๑๕ ดอลลาร์ สรอ.

๑ ปอนด์สเตอร์ลิง ลดลงจากอัตราวันที่ในปัจจุบัน ถ้าคาดว่าอัตราวันที่ในอนาคตเป็น ๒.๑๐
 ดอลลาร์ สรอ. ต่อ ๑ ปอนด์สเตอร์ลิง บริษัทแม่จะต้องขายเงินตราต่างประเทศเท่าไรจึง
 สามารถป้องกันการเปลี่ยนแปลงมูลค่าทรัพย์สิน ๕๐๐,๐๐๐ ปอนด์สเตอร์ลิงได้

(จำนวนที่ทำการขายล่วงหน้า) x อัตราล่วงหน้า - (จำนวนที่ทำการขายล่วงหน้า) x
 ราวันที่ในอนาคต = ผลขาดทุนที่ต้องการ Cover

(จำนวนที่ทำการขายล่วงหน้า) x ๒.๑๕ - (จำนวนที่ทำการขายล่วงหน้า)

$$x ๒.๑๐ = ๕๐,๐๐๐$$

$$\begin{aligned} \text{จำนวนที่ทำการขายล่วงหน้า} &= \frac{๕๐,๐๐๐}{๐.๐๕} \\ &= ๑,๐๐๐,๐๐๐ \end{aligned}$$

๒๓ ขาย ๑,๐๐๐,๐๐๐ ปอนด์สเตอร์ลิงล่วงหน้าที่อัตราล่วงหน้า ๒.๑๕ ปอนด์ต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ.
 นั้นจะได้รับเงิน ๒,๑๕๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ.

๒๔ ซื้อ ๑,๐๐๐,๐๐๐ ปอนด์ กลับคืนในอัตราวันที่ในอนาคต ๒.๑๐ ดอลลาร์ สรอ. ต่อ ๑ ปอนด์สเตอร์ลิง

ในเงิน ๒,๑๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์

ยล่วงหน้า ๒,๑๕๐,๐๐๐ ดอลลาร์

ได้รับเงินจากการขายล่วงหน้า ๕๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ.

ซึ่งจะ Cover ทรัพย์สินเงินต่างประเทศที่จะมีมูลค่าลดลง เมื่ออัตราวันที่ในอนาคตเปลี่ยนแปลงไป

กรณีอัตราทันทีในอนาคตเปลี่ยนแปลงไปไม่ตรงกับที่คาดการณ์ล่วงหน้าเป็น ๒.๐๕ ดอลลาร์ สรอ.
ต่อ ๑ ปอนด์

กรณีที่ ๑ บริษัทแม่ขายทรัพย์สินเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า ๑ ปีเป็นจำนวน ๕๐๐,๐๐๐
ปอนด์สเตอร์ลิงในอัตราขายล่วงหน้า ๒.๒๐ ดอลลาร์ สรอ. ต่อ ๑ ปอนด์สเตอร์ลิง ขณะที่อัตราทันที
ในอนาคต ๑ ปีข้างหน้าเท่ากับ ๒.๐๕ ดอลลาร์ สรอ. ต่อ ๑ ปอนด์สเตอร์ลิง

๑ ปีข้างหน้าทรัพย์สินมีมูลค่าลดลง	$๕๐๐,๐๐๐ \times ๐.๑๕$	= (๗๕,๐๐๐)US\$
ได้รับจากการซื้อขายในตลาดต่างประเทศ		
ซื้อ ๕๐๐,๐๐๐ ปอนด์ อัตราทันที ๒.๐๕ ดอลลาร์ สรอ. ต่อปอนด์สเตอร์ลิง		๑,๐๒๕,๐๐๐
ได้รับจากที่ขายล่วงหน้า อัตราล่วงหน้า ๒.๒๐ ดอลลาร์ สรอ. ต่อ		
ปอนด์สเตอร์ลิง		๑,๑๐๐,๐๐๐
		๗๕,๐๐๐
มูลค่าไม่เปลี่ยนแปลง		<u>๐</u>

จะเห็นว่าไม่ว่าอัตราแลกเปลี่ยนทันทีในอนาคตจะเป็นอย่างไร แต่ถ้าทำการขายล่วงหน้า
ในอัตราล่วงหน้าเท่ากับอัตราทันทีแล้ว ก็จะสามารถป้องกันการลดค่าของมูลค่าทรัพย์สินได้

กรณีที่ ๒ บริษัทแม่ขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า ๑ ปีเป็นจำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ ปอนด์
ในอัตราขายล่วงหน้า ๒.๑๕ ดอลลาร์ สรอ. ต่อ ๑ ปอนด์สเตอร์ลิง เพื่อที่ชดเชยผลขาดทุนทรัพย์สิน
เงินตราต่างประเทศ ๕๐๐,๐๐๐ ปอนด์ ขณะที่อัตราทันทีในอนาคต ๑ ปีข้างหน้าเท่ากับ ๒.๐๕
ดอลลาร์ สรอ. ต่อ ๑ ปอนด์สเตอร์ลิง

๑ ปีข้างหน้าทรัพย์สินมีมูลค่าลดลง	$๕๐๐,๐๐๐ \times ๐.๑๕$	(๗๕,๐๐๐) ดอลลาร์ สรอ.
ได้รับจากการซื้อขายในตลาดต่างประเทศ		
ซื้อ ๑,๐๐๐,๐๐๐ ปอนด์สเตอร์ลิง อัตราทันทีในอนาคต ๒.๐๕ ดอลลาร์ สรอ.		๒,๐๕๐,๐๐๐
ต่อ ๑ ปอนด์สเตอร์ลิง		๒,๐๕๐,๐๐๐
ได้รับจากที่ขายล่วงหน้าอัตราล่วงหน้า ๒.๑๕ ดอลลาร์ สรอ. ต่อ		
๑ ปอนด์สเตอร์ลิง		๒,๑๕๐,๐๐๐
มูลค่าเพิ่มขึ้น		๑๐๐,๐๐๐
		๒๕,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ.

อัตราทันทีในอนาคตลดลงมากกว่าที่คาดการณ์ไว้ ฉะนั้นอัตราขายล่วงหน้าที่ทำไว้เพื่อ Cover ทรัพย์สินจึงเกินกว่าที่ต้องการ จึงทำให้มูลค่าทรัพย์สินเพิ่มขึ้น

ในกรณีที่คาดการณ์ว่าอัตราแลกเปลี่ยนทันทีในอนาคตจะมีค่าลดลง แต่เมื่อถึงเวลาที่อัตราแลกเปลี่ยนทันทีในอนาคตมีค่าเพิ่มขึ้น สมมติว่าเป็น ๒.๓๐ ดอลลาร์ สรอ. ต่อ ๑ ปอนด์สเตอร์ลิง

กรณีที่ ๑ เช่นตัวอย่างเดิม แต่อัตราทันทีในอนาคตเป็น ๒.๓๐ ดอลลาร์ สรอ. ต่อ ๑ ปอนด์สเตอร์ลิง

ใน ๑ ปีข้างหน้า ทรัพย์สินมีมูลค่าเพิ่มขึ้น	๕๐๐,๐๐๐ X ๐.๑๐	๕๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ.
ขาดทุนจากการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ		
ซื้อ ๕๐๐,๐๐๐ ปอนด์อัตราทันที ๒.๓๐ ดอลลาร์ สรอ. ต่อ ๑		
ปอนด์สเตอร์ลิง	๑,๑๕๐,๐๐๐	
ได้รับเงินจากการขายล่วงหน้าอัตราล่วงหน้า ๒.๒๐ ดอลลาร์ สรอ.		
ต่อ ๑ ปอนด์สเตอร์ลิง	๑,๑๐๐,๐๐๐	(๕๐,๐๐๐)
มูลค่าไม่เปลี่ยนแปลง		<u><u> </u></u>

มูลค่าทรัพย์สินเงินตราต่างประเทศไม่เปลี่ยนแปลง เพราะได้ทำการขายล่วงหน้าในอัตราล่วงหน้าเท่าที่เท่ากับอัตราทันทีในปัจจุบัน

กรณีที่ ๒ เช่นตัวอย่างเดิม แต่อัตราทันทีในอนาคตเป็น ๒.๓๐ ดอลลาร์ สรอ. ต่อ ๑

ปอนด์สเตอร์ลิง		
ใน ๑ ปีข้างหน้า ทรัพย์สินมีมูลค่าเพิ่มขึ้น	๕๐๐,๐๐๐ X ๐.๑๐	๕๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ.
ขาดทุนจากการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ		
ซื้อ ๑,๐๐๐,๐๐๐ ปอนด์สเตอร์ลิง อัตราทันที ๒.๓๐ ดอลลาร์ สรอ. ต่อ		
๑ ปอนด์สเตอร์ลิง	๒,๓๐๐,๐๐๐	
ได้รับเงินจากการขายล่วงหน้าอัตราล่วงหน้า ๒.๑๕ ดอลลาร์ สรอ. ต่อ		
๑ ปอนด์สเตอร์ลิง	๒,๑๕๐,๐๐๐	(๑๕๐,๐๐๐)
มูลค่าทรัพย์สินลดลง		<u><u>(๑๐๐,๐๐๐)</u></u>

ถึงแม้ว่าจะทำการขายล่วงหน้าเพื่อป้องกันความเสี่ยงไว้แล้วแต่อัตราที่ขายน้อยจึงไม่สามารถจะชดเชยเมื่ออัตราซื้อทันทีในอนาคตที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นแม้ว่าในอนาคตมูลค่าทรัพย์สินจะเพิ่มขึ้น แต่เนื่องจากขาดทุนในการทำ Hedging จึงทำให้มูลค่าทรัพย์สินลดลง

ข. Hedging ในตลาดเงินเป็นการ Cover มูลค่าทรัพย์สินหรือหนี้สินเงินตราต่างประเทศที่จะเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต จึงกู้ยืมมาลงทุนเพื่อหาผลประโยชน์จากดอกเบี้ยมาชดเชยผลขาดทุนจากการเปลี่ยนแปลงในอัตราแลกเปลี่ยน เช่น บริษัทแม่ต้องการจะป้องกันการลดค่าของมูลค่าทรัพย์สิน ๕๐๐,๐๐๐ ปอนด์สเตอร์ลิง คาดว่าอัตราทันทีในอนาคต ๒.๑๐ ดอลลาร์ สรอ. ต่อ ๑ ปอนด์จึงกู้ยืมเงินจำนวนนี้เพื่อลงทุนในเงินดอลลาร์ เพราะคาดว่าเงินปอนด์จะมีค่าลดลง

๒๕๒๓ กู้เงิน ๕๐๐,๐๐๐ ปอนด์สเตอร์ลิง อัตราดอกเบี้ย ๑๗.๗๕% ต่อปี เปลี่ยนเป็นเงินดอลลาร์ สรอ.

อัตราทันที ๒.๒๐ ดอลลาร์ สรอ. ต่อ ๑ ปอนด์สเตอร์ลิง เป็นเงิน ๑,๑๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ.

นำมาลงทุนในตัวเงินคลัง ดอกเบี้ย ๑๖.๕๐%

๒๕๒๔ ขาดทุนเนื่องจากการลดลงของทรัพย์สิน

๕๐๐,๐๐๐ X ๐.๑๐

๕๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ.

ได้รับจากการทำ

ขายเงินปอนด์และลงทุนในตัวเงินคลัง

$๑,๑๐๐,๐๐๐ + (๑,๑๐๐,๐๐๐ \times ๐.๑๖๕๐) = \$ ๑,๒๘๑,๕๐๐$

เปลี่ยนเป็นปอนด์อัตราทันทีในอนาคตที่ $๒.๑๐/๘$ = $๖๑๐,๒๓๘.๑๐$

จ่ายคืนเงินปอนด์ที่กู้มา

$๕๐๐,๐๐๐ + (๕๐๐,๐๐๐ \times ๐.๑๗๗๕)$

๕๘๘,๗๕๐

กำไรจากการลงทุน

๒๑,๔๔๘.๑๐

เปลี่ยนเป็นเงินดอลลาร์อัตราทันทีในอนาคตที่ ๒.๑๐ ดอลลาร์ สรอ.

ต่อ ๑ ปอนด์สเตอร์ลิง

๔๕,๑๖๐.๐๓ "

ขาดทุนจากการทำ Hedging

(๔,๘๗๔.๘๗ "

ผลประโยชน์จากผลแตกต่างของดอกเบี้ยที่ได้รับน้อยเกินไปไม่สามารถจะชดเชยผลขาดทุนจากการลดค่าของอัตราแลกเปลี่ยนแต่สามารถทำให้การขาดทุนในทรัพย์สินลดลงเหลือ ๔๘๗๔.๘๗ ดอลลาร์ สรอ. แต่ถ้าไม่มีบริษัทแม่ไม่ได้กู้ยืมเงินและลงทุนไว้ก่อนเมื่อเกิดการลดค่าในอัตราแลกเปลี่ยน บริษัทแม่จะขาดทุนในทรัพย์สินเท่ากับ ๕๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ.

ทางด้านธนาคารพาณิชย์ผู้ที่ทำหน้าที่แทนธนาคารกลางในการซื้อขายเงินตราต่างประเทศก็จะทำการป้องกันความเสี่ยงของตนในวิธีเดียวกัน เช่น เพื่อซื้อล่วงหน้าจากลูกค้ายก็จะขายล่วงหน้าทันที หรือเมื่อขายล่วงหน้าจากลูกค้ายก็จะซื้อกลับล่วงหน้าทันทีเช่นกัน นอกจากนี้ธนาคารพาณิชย์ยังหลีกเลี่ยงความเสี่ยงของตนโดย ธนาคารพาณิชย์บางธนาคารจะเรียกร้องให้ลูกค้ายางเงินจำนวนหนึ่งคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของมูลค่าตามสัญญาซื้อขายล่วงหน้า เป็นการบังคับให้ลูกค้ายต้องมาซื้อตามสัญญา ซึ่งจำนวนเปอร์เซ็นต์ที่คิดเอากับลูกค้ายเป็นจำนวนที่ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับลักษณะและประเภทของลูกค้าย ตลอดจนความสามารถในการยอมรับความเสี่ยงของธนาคารเอง

ฉะนั้นการที่ผู้ที่เกี่ยวข้องจะสามารถจะป้องกันความเสี่ยงจากการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยนได้ก็คือ พยายามรักษาระดับเงินตราต่างประเทศของตนให้อยู่ในระดับเหมาะสมกับการยอมรับความเสี่ยงของตน

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย